



Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository



Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material





91(075)

68942 حروفيا

(755. 4. h)

607

Մասեմագիտական Յանձնարար մը
Շ. Բ. Ը. Մ, - Հայկազ Փոստարդ 48

Նուիրանու Հովհաննէս
Վարդապետեան

Ճ Ա Ղ Ր Ա Փ Ի Ա

Մ Ո Ւ Խ Թ Ա Ս Ա Ր

Չ Օ Ճ Ո Ւ Ք Լ Ա Ր Ի Չ Ի Ի Ն

Ե Կ Տ Ի Խ Ա Ր Թ Ա

Ա Լ Թ Մ Ը Ը Ի Ք Ի Թ Ա Ս Վ Ի Ր Ի Լ Ի

2004

Ի Ս Թ Ա Մ Պ Օ Լ Տ Ա

Ա • Պ • Չ Ը Ր Չ Ը Լ Ը Ն Պ Ա Ս Մ Ա Խ Ա Ն Ի Մ Ի Ն Տ Ի

1854



2306 - 70

յէր կէօրմիւշ խէն , ատը նէ՞ տիր : Օնու
Թա՛րիՔ էյլէ :

Հիչ տաղ կէօրտիւյիւն վա՛ր մը : Կէօրտիւն
խէ , ատը նէ՞ տիր : Օնու Թա՛րիՔ էյլէ :

Եհրին նէ շէքիւտէ օլտողղունու պիւնրմի-
սին :

Շայերտի իշպու . քիթապտա օլան տերսէրի էօյրէնմէյէ հազըր
լամագ իչիւն՝ կէրէք տիր քի խօճա օլան քիմաէ օնա պունտէն
կիպի սիււլէր իլէ պաշլասըն . վէ շայիրտ ճէվապ վէրէմէտիլի սու-
րէթտէ , խօճասը օնա ճէվապը էօյրէտէրէք կարտըր՝ էյլէսին :

Ճ Ե Ղ Ը Փ Ի Ը

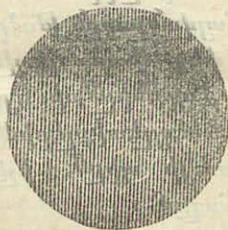
Մ Ո Ւ Խ Ք Ե Ս Ե Բ

Զ Օ Ճ Ո Ւ Ք Լ Ա Ր Ի Զ Ի Ի Ն

Տ Ե Ր Ս 1

Ե Ե ր և ն ու ն ք և ն ք և ն ք և ն ք :

1 . Պ ու ք ի ւր բ և ս ան ա ի ւ զ ք ի ն ս տ և ս ա ք ի ն
օ լ տ ու ղ ղ ու մ ու ղ և ե ր ի ն շ ք լ ն ի կ օ ս թ Է ր ի ր :
Կ օ ր ս ի ւ յ ի ն կ ի ւ ՚ Է ե ր Է ու և Է ու վ ա ր լ ա ղ տ ը ր .
Վ Է կ օ ք լ Է ի ն օ լ թ ա ս ը ն տ ա հ ա ր ա ք Է թ Է թ մ Է ք
տ և տ ի ր : Չ Է փ շ և լ ր Է յ ու ն Է գ ր ա Ֆ ը ն տ ա կ օ ք
տ և չ ո գ Է ը լ տ ը ղ լ ա ր վ ա ր :



2 . Ե Է ր ի ն Է ի ւ ղ Է ղ ու ր ու Է Է ր Է Է ա ն ի գ ա
լ ա յ Է Վ Է ս ու լ ա ր ի լ Է գ ա վ լ ա ն ն ը ր շ Է Է ր Է թ ա գ
ս ի մ օ լ ու ն ու ր : Ի ն ս ա ն լ ա ր գ ա ր ա տ ա ս ա ք ի ն օ
լ ու ր լ ա ր . Վ Է յ ու տ ա շ Ե ի ր լ Է ր Վ Է ք Է օ յ լ Է ր պ Է
ն ա Է տ Է ր լ Է ր : Գ ա ր ա տ ա տ ի ր լ ր լ Է տ ի ր լ ր լ Է հ ա յ
վ ա ն լ ա ր տ ա խ ի ս ա ք ի ն օ լ ու ր լ ա ր : Վ Է ս ու լ ա ր ը ն
ի ջ ի ն ս տ և պ ա լ ը գ լ ա ր Է ա շ ա ր լ ա ր , Վ Է յ ու լ ա ր ը ն
Է ի ւ ղ Է ն ս տ և կ Է մ ի Է ր Է ի ւ ղ Է ր լ Է ր :

3 . Կէմիլէր սուլարըն եիւզիւնտէ՛ հէրին էդրաֆընտա դարընճալարըն պիր փօրթօգալըն էդրաֆընտա կեզտիքլէրի կիպի՛ եիւզէրլէր :

4 . Եհրին հէր դարաֆընտա՛ դարանըն իւզէրինտէ ինսանլար վէ հայվանլար սաքին օլուրլար . վէ եհրին հէր պիր դարաֆընտա օնլարըն պաշը իւզէրինտէ կէօք վէ երլորդլար վար . վէ պու՛ տիւնեանըն հէր պիր դարաֆընտա էօյլէ տիր : Լէր սէն շինտիսթանա եա Ըմէրիգայա վարսան , եախօտ ախէր պիր եհրէ կիթսէն , տայիմա պաշըն իւզէրինտէ կէօք վէ երլորդլար օլաճադ տոր :

5 . Ի՛լմի ճաղրաֆիա եհրին թա՛րիֆինի էտէր պիր ի՛լմ տիր : Պու ի՛լմ պիղէ եհրին շէքլինի վէ նիճէ թագսիմ օլտուղունու էօյրէտիր . վէ օնուն իւզէրինտէ սաքին օլան ինսանլարըն վէ հայվանլարըն թա՛րիֆինի էտէր : Պու սէպէպտէն փէք Փայտալը վէ լաթիֆ պիր ի՛լմ տիր , վէ էօյրէնիլմէսի էյի տիր :

Սանա՛ պու սէօյլէտիքլէրիմի խաղըրնտա սագլարմը սըն տէյի պիլմէք իչիւն , պիր գաչ սիւալէր սօրաճաղըմ :

1 . Եհրին շէքլի նէ՞ տիր : Եհր հարաքէթտէ՞ մի , եօգսա տուրնը մու : Եհրին էդրաֆընտա նէ՞ վար :

2 . Եհրին եիւզիւ նէյէ՞ թագսիմ օլունուր : Գարատա քիմլէր սաքին օլուրլար : Ինսանլար սուլարըն իւզէրինտէ նասըլ կէզէրլէր :

3 . Կէմիլէր՛ սուլարըն եիւզիւնտէ նէլէր կիպի եիւրիւրլէր :

4 . Ինսանլար վէ հայվանլար եհրին սալթ պիր դա-

րաֆրնտա՞մը սաքինն օլուրլար : Եւյէր Հինտիսթանա
եա Լմէրիգայա վարսան , տայիմա սէնին պաշըն իւզէ-
րինտէ նէ՞ կէօրէճէ յիտին :

5 . Ի՛լմի Ղաղըաֆիա նէ՞ տիր : Պիզէ նէ՞ իւզէրի-
նէ սէօյէր : Ղաղըաֆիա պիզէ նէ՞ թա՛րիֆ էտէր :
Ղաղըաֆիա ֆայտալը վէ լաթիֆ պիր ի՛լմի տիր :

Ը. երհ : Ի՛լմի Ղաղըաֆիայը մէք էթմէքտէ օլան շայիրտ՝
էվզէլա եէրին եուվարլադ օլտուղունու վէ օնուն եիւզիւ իւզէ-
րինտէ ատեմէր վէ հայվանլէր սաքինն օլտուղունու էօյրէնմէլի
տիր : Պու ֆիբիր՝ հեր նէ գատար պէլլի վէ աշիքեար կէօրիւ-
նիւր իսէ տէ՛ օնու գապուլ էթմէսի չօճուգլարա կիւճ կէլիւր պիր
չէյ տիր . պու սէպէպտէն կէրէք տիր քի , պու տէրսին սօնուն-
տա՛ խօճա շայիրտէ պունու էյի անկլաթսըն , վէ իւք պաշլանկը-
ճընտան օնուն եանղլըլ ֆիբիրլէրինի իսլահ էյլէսին : Պու՛ պիր
քիւրրէյի միւսան՝ա՛ եանի սանա՛աթ իլէ եաիլըլ՛ պիր քիւրրէ՛
վասըգասը իլէ գօլայ իճրա օլունա պիլիւր :

ՏԷՐՍ 2

Եէր եիւզէնիւնն ա՛լէսսէվէ Լագսիթի :

1 . Տէտիք քի , եէրին եիւզիւ՛ գարայա վէ
տուլարա թագսիմ օլունուր :

2 . Գարա՛ տիւմտիւզ տէյիլ տիր , նիճէ
քի պիր աջըգ եէրտէ տուրտուղունն զէման էգ-
րաֆրնա պագտըղընտա՛ պունու կէօրիւպ անկ-
լայա պիլիւրսին : Գարանըն իւզէրինտէ տաղ-
լար՛ պայրըլար՛ օվլար՛ վէ վատիլէր՛ եախօտ
տէրէլէր վար :

3 . Տաղլար տէյիւ՛ գարանըն էն եիւքսէք
եէրլէրինէ տէնիր : Տաղլարըն՛ չօղու գայա

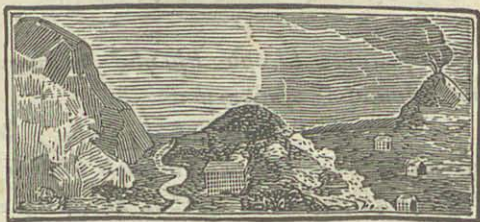
լճ գտրր . վէ տիւնեանն պա՛զը դարաՖլա-
րննտա տաղլար աղաճլար իւէ գափլանմըշ
տըր : Պա՛զը տաղլար վար քի , ծնլարն թէ-
փէլէրինտէն տիւման վէ ա՛լվ չըգար , վէ
պունլարա աթէշ փիւսքիւրէն՝ եախօտ եանան
տաղլար տէնիր :

4 . Պայըրլար տախի եէրին եիւքսէք եէր-
լէրի տիր . լաքին տաղլար դատար եիւքսէք
տէյիլ տիրլէր : Վտտիլէր եախօտ տէրէլէր՝
եէրին իքի դարաՖլը եիւքսէք օլուպ օրթասը
չուգուր օլան եէրլէրի տիր . վէ պունլար էք-
սէրի իքի տաղ եախօտ իքի պայըրն սրա-
սընտա օլուր : Օվալէր՝ եէրին տիւզ վէ կէ-
նիշ օլան եէրլէրինէ տէնիր :

5 . Իշթէ պուրատա պիր թասվիր վար , քի
ծնտա ըէսմ՝ օլունմուշ տաղ՝ տէրէ՛ պայըր՝ օվա՛
վէ եանար տաղ շէքլնի կէօրէ պիլըրսին :

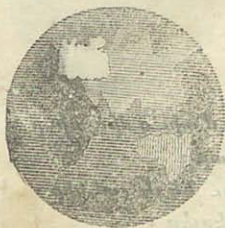
Տաղ :

Տէրէ : Պայըր : Օվա : Կանար տաղ :



6 . Եէրին պէօյիւք գըղալարննտ եա՛նի
փարչալարննա՛ Պէօյիւք Գարալար տէնիր :
Լւիա՛ քի Հայաստան օրատա տըր՝ պիր պէօյիւք
գարա՛ տըր : Լվրօփա տախի քի Սթանպօլ վէ
Լտիրնէ օրատա տըր՝ պէօյիւք գարա՛ տըր :

7. Եկրին եիւզիւ իքի պէջիւք դարայս թագսիմ օլունուր . քի պիւրիսի շէրգի՝ եա՛նի կիւնտօղրուու պէջիւք դարասը՝ վէ օպիւրիսի զարպի՝ եանը պաղը՝ պէջիւք դարասը տըր : Շէրգի օլան պէջիւք դարանըն իւզէրինտէ Լվլրօփա՝ Լսիա՝ վէ ԼՖրիգա մէվճուտ տուր . վէ զարպի օլան պէջիւք դարաստէ Լմէրիգա վար տըր : Պունտան մա՛տա՝ շէրգի պէջիւք դարանըն եանընտա պիր պէջիւք ատա՝ վար , քի ծնա Ֆիլէմէնքի ճէտիտ՝ եախօա Լվլթրաւիա տէրլէր :



8. Իշթէ պուրատա եկրին պիր դարաՖըն թասվիրինի կէօրիւրսին , քի սանա շէրգի պէջիւք դարայը կէօսթէրիր , քի պիւզ ծնուն եիւզէրինտէ սաքին օլուրուզ : Պունուն իւզէրինտէ օլան պէյազ եկրի Լվլրօփայը կէօսթէրիր , սիյաճասը ԼՖրիգայը կէօսթէրիր , վէ սօլա սաղա տօղրու սէյրէքչէ չըզըլը եկրի Լսիա՝ վէ աշաղա եօգարը տօղրու չըզըլը եկրի Լվլթրաւիայը կէօսթէրիր :

9. Պուրատա տախի Ամերիգայը եախօտ շէմալի պէօյիւք գարայը՝ եա՛նի եհրին օպիր դարաֆընըն թասվերինի կէօթերէն պիր շէքիւ կէօրիւրսիւն : Եօգարքի դարաֆը՝ Շէմալի Ամերիգա՝ վէ Աշաղաքի դարաֆը Ղիւնիւպի Ամերիգա տըր : Շէմալի փօրեօս դարաֆը վէ ճիւնիւպիւ լօտօս դարաֆը տէմէք տիր :



2. Գարա տիւմտիւղմիւ տիր : Գարանըն իւս-
թիւնտէ նէլէր վար :

3. Տաղ տէյու նէյէ տէնիր : Եանար տաղար
հանկըլարընա տէրլէր :

4. Պայըր նէյէ տէրլէր : Ատտիլէր եախօտ տէ-
րլէր նէ տիր : Օվալէր նէ տիր :

6. Պէօյիւք գարա հանկը եհրլէրէ տէնիր :

7. Պէօյիւք գարալար գանջ տըր : Եքի պէօյիւք
գարալար հանկըլարը տըր :

8. Պիղ հանկը պէօյիւք գարանըն իւղէրինտէ
սաքին օլուրուղ : Շէրգի գարա գաչէ թագսիմ
օլուր : Շէրգի պէօյիւք գարանըն եանընտա հանկը
պէօյիւք ատա պուլունուր :

9. Պաղը դարաֆտա օլան պէօյիւք գարանըն ճիւ-
նիւպիւ դարաֆընա նէ տէնիր : Շէմալի դարաֆը-
նա նէ տէնիր :

պիր դարաֆը վէ օպիր դարաֆը դարա՛ տըր • վէ պու դարա-
լարըն մապէյնինտէ պէօյիւք տէնիզէր վար , քի ծնլարա Օդ-
եանօսլար տէնիր , վէ պունլար եէրին պագը հիւզինիւ դափ-
լարլար :

ՏԵՐՍ 3

Եէր ել-պէ-նի-ն տէր Լաֆսիֆ :

1 . Եէր եիւզինիւն եարըսընտան զիյատէսի
սուլարտան դափլանմըշ տըր : Սուլար՝ պէլլըն
տիր քի տիւմտիւզ տիւր • վէ եալընըզ ըիւզ-
կեար եա պիր ախէր սէպէպ ծնլարը տալ-
ղալատըր :

2 . Եէրին եիւզինիւ դափլայան թուզլու
սուլարըն չօղու՝ զայէթլէ կէնիշ տիրլէր , վէ
ծնլարա Օգեանօս եախօտ Ովկիանոս տէնիր :
Օգեանօսուն ըէնկի մափի՝ վէ կէօք կիպի ու-
ճու եօգ կէօրինիւր :

3 . Օգեանօսա՝ պա՛ղը քէրրէ տէնիզ տախի
տէնիր • լաքին ասըլ տէնիզ տէտիյիմիզ՝ Օգ-
եանօստան քիւչիւք՝ վէ սայքի տայլիմա էզրա-
ֆը դարա՛ տըր : Տէնիզէ պա՛ղը տէֆա՛ էն-
կին տախի տէնիր : Ազ տէնիզ վէ Գարա
տէնիզին գըյըլարը՝ Լվլրօփա իլէ Ասիանըն
ուճլարընա տայանըրլար :

4 . Սուլարըն իչինտէ չօգ պալըգլար պու-
լունուր , քի ծնլարըն շէքի վէ պէօյիւքլիւյիւ
տիւրլիւ տիւրլիւ տիւր : Պալըգլարըն էն պէօ-
յիւյիւ Ֆալեանօս տուր • պունլարըն պագըսը
պիր քիւչիւք կէմիտէն պէօյիւք տիւր :

1. Եէր եիւզիւնիւն նէ՞ միգտարի սուլարտան գափլանըր :

2 Սուլարըն էն պէջիւլիւնէ նէ՞ տէնիր : ()գեաւոս նանըլ կէօրիւնիւր :

3 . ()գեանոսա եախօտ Ովկիանոսա պա՛ղը քէրրէ նէ՞ տէրլէր : Լսըլ տէնիղ նէյէ՞ տէմէլի : Տէնիղէ պաշգա նէ՞ տէնիր : Լսիանըն վէ Լ՛վրօփանըն ուճլարընա հա՛նկը տէնիղլէր տայանըր :

4 . Սուլարտա նէ՞ ճինս հայվանլար պուլունուր : Հա՛նկը ճինս պալըգ պալըգլարըն էն պէջիւլիւ տիւր :

Տ Է Ր Ս 4

Միւլէիւլէր վէ միւլէիւլէր պերի պերինսէն Փարգլը
օլլուրըն :

1 . Օլանն էթմէլի տէյիլլին քի՛ տիւնեանըն հէր պիր դարաֆընտա ինսանլար հէման պիր տիր : Ինսանլար՝ տիւնեանըն պաշգա պաշգա մէմլէքէթլէրինտէ պիրի պիրինտէն չօգ Փարգլը տըր :

2 . Լէյէր Լսիանըն իչ դարաֆլարընա՛ վէ Լֆրիգայա վէ Լմէրիգայա՛ եախօտ Լ՛վրօփանըն պա՛ղը սէմթլէրինէ վարաճագ օլլան , ատէմլէրի վէ շէհիրլէրի՛ թարլալարը՛ հայվանլարը՛ աղաճլարը՛ ճիւմլէսինի մէմլէքէթիմիզտէ օլլանլարտան փէք Փարգլը պուլաճագսըն :

3 . Միլլէթլէր կիյտիքլէրի էսվասլարտա՛ սաքին օլլուրլարը էվլէրին սուրէթինտէ՛ եէտիքլէրի դաս՛մլարտա՛ սէյլէշտիքլէրի լիսանլարտա՛ վէ ախէր չօգ շէյլէրտէ պիրիպիրլէրինտէն Փարգլը տըրլար :

4 . Պա՛ղը եհրլէրտէ ինսանլար պէյազ՝ պաշ-
գալարընտա սիյաճ՝ վէ ախերլէրինտէ համեր
տիրլէր : Նիւզլէրինին շէհրէսինտէ վէ սիմա-
լարընտա՝ տախի չոզ Փարզ վար :

5 . Պա՛ղը եհրլէրտէ՝ եհրէ էյի՛ թիմար օ-
լունուր . վէ պաշգալարընտա եհրին պիւթիւնիւ
թիմարսըզ պրաղըլըպ կէջիւմէզ շէօլ վէ պէյա-
պան գալըր : Պա՛ղը եհրլէրին ատէմլէրի էյի՛
վէ ախեր եհրլէրին ատէմլէրի զալըմ վէ եա-
պանի՛ տիր : Պա՛ղը եհրլէրին ատէմլէրի Աւ-
լաճա՛ն ի՛ պատէթ հտէրլէր , վէ ախեր եհրլէրին-
քիլէրի՛ կիւնէշէ՛ աթէշէ՛ վէ ախեր շէյլէրէ՛
դափընըրլար :

1 . Տիւնեանըն Տէր պիր մէմլէքէթէնին ատէմլէրի
Տէման պիր մի տիրլէր :

2 . Այէր Ամերիգայա՛ եախօտ տիւնեանըն պիր
ախեր մաճալինէ վարաճագ օլսան իտի , ատէմլէրի՛ շէ-
հիրլէրի՛ թարլալարը՛ հայվանլարը՛ աղաճլարը վէ սա-
յիր շէյլէրի պու մէմլէքէթտէ կէօրտիւքլէրինքի՛ կի-
պի մի պուլաճագ բտըն :

3 . Պիր եհրին ատէմլէրի ախեր եհրլէրինքինտէն
նէտէ՛ Փարզը տըրլար :

4 . Ատէմլէրին րէնքլէրի խուսուսունտա նէ՛ տէյէ
պիլըրսին : Ա՛ն հիրլէրի Տէփ պիր մի տիր :

5 . Եհր Տէր պիր մաճալտէ էյի թիմար օլունմո՛ւշ
մու տուր : Ա՛ն եհրին ատէմլէրի էյի՛ մի տիրլէր :
Ա՛ն եհրին ատէմլէրի Աւլաճա՛ն մը ի՛ պատէթ հտէր-
լէր :

ՏԵՐՍ 5

Պիր «Էմբին հայժանւարը վէ եւերին խահասւլարը տիւեր
«Էմբլէրինսինսինսինսին» Փարգը օլտսւղը :

1 . Պիր մէմլէքէթին պիր պաշգա մէմլէք
քէթտէն տէյիլ սալթ աստէմլէրի՝ իլլա հայ-
վանլարը տա փէք Փարգը տըր :

2 . Պէկիրլէր՝ քէօփէքլէր՝ քէտիլէր՝ սըջան-
լար՝ վէ պա՛զը սայիր հայվանլար՝ սայքի տիւն-
եանըն հէր պիր մէմլէքէթինտէ պուլլունուր-
լար : Իլլա պա՛զը հայվանլար՝ վարքի՝ օն-
լար պա՛զը սէմթլէրէ՛ մախսուս տուր . մէսէ-
լա արսան վէ Փիլ՝ եալընըզ Ասիայա վէ
Աֆրիգայա մախսուս տուր : Վէ պիր ճինս
այը տա վար , քի օնա ազ եա պէյազ այը
տէրլէր , օ տա եալընըզ Շէմալի Ամէրիգա-
նըն փօրեաս սէմթլէրինտէ պուլլունուր :

3 . Նալընըզ հայվանլար տէյիլ՝ իլլա ա-
ղաճլար՝ Փիտանլար վէ չիչէքլէր տախի պիր
եէրինքի պիր պաշգա եէրինքինէ ուլլազ :

4 . Չինիմաչինտէ չայ չըգար , Ղինիւպի
Ամէրիգատա գահվէ պիթէր , վէ Ղարպի շինտ
ատալարընտա շէքէրին չըգտըզը գամըշ պի-
թէր : Խիլլասէի քէլամ՝ պիր մէմլէքէթին մահ-
սուլլարը օպիր մէմլէքէթինքինտէն ինսանլար
վէ հայվանլարը գատար Փարգը՝ տըր :

1 . Մէմլէքէթլէր պիրի պիրինտէն սատէ ինսան
խուսուսունտա մը Փարգը տըրլար :

2 . Նանկը հայվանլար տիւնեանըն հէման հէր

եէրինտէ պուլունուրար : Եալննրդ Լսիատա վէ ԼՖ-
րիգատա հանկը հայվանլար պուլունուր : Եալննրդ
Ըէմալի Լմերիգատա հանկը հայվան պուլունուր :

3 . Հէր մէմլէքէթին աղաճլարը՝ ֆիտանլարը վէ
չիչէքլէրի պիր մի :

4 . Չինիմաչիտէ նէ՞ չըգար : Ղիւնիւպի Լմե-
րիգատա նէ՞ պիթէր : Ղարպի Հինա առալարնտա
նէ՞ պիթէր :

ՏԵՐՍ 6

Տէ-րէ- տէ-րէ- Կապիւլէր :

1 . Սանա շիմտի սէյլէտիմ՝ քի՛ եէրին եիւ-
ղիւ ալէսսէվիյէ գարայա վէ սուլարա թագ-
սիմ օլունուր , վէ ստէմլէր՝ հայվանլար վէ
ֆիտանլար՝ պիր մէմլէքէթտէ պիր զայրի մէմ-
լէքէթինքինտէն պաշգա՛ տրրլար : Ղաղրաֆիա
ի՛լմինին մէրամը՝ պունլարը սանա մախսուսէն
էյրէթմէք տիր :

2 . Ուղագ մէմլէքէթլէրէ սէֆէր վէ եօլ-
ճուլուգ էտէ պիլէն փէք ազ ստէմլէր վար :
Լտէմլէրին չօղու՛ պիւթինն է՛օմիւրլէրինի
քէնտի մէմլէքէթլէրինտէ կէչիւմէյէ պօրճը
սուրլար : Լաքին պու ճիւմլէ իլէ ախէր
մէմլէքէթլէր խուսուսունտա պիր միգտար շէյ-
լէր պիլմէյէ խթէրլէր :

3 . Լյէր օնլար ի՛լմի Ղաղրաֆիա մէշգ էթ-
սէլէր՝ ախէր մէմլէքէթլէր խուսուսունտա՛ օն-
լարա վարմազտան պիլէ՛ չօգ շէյլէր էյրէնէ
պիլլէրլէր : Ղիր ստէմ տօղտուղու մէմլէքէթ-

տէն հիչ չըզմասա պիւն՝ ի՛լմի ճաղրափիա էօյ-
րէնտիլի՛ զէման՝ ախէր մէմէքէթէրին ատեմ-
լէրի նէ՛ սուրէթտէ օլտուբլարընը՝ նէ իշէ-
տիքլէրինի վէ նէ ինանտըզլարընը՝ վէ պաշգա
մէմէքէթէրտէ նէ մահսուլար չըգտըղընը էօյ-
րէնիը :

4 . Կերէք էրքէք վէ կերէք զըզ օլարագ
պա՛զը չօճուգլար պիւլըրիմ՝ քի Օնլար տօղ-
տուգլարը քէօյտէն հէնուզ չըգտըզլարը էօգ
տուր . լաքին Օնլարա սօրուլսա , Լ՛վրօփանըն
պաշգա պաշգա սէմթէրինտէ նէ շէքիւ ա-
տեմէր սաքին օլտուղունու՝ Լ՛Ֆրիգատա նէ
հայվանլար պուլունտուղունու՝ Լ՛սիատա նէ
Ֆիտանլար չըգտըղընը՝ վէ պունուն կիպի նէ-
չէ նէչէ շէյլէրի սէօյէյէ պիւլըրլէր :

5 . Վէ պու չօճուգլար պու շէյլէրի նա՛սըլ
էօյրէնտիլէր զանն էտէրսին : Օնլարը՝ ի՛լմի
ճաղրափիա տէրս արմալէրի իլէ էօյրէնտիլէր :
Ումարըմ՝ քի՛ պու քիթապը թէքմիւլ էթմէզ-
տէն՝ սէն տախի Օնլարըն պիւլտիլի գատար
շէյլէր պիւլէճէքսին :

ՏԷՐՍ 7

Լ. սիա վէ Լ. Ֆրիգա ի-դերինն :

1 . Լ. սիայը՝ 7 սահիֆէտէ օլան թասվիրտէ
կէօրէ պիւլըրսին : Աթանպօլտա օլանլար Լ. սիա-
նըն Լ՛վրօփատան՝ Գարա տէնիզ պօղազը իլէ
Մարմարա տէնիզինին վասիգասի իլէ այրըւ
տըղընը կէօրէ պիւլըրլէր :

2. Ասիա պէջիւք պիր եհ'ր տիր • ծնտա չօդ շէհրլէր վէ դասապտլար վար : Ասիատա սաքինն օլանն ատէմլէր՝ տիւնեանըն պագը ճիւմիէ դարաֆլարընտան չօդ տուր : Ասիանըն ատէմլէրի փէք պէյազ տէյիւ տիրլէր :

3. Պրուսա՝ Գօնեա՝ Լըզըուս՝ Գայսէրի՝ վէ պո'ւ դարաֆլարտա օլանն հէփ շէհրլէր վէ քէօյլէր Ասիատա տըր : Ատանա՝ Թարսուս՝ վէ Իզմիր Ասիանըն տէնիզ դըյըսընտա օլանն շէհրլէրինտէն տիր : Տիւնեանըն չօդ դարաֆլարընտան պու սօնկրաքի շէհրլէրէ կէմիլէր կէլիպ՝ տիւրլիւ տիւրլիւ մալէր կէթիրերլէր՝ վէ օրատան եինէ պաշգա մալէր եիւքլէնիպ կիտէրլէր :

4. Չայ՝ եօգարըտա տէտիյիմիզ կիպի՝ Ասիատա օլուր : Ասիատա կիւզէլ իփէքլի գուլ մաշլար տա չըգար : Ասիատա գափլանլար պուլունուր , քի պուլնլար կիւզէլ՝ ամմա փէք եապանի վէ երըթըճը ճանավարլար տըր • վէ արսլանլար իէ հէյպէթլու ճէնքլէր ճէնքլէշերլէր :

5. Ասիանըն պագը լօտօս դարաֆրնտա Աֆրիգա տուրուր : Օնու 7 սահիֆէտէ օլանն թասս վիրտէ կէօրէ պիլերսին : Աֆրիգայէ՝ էքսէրի կէմի իլէ վարըլըր :

6. Աֆրիգանըն ատէմլէրի էքսէրի սիյաճ տըրլար : Աֆրիգատա Ֆիլլէր վէ տէվէ գուշլարը պուլունուրլար : Ֆիլ՝ գարատա օլանն հայվանլարըն՝ վէ տէվէ գուշու գուշլարըն էն պէյիւյիւ տիւրլէր : Տէվէ գուշու ուջամագ՝

լաքին աթ կեպի թեզ սեյիրտիր : Առանդու
դալարը՝ պիր չօճուգ պաշը գատար պեօյիւք
տիրէր :

7 . Մըսըր շէհրի վէ Իսքէնտերիյէ Աֆրի-
գանըն շէհրլէրինտէն տիր : Իսքէնտերիյէ-
տէն ալա փերինճ վէ խուրմալար վէ պաշգա
շէյլէր կէլեր :

1 . Ասիա Աթանպօլտան կէօրիւնիւր միւ :

2 . Ասիա պեօյիւք եէր մի տիր , եօգսա քիւչիւք
միւ տիր : Օնտա չօգ շէհրլէր վա՛ր մը : Ասիատա
նէ՛ գատար ատէմլէր պուլունուր : Օրատա սաքին
օլան ատէմլէր նէ՛ րէնքտէ տիր :

3 . Ասիատա հա՛նկը շէհրլէր վար : Ասիանըն տե-
նիզ գըյըսընտա օլան պա՛ղը շէհրլէրի հա՛նկըսը
տըր : Պու շէհրլէրտէ նէ՛ օլուր :

4 . Ասիատա հա՛նկը շէյլէր չըգար : Օրատա նէ՛
հայվանլար պուլունուր :

5 . Աֆրիգա նէրէտէ տիր : Աֆրիգայէ նասըլ կի-
տիր :

6 . Աֆրիգանըն ատէմլէրի նէ՛ րէնքտէ տիր : Աֆ-
րիգատա նէ՛ հայվանլար պուլունուր :

7 . Աֆրիգանըն պա՛ղը շէհրլէրինտէն հա՛նկըլարը
տըր : Իսքէնտերիյէտէն նէ՛ կէլեր :

Տ Է Ր Ս 8

Խարդալար խուսուսուսնիս :

Շէրէի նըֆը շիւրէի :

1 . Շիմտի սանա խարդա նէ օլտուղունու
սեյլէյիմ : Խարդա տէյիւ եէր եիւզիւնին

Թասվելը լինե՛ տեղեր . քի ծնւարըն իւզերին .
տէ եէր եիւզինտէ օլան տաղար՝ տէնիզէր՝
ըմազար՝ կէօլէր՝ ստալար՝ շէհրէր՝ մէ ա-
խէր շէյէր րեամ օլունմուշար : Պունուն ի-
չուն ստեմ՝ խարդալարտան չօզ շէյէր էօյրէ-
նէ պիլեր :

2 . Իշթէ պուրատա պիզիմ իւզերինտէ օլ-
տուզունմուզ եէրին դարաֆընը՝ եա՛նի եէրին
եարըսընըն խարդասընը կէօրիւրսին : Լէյեր
7 սահիֆէտէ օլան Թասվելէ պազարտան ,
կէօրէճէքսին քի՛ պո՛ւ տա դըպզը ծնա՛ պէնկ-
զէր : Եէրին պո՛ւ դարաֆընա՛ Շէրգի նըսֆը
քիւրրէ՛ եա՛նի (Երեւելեան կիսադունտ) տէր-
լէր : Վէ կէօրտիւլին կիպի Լւլրօիա՛ Լսիա մէ
ԼՖրիզա՛ հեմ Ֆիլէմէնքի ճէտիտ եախօտ Լվ-
ըսթրալիա ստասը պունուն իւզերինտէ՛ տիր :
Պունտան մա՛տա շինտ Օզեանհօտը՝ մէ ԼԹ-
լանթիզ Օզեանհօտըն պիր միզտարի պունուն
իւզերինտէ՛ տիր :

3 . Խարդանըն եօզարը՛ դարաֆըր շէմալ՝
եա՛նի փօրեաա դարաֆընը՛ աշաղասը՛ դարաֆըր
ճէնուպ՝ եա՛նի լօտօս՛ սաղ եանը շէրզ եա՛-
նի կիւնտօղուտը՛ մէ սօլ եանը դարպ եա՛նի
պազը դարաֆընը կէօսթէրիր : Խարդատա պիր
դազըմ չըզկըլար կէօրիւրսին . եօզարըտան
աշաղա՛ տօղրու շէքիլմիշ օլան չըզկըլար դուլի
եա՛նի ուզունլուզը՛ մէ սաղա սօլա շէքիլմիշ
օլանլար ա՛րզը եա՛նի էնլիլիլի կէօսթէրիր-
լէր :

4 . Ուզունլուզ եախօտ դուլ՝ Ինկիլթէրատա

2306-70

3 8



օլան Լ ծնտրա շէհրինտէն սայրլմաղա պաշլա նըր . վէ պու կիւնտօղուաունա վէ կիւնպա դըսընա եա'նի շէրգէ վէ զարպա տօղրու օլուպ' տայիմա օ' շէհրտէն պաշլանըր : Լն լիլիք եախօտ ա'րզ' խաղի ուսթուվատէն պաշլանարագ' շէմալէ վէ ճէնուպէ տօղրու սայրլըր : Խաղը ուսթուվա տէյիւ' քիւրրէյի արզըն օրթասընտա շէքիլմիշ չըղլըյա' տէնիր . քի քիւրրէյի լոտօս նըսֆըր քիւրրէսինէ' վէ փօրեաս նըսֆըր քիւրրէսինէ թագսիւմ էտէր :

5 . Խաղը ուսթուվանըն փօրեաս եանընա տօղրու օլան հէփ մահալէր' փօրեաս ա'րզընտա տըրլար տէնիր . վէ խաղը ուսթուվանըն լոտօս եանընա տօղրու օլանլար' լոտօս ա'րզընտա տըրլար տէնիր : Ալթմըշ միլ (*) պիր տէրէճէի ա'րզ տըր : Պունուն իջին պիր մահալ քի փօրեաս ա'րզընըն ծնունճու տէրէճէսինտէ օլուր , խաղը ուսթուվատան ալթըր եիւզ միլ միգտարի ուզագ շէմալսինտէ տիր :

6 . Ահրին փօրեաստան եանա ուճունա գուղպի շէմալի (Հիւսխային բւեու) տէնիր . վէ լոտօստան եանա ուճունա' գուղպի ճէնուպի (Հարաւային բւեու) տէրլէր :

1 . Խարդալար նէ^օ տիր : 'Աէ' կէօսթէրիլէր :

2 . Շէրգի նըսֆըր քիւրրէնին իւզէրինտէ' խարդատա նէ^օ պուլուրսուն :

3 . Խարդանըն հա'նկը դարաֆըր Շէմալի կէօսթէրիլ : Շէրգի^օ : Պարպի^օ : Ճէնուպի^օ : Ա'րզըն չըղ-

(*) Իւլ միլ միգտարի պիր սասիւն սայրլըր :

կըլարը նէ՞ կէօսթէրիլէր : Հա՞նկըլարը տըր : Գոուլի՞ն չըզկըլարը : Հա՞նկըլարը տըր :

4 . Գոուլ նէրէտէն սայըլմաղա պաշտանըր : Եր՞ջ : Խաղը ուսթուվա նէ՞ տիր : 'Նէ՞ էտէր :

5 . Խաղը ուսթուվանըն շէմալ դարաֆընտա օլան եէրլէր՝ հա՞նկը ա՛րզտատըրլար տէնիր : ()նուն ճէնուպ դարաֆընտա պուլունան եէրլէր : Գա՞ն միլ պիր տէրէճէ էտէր : Խաղը ուսթուվատէն օն տէրէճէ՞ նէ՞ գատար ուզադ օլուր :

6 . Եէրին փօրեաս ուճունա նէ՞ տէնիր : Լօտոս ուճունա նէ՞ տէնիր :

ՏԷՐՍ 9

Շէրէի շըփը իւրէ իւրէն :

Շիմտի սանա պիր գաջ սիւալլէր սօրաճաղըմ՝ օնլարըն ճէվապլարընը շէրգի նըսֆը քիւրըէնին խարգասը իւզէրինտէ պուլա պիւլըսին :

Շայիրտ ճէվապ վէրտիյի դէման խարգա օնուն էօնիւնտէ՛ օլմալը տըր :

Լչլրօփա՛ խաղը ուսթուվանըն շէմալի՞ դարաֆընտա մը եօգսա ճէնուպիսինտէ մի :

Լսիա խաղը ուսթուվանըն շէմալի՞ եանընտա մը եօգսա ճէնուպիսինտէ մի :

Լֆրիգանըն չօգ փայը խաղը ուսթուվանըն շէմալի՞ մի՛ եօգսա ճէնուպի՞ դարաֆընտա մը տըր :

Լչլրօփա՛ Լսիանըն հա՞նկը դարաֆընա տիւշէր . Լֆրիգանըն հա՞նկը եանընա տիւշէր :

Վիլէմէնքի ճէտիա Լֆրիգանըն կիւնտօղուսու մը՛ եօգսա պաղը՞ դարաֆընա մը տիւշէր :

Ֆիլէմէնքի ճէտիտ խաղը ուսթու վանըն փօրեան մը՝
 եօգսա լօտօս դարաֆընա մը տիւշէր :

Մատակասգար ատասը նէրէտէ տիր : Ճ'ախան ա-
 տալարը նէրէտէ տիր : Ֆօրմօղա ատասը նէրէտէ տիր :
 Աուինէա եախօտ Աինէ'ի ճէտիտ : Սուամ թրա : Պօր-
 նէօ : Ա անտիյէմէ'ն դօփրաղը : Սանթ Հէլէ'ն ա-
 տասը :

Իւմիտ պուրնու նէրէտէ տիր :

Լ՛վրօփայը Եֆրիգատէն այըրան հա'նկը տէնիլ
 տիր :

Շէմալի Օգեանօս նէրէտէ տիր :

Եսիանըն լօտօս դարաֆընտա վէ Եֆրիգա իլէ Ֆի-
 լէմէնքի ճէտիտ մապէ յինտէ հա'նկը Օգեանօս վար :

Եֆրիգա իլէ Լ՛վրօփանըն կիւնպաղը դարաֆլա-
 րընտա հա'նկը Օգեանօս վար :

Եսիանըն կիւնտօղուսու դարաֆընտա հա'նկը Օգ-
 եանօս վար :

Եֆրիգա իլէ Եսիայը պիրէշտիրէն տիւ հա'նկըսը
 սըր : (Իքի գարայը պիրէշտիրէն տար գարայա տիւ
 տէնիր :))

Ելթա տաղարը նէրէտէ տիր :

Իմալ տաղարը նէրէտէ տիր :

Շէմալի գուդպին եանընտա հա'նկը մահալլ վար :

Խաղը ուսթու վանըն եանընտա հա'նկը ատալար
 վար :

Չինի մաչին նէրէտէ տիր :

Ֆօրմօղա ատասը ա'րղըն գաչընճը' տերէճէլէրի
 մապէ յինտէ տիր : Աուինէա : Ճ'ալա : Ֆիլիպի'ն ա-
 տալարը : Սանթ Հէլէ'ն : Ա անտիյէմէ'ն դօփրաղը :

Սանթ Հէլէ'ն ատասը դուլին գաչընճը' տերէ-
 ճէլէրի մապէ յինտէ տիր : Ա անտիյէմէ'ն դօփրա-
 ղը : Ֆիլիպի'ն ատալարը :

Դուլին հա'նկը տերէճէսի Եալանըն իւզէրինտէն

կէչէր : Կուինէ՞ա ճէտիտին իւզէրինտէն : Սուամ^թ թ-
րանըն իւզէրինտէն :

Սանթ Էլէնա առասը Ֆիլէմէնքի ճէտիտին հա՞ն-
կը եանընա սողըու տիւշէր : Ֆիլիպին առալարը
Ֆորմօզանըն հա՞նկը դարաֆընա սողըու տիւշէր :
Ճափան՝ Կուինէաի ճէտիտին հա՞նկը դարաֆընա
սողըու տիւշէր : Իւմիտ պուրնու ագ տէնիզին հա՞ն-
կը եանընա սողըու տիւշէր :

Սառապար ճափանըն հա՞նկը դարաֆընա
սողըու տիւշէր : Ֆիլէմէնքի ճէտիտ Լյփօփանըն
հա՞նկը եանընա սողըու տիւշէր : Սանտիյէմէն
դօփրաղը Իւմիտ պուրնուսուն հա՞նկը դարաֆընա
սողըու տիւշէր :

ՏԵՐՍ 10

Պարը նըսֆը շիւրքէնին խարդարը :

1. Պուրատա՛ պաղը նըսֆը քիւրքէնին
խարդասընը կէօրիւրսիւն , քի ծնտա՛ Լմէրիգա
գարասը վէ Եղլանթիգ Օգեանօսուն պիր միգ-
տարի իլէ մուա՛տտալ Օգեանօսուն պիր միգ-
տարի՛ վար :

2. Իշպու խարդանըն իւզէրինտէ՛ կիւնտօ-
ղու նըսֆը քիւրքէնին խարդասընտաքի կիպի՛
արզըն վէ դուլնն չըզկըլարը՛ խազը ուսթու-
վայը՛ վէ շէմալի հէմ ճիւնիւպի խուղպլէրի
կէօրիւրսիւն :

Ե իմտի տանա պիր գաչ սիւլալէր սօրաւա-
ղըմ՝ , քի պաղը նըսֆը քիւրքէնին խարդա-
սընա տիգգաթլըւա պագարսան , ճէվասլէ-
րինի գօլայճէ սէջլէյէ պիլէճէքսին :

1. Պաղբ նըսֆը քիւրրէնին խարդասը իւզէրինտէ նէ՞ վար :

2. Պաղբ նըսֆը քիւրրէնին խարդասը իւզէրինտէ հա՞նկը չըզկըլարը կէօրիւրսիւն :

Պու խարդանըն իւզէրինտէ հա՞նկը գարա վար :

Եւմերիգանըն Թագսիմ՝ օլտուղու իքի պէօյիւք փարչալար հա՞նկըլար տըր :

Շէմալի վէ Ղիւնիւպի Եւմերիգայի պիրի պիրի-նէ պիթիշտիրէն նէ՞ տիր :

Մէգսիգօ քէօրֆէզի նէրէտէ տիր :

Սանտվիչ ատալարը շէմալի արղտամը, Խօզսա ճէնուպի՞ արղտա մը տըրլար :

Շէմալի Եւմերիգանըն կիւնտօղուսու դարաֆընտա մը՝ Խօզսա պաղբ՞ դարաֆընտա մը տըրլար :

Պէրինկ պօղազը նէրէտէ տիր :

Պէրինկ պօղազը հա՞նկը Երէրի պիրի պիրինտէն ալըրըր :

Եէնի Օլլանտիանըն իւզէրինտէն արղըն հա՞նկը չըզկըսը կէչէր :

(Նուն իւզէրինտէն դուլին՝ Խախօս նըսֆը նի-հարըն (*) հա՞նկը չըզկըսը կէչէր :

Պույնուզ պուրնու նէրէտէ տիր :

Եէնի Ֆունտլանտիա ատասը նէրէտէ տիր :

Եւմերիգանըն մէմալիքի միւճթէմա՝ տէնիլէն պէօյիւք տէվէթին Եէրի շէմալի՞ մի Խօզսա ճէնուպի՞ արղտա մը տըր :

Պույնուզ պօղազը Եէնի Օլլանտիանըն հա՞նկը դարաֆընա տիւշէր :

(*) Ղուլին չըզկըլարըն՝ նըսֆը նիհար (Եա՛նի Եարը՛ կիւն) չըզկըլարը Գախի պէնիւր . շէմալի կիւնիւշ օլ չըզկըլարըն պիրի Եւզէրինտէ օլտուղու գէտան՝ օլ չըզկըլարըն ալ Լընտա օլտան հեթ Երէրի պէ Կօլէն օլտար :

Սանտվիչ ատալարը Մէգսիգօ քէօրֆէզինին հաճե-
կը դարափընա տիւշէր :

Պույնուզ պուրնու եէնի Ֆունտլանտիանըն հաճե-
կը դարափընա տիւշէր :

Ղարպի Հինտ ատալարը Եօհան Ֆէրնանտ ա-
տասընըն հաճեկը դարափընա տիւշէր :

ՏԷՐՍ • 11

Մէլէհէլէլէրին օլտուղա եերէր :

Հիմտի սանա պիր դաչ սիւալլէր սօրաճա-
ղըմ , վէ էյէր ծելարըն ճէվապընը վէրէմէզ-
սէն , պուրնու սանա կէօսթէրէճէք պիր քիմնէ
պուլմալըսըն : Պէլքի աթալարընտան եա ար-
գատաշլարընտան պիրի պուրնու էտէճէք . վէ
պիլմէտիյին շէյի սօրուպ ախէրլէրինտէն էօյ-
րէնմէյէ ութա'նմա :

Խարդանըն իւզէրինտէ փարմաղըն իլէ Ղարպի պէօ-
յիւք գարայը կէօսթէր :

Հէմալէ եախօտ փօյրասա անղըու հաճեկը մահալ
տըր : Ելիւրօմիա մը եօգսա ճէնուպի Լմէրիգա մը :

Հաճեկըսը խաղը ուսթուվայա տահան եագըն տըր ,
Ֆիլէմէնքի ճէտիտ մի եօգսա Լմէրիգանըն մէմալիքի
միւճթէմասը մը :

Ֆիլէմէնքի ճէտիտ սաքին օլտուղումուզ եերին
կիւնտօղուսուեա մը եօգսա պագըսընա մը տիւշէր :

Փարմաղըն իլէ Չինի մաչինի կէօսթէր : Ֆիլէ-
մէնքի ճէտիտի : Լմէրիգայը : Լֆրիգայը : Լսիայը :

Լմէրիգայէ գարատան կիտէ պիլիւրմիսին : Օրա-
յա կիթմէյէ հաճեկը Օգեանօու կէչմէլի :

Պուրատան Ամբրիգայա կիթմէք իջիւն՝ կիւննաօղուսուննա մը եօգսա պաղըյամը տօղրու մնլ կիթմէլի :

Տ Է Ր Ս • 12

Լ յ Վ Ր Օ Ւ Ի Ա Ն Ը Ն Խ Ա Ր Դ Ա Ս Ր Ն Ե ր :

1 • Պուրատա Լ յ Վ Ր Օ Ւ Ի Ա Ն Ը Ն Խ Ա Ր Դ Ա Ս Ր Ն Ե ր կէօրիւրսիւն : Օնտա նօղդալար իլէ չէ քիլմիշ օլան չըղիլլար՝ մահալէրին այրըլտըղը սինօրլարը կէօսթէրիլլէր : Վ է (օ) շէ քլինտէ օլան նիշանլար պէօյիւք շէհիլլէրին օլտուղու մահալէրի իշարէթ հտէրլէր :

2 • Լ յ Վ Ր Օ Ւ Ի Ա Ն Ը Ն Խ Ա Ր Դ Ա Ս Ր Ն Ե ր պաշլըճա մէմլէքէթլէրի պունլար տըր : Պէօյիւք Պրիթանիա՝ Էա՛նի Ին կիլթէրա՝ Ֆրանսա՝ Սիանիա՝ Փօրթօգալ՝ Իթալիա՝ Սարտինեա՝ Սվիչէրա՝ Գերմանիա՝ Էանի Լալաման՝ (քի պու պիլը միգտար մէմլէքէթլէրէ թագսիմ օլուր՝) Ֆիլէմէնք՝ Պէլճիգա՝ Լաւթրիա՝ Էա՛նի Նէմչէ՝ Փրուսիա՝ Էա՛նի Թրանտապուրկ՝ Տանիմարգա՝ Շվէթ՝ Բուսիանըն վէ Օսմանլը Տէվլէթիլինն պիլրէր միգտարի՝ վէ Նունանիաթան :

3 • Պու մէմլէքէթլէրին հէր պիլրի՝ պաշգա պաշգա միլլէթլէրտէն սաքին օլունուր • վէ հէր միլլէթին այրը տէվլէթի վէ լիսանի՝ վար : Լ աքին պունլարըն պա՛ղըսընտա՝ այրը այրը լիսանլէր սէօյլէր միլլէթլէր սաքին օլուր :

4 • Լ յ Վ Ր Օ Ւ Ի Ա Ն Ը Ն Խ Ա Ր Դ Ա Ս Ր Ն Ե ր պաշլըճա տաղլարը՝ Լ յ Վ տաղլարը՝ Բիլրէն տաղլարը՝ Լ յ Վ Ի Կ Ն Ի Ն տաղլարը՝

Դարբաթ տաղարը՝ Աքանտինալ տաղարը՝ վէ
 Լ՝վրօփայր պաղը փօրեաս դարաֆրնտան էանա
 Լսխատան այլրան Ուրալ տաղարը տըր :
 Մահրուսէի Օամանլը տէվլէթինին պաշլըճա
 տաղարը՝ Պալզան տաղարը Բէշեշ տաղը՝ Պա-
 պա տաղը տըր :

5 . Լ՝վրօփանըն պաշլըճա տէնիզլէրի՝ Լ՛գ տէ-
 նիզ՝ Դարա տէնիզ՝ Պաթիկ տէնիզն՝ Բուսիա-
 նըն փօրեաս դարաֆրնտա օլան Պէյազ տէնիզ՝
 վէ Շէմալի տէնիզ տիր :

6 . Լ՝վրօփանըն պաշլըճա ըրմազլարը՝ Վօլ-
 կա ըրմազը՝ Տօն ըրմազը՝ Տնէբէր ըրմազը՝ Բէն
 ըրմազը՝ Դունա ըրմազը՝ Բօտան ըրմազը՝ վէ
 Լըլ ըրմազը . վէ մահրուսէի Օամանլը տէվ-
 լէթինտէ Մէրիչ ըրմազը՝ Աթրիմօն ըրմազը՝
 Լգսիօս ըրմազը վէ Տիկէր ըրմազլարը վար :

7 . Լ՝վրօփանըն պաշլըճա ատալարը՝ Լգ-
 տէնիզտէ Գըպըրս՝ Կիրիտ՝ Լ՛ղըիպօզ՝ Չիչիլեա՝
 Սարտինեա ատալարը , վէ Լթլանթիգ Օգեա-
 նօստա՝ Պէօյիւք Պրիթանիա՝ Իրլանտիա՝ վէ
 Իսլանտիա ատալարը՝ վէ Շէմալի Օգեանօստա
 Սփիչլէրկ՝ վէ Եէնի Ծէմալա ատալարը տըր :

8 . Լ՝վրօփանըն պաշլըճա շէհրլէրի՝ Լօնտ-
 ըրա՝ Փարիզ՝ Աթանպօլ՝ Լտիրնէ՝ Վիեննա՝ Լ-
 մնթէրտամ՝ Պրուզէլ՝ Պէրլին՝ Մունիք՝ Նա-
 փօլն՝ Բօմա՝ Թուրին՝ Փէթրսպուրկ՝ Մօսքօլ՝
 Մատրիտ՝ Լխապօն՝ Պէրնա՝ Աթօգօլմ՝ վէ Բօ-
 փէնաք շէհրլէրի օլուպ՝ Լգ տէնիզտէ՝ Թիճա-
 ըլթիկեա՝ շէհրլէր՝ Մարսիլեա՝ Ղէնէվա՝ Փա-
 նօրմա՝ Լլիգուրնա՝ Թրիէսթ՝ վէ Սէլանիք տիր :

1. Խարդանըն իւզէրինտէ նօգդալար իյէ չըզըլ մըջ օլան չըզըլար նէ կէօսթէրիրէր : (օ) Խարֆընա պէնկզէր օլան նիշանլարը նէ կէօստէրիրէր :
2. Լչվրօփանըն պաշլըճա մահալէրի եա մէմլէքէթլէրի հանկըլարը տըր :
3. Հէր պիր մէմլէքէթ պիր միլէթտէն եօգսա պաշգա պաշգամ միլէթլէրտէն սաքին օլունուր : Հէր պիր միլէթին քէնտինէ մախսուս նէսի վար :
4. Լչվրօփանըն պաշլըճա տաղլարը հանկըլարը տըր : Տէվլէթի Օսմանիյէ մէմալիքինին :
5. Լչվրօփանըն պաշլըճա տէնիզլէրի հանկըլարը տըր :
6. Լչվրօփանըն պաշլըճա ըրմագլարը հանկըլարը տըր : Տէվլէթի Օսմանիյէ մէմալիքինին :
7. Լչվրօփանըն պաշլըճա ատալարը հանկըլարը տըր :
8. Լչվրօփանըն պաշլըճա շէհրլէրի հանկըլարը տըր :

Տ Է Ր Ս 13

Խարդանըն իւզէրինտէ պաշլէր :

Լչվրօփանըն սընըրլարը նամըլ պէյան օլունուր : Նէրէյէ տայանըրլար : Պէօյիւք Պրիթանիանըն սընըրլարը : Իրլանտանըն : Ֆրանսանըն : Փօրթօգալըն : Սփանեօլըն : Իթալիանըն : Սարտինեանըն : Տէվլէթի Օսմանիյէնին : Եվթրիանըն : Ելամանըն եանի Ղէրմանիանըն : Փրուսիանըն : Սվիչէրանըն : Եռնանիսթանըն : Հօլանտա եախօտ Ֆիլէմէնքին : Տանիմարդանըն : Եվլէթին : Բուսիանըն :

Մատրիա շէհրի նէրէտէ տիր : Լխսպօն նէրէտէ տիր : Բօմա : Փարիզ : Լօնարա : Մօսգրիլ :

Տուպլին : Լյտինպուրկ : Պերլին : Սթոպոլմ :
Սթանպոլ : Փէթրսպուրկ : Սէլանիք :

Սօկա ըրմաղը նէրէտէ տիր : Նէրէյէ պօշանըր :
Տօն ըրմաղը նէրէյէ պօշանըր : Թունա ըրմաղը
նէրէյէ պօշանըր :

Մի տաղլարը նէրէտէ տիր : Ուրալ տաղլարը նէրէ
րէտէ տիր : Պապա տաղը նէրէտէ տիր :

Տէվէթի Օսմանիյէ մէմալիքի նէրէտէ տիր : Րուսի
մէմալիքի : Ինկիլթէրա մէմալիքի : Փրուսիա մէմալիքի :
Մսթրիա մէմալիքի : Վրանսա մէմալիքի :

Մգ տէնիզ նէրէտէ տիր : Ղարա տէնիզ : Պէյ
յանգ տէնիզ : Պալթիք տէնիզի : Սթանպոլ պօշա
ղաղը : Սէիթէ պօղաղը : Ինկիլթէրա պօղաղը :
Մարմարա տէնիզի : Պիսքայիք քէօրֆէզի :

Վօրսիգա ատասը նէրէտէ տիր : Սարտիննա ատասը :
Չիչիլնա ատասը : Կիրիտ ատասը : Լոզրիպօղ
ատասը : Վըպրիս ատասը : Ինկիլթէրա : Իրլան
դա : Իսլանտիա :

Փարիզ շէճրի դուլին Տանկը տէրէճէլէրինին պէյ-
նինտէ տիր : Մօսգոլ շէճրի : Րօմա : Վիէննա :
Սթանպոլ :

Փարիզ շէճրի արղըն Տանկը տէրէճէլէրինին պէյ-
նինտէ տիր : Մօսգոլ : Սթանպոլ : Լօնտրա :
Լյտիննէ :

Լօնտրա շէճրի Մօսգոլ շէճրինին Տանկը դարա-
ֆրնա տիւշէր : Փարիզ շէճրի Սթանպոլուն Տանկը
դարաֆրնա տիւշէր : Չիչիլնա ատասը՝ Իրլան-
տանըն Տանկը եանընա տիւշէր : Կիրիտ Ինկիլթէ-
րանըն Տանկը դարաֆրնա տիւշէր :

Շիմտի քիթապընը գաիա , վէ փարմաղըն իլէ
Լօնտրայա տօղրու կէօսթէր : Փարիզէ տօղրու :
Րօմայա տօղրու : Մասրիտէ տօղրու :

Տ Է Ր Ս 14

Լ յ Վ ր օ փ աս Է ՝ Է ՝ Է ՝ Է ՝ Է ՝ :

1 . Լ յ Վ ր օ փ աս 3300 մի Լ դ ատ ար ու զ ու ն տ ու ր . վ Է ճ ն ու ն ի Լ գ է ր ի ն տ է ի ք ի Է ի Լ գ մի Լ ճ ճ ն դ ատ ար ն ու Ֆ ու Լ խ ա լ զ ս ա ք ի ն օ լ ու ր :

2 . Պ է օ յ ի Լ ք Պ ր ի Թ ան ի աս Ի ն կ լ ի Թ է ր աս ի Լ Վ գ օ Թ ի աս յ է Թ ա դ ս ի մ օ լ ու ն ու ր : Ի ն կ լ ի Թ է ր աս կ ի Լ գ է Լ պ ի ր մ է մ լ է ք է Թ տ ի ր : Օ ն տ աս փ է ք է յ ի ք է օ ի ր ի Լ է ր Կ ի Լ գ է Լ Է օ լ ար փ է ք է յ ի ի շ Լ ն մ ի շ Թ ար Լ ար Կ ի Լ գ է Լ շ Ն ի ր լ է ր Կ ի Լ գ է Լ աս Լ լ աս գ ու Լ է Լ է ր վ ար : Վ է ճ ն տ աս Ն է մ ան Ն է ր պ ի ր շ է յ Է ա ի ր լ Լ ր պ ի ր չ օ գ Փ աս ար ի գ ա լ ար վ ար : Ի ն կ ի Լ գ է Լ է ր տ ի լ ն Է ա տ աս պ ու Լ լ ու ն ան մի Լ լ է Թ լ է ր ի ն է ն զ է ն կ ի ն ի տ ի ր . տ ի լ ն Է ա տ աս օ լ ան Թ ի ճ ար է Թ ի ն է ն պ է օ յ ի Լ յ ի Լ ճ ն ար ը ն է լ ի ի Լ ի ճ ր աս օ լ ու ն ու ր . վ Է ճ ն ար ը շ ը գ լ ան մ ը շ վ Է ս է ր պ է ս Թ պ ի ր մի Լ է Թ տ ի ր :

3 . Վ գ օ Թ ի աս տ ա խ ի պ ի ր է յ ի մ է մ լ է ք է Թ տ ի ր , ք ի Ի ն կ լ ի Թ է ր ան ը ն շ է մ ա լ ի դ ար ար Ֆ ը ն տ աս օ լ ու ր : Օ ն տ աս է յ է ր չ ի չ օ գ տ աս լ ար վ ար ի ս է տ է փ է ք է կ ի Լ գ է Լ պ ի ր մ աս ճ ա լ տ ը ր : Վ գ օ Թ ի ան ը ն պ աս յ ա ղ ը խ ա լ զ ր Ի ն կ լ ի Թ է ր ան ը ն ք ի ն տ է ն տ աս ճ ա ղ յ ա տ է ը շ ը գ լ ան մ ը շ վ Է տ աս ճ ա ղ յ ա տ է Փ աս զ ի Լ է Թ ս աս ճ ի պ ի տ ի ր :

4 . Ի ը Լ ան տ ի աս Ի ն կ լ ի Թ է ր ան ը ն պ աս ղ ր դ ար ար Ֆ ը ն տ աս տ ու ր ան պ ի ր ատ աս տ ը ր : Ի ը Լ ան տ աս լ ար աս լ աս է մ լ յ է ճ աս ճ ի Լ վ Է Փ ու գ ար աս

պիր խաղ տրր . վէ Ինկլիթերա տեվէթինէ
Թապի' տիրէր :

5 . Ֆրանսա՝ կիւզէլ պիր մեմլէքէթ օլուպ՝
օնտա փէք չօդ պաղլար վար : Օրատան չը-
գան մաթա'լար իփէքլն գոււմաշլար՝ վէ սայիր
մուսանա' շէյլէր տիր : Ֆրանսըղլար օյնայրպ
կիւլմէյի սեվէն՝ վէ զօր ու զուլմտան չօդ
էքրահ էտէն պիր խաղ տրր :

6 . Հօլանտա՝ եա'նի Ֆիլէմէնք՝ տիւմ տիւզ
պիր մեմլէքէթ տիր . վէ օնուն պիր չօդ դօւի-
րաղընը՝ պիր զեման տէնիզ գաիլամըշ ըտր :
Ֆիլէմէնքլուլէր՝ հատտէն զեյատէ Թիւթիւնիւ
սեվէրլէր :

7 . Պունտան պիր գաջ սէնէ հիվէլ Պէլ
ճիգա Ֆիլէմէնք իլէ պիրլէշմիշ իտի . լաքին
շիմոի օնտան պյրլլպ՝ քէնտի պաշընա պիր
փատիշահլըզ օլտու :

8 . Փօրթօգալ՝ եախօտ փօրթէքէզ պիր քիւ-
չիւք փատիշահլըզ տրր : Օնտա չօդ իւզիւմ՝
փօրթօգալ՝ լիմօն՝ վէ սայիր կիւզէլ մէյվէլէր
օլուր : Փօրթօգալ մեմլէքէթինտէն պիր գաջ
ճինա շարապլա'ր չըգար : Պու մեմլէքէթին
էհալիսի զեվգ սեֆայր՝ վէ խօրա Թէփմէսինի
սեվէրլէր :

9 . Սփանեօլ մեմլէքէթի պիր կիւզէլ մա-
հա'լ տրր . լաքին էհալիսի՝ տեվէթինին նի-
զամըղլըղընտան՝ տահա սեֆիլիքտէ պուլու-
նուրլար : Պու մեմլէքէթտէ չօդ քէրրէ զէլ
զէլէլէր վազի' օլուր , վէ չօդ պինալար վէ
ինտանլար Թէլէֆ էտէրլէր : Սփանեօլլուլար



Փիլիսէսքու :



Իթալիան :

իչին տէնի՛ր քի՛ ինթիզա՛մ ալմայր սեվէրէր .
լաքին պու՛ ինանըլը՛ր քի եալընըզ պէոյիւք շէ-
հիրէրտէ սաքին օլանլար իչին տէնիլէ պիւլեր :
Օնլար ա՛լէսսեվէ փէք թամ ատեմլեր տիր .
վէ աղըր պաշըլըզլարը մէշուր տուր :

10 . Իթալիա պիր կիւզէլ մեմլէքէթ տիր .
լաքին էհալեսի Փուգարա վէ պօշ իթիզատ-
լերէ մայիլ տիրէր : Մուսիգայը զայէթլէ սե-
վէրէր , վէ փէք շերին թիւրքիւլեր օգուրլար :

11 . Իվրօփատա օլան Օսմանլը Տէվլէթի
մէմալքինտէ Միւսալիմանլար՝ Բուսլար՝ Լըմէ-
նիլեր՝ վէ Նէհուտիլեր սաքին օլըրլար : Պու
մէմալքտէ չօգ կիւզէլ վէ մէշուր մահալ-
լեր վար : Տէօրթ եիւզ սէնէտէն պէրու պու
մէմալք Օսմանլըլարըն էլինտէ՛ տիր : Օս-
մանլըլարըն ա՛տէթլերի՛ պագի Լըվրօփալըլա-
րընքինտէն Փարզը՛ տըրլար :



Օսմանը :



Սփանեօլ :

12 • Պին սեքիզ եիւզ իյիրմի պիր թարի-
խինտէ Եունանիսթան Օսմանը Տէվլէթի մէ-
մալնքինտէն այրըլըպ՝ քէնտի պաշնա պիր
տէվլէթ օլտու : Եունանիսթանըն դապիաթ-
տան պա՛ղը ա՛լէա շէյլէրի վար : Օլտուղու
մահալ՝ թիճարէթէ զայէթ ույղուն տուր . վէ
ճնտա զանիմէթ իլէ զայէթ չօգ տիւրլիւ տիւր-
լիւ մէյլէլէր հասիլ օլուր :

13 • Եհտի ատալար հեօքիւմէթի՝ Եունա-
նիսթանըն պաղը դարաֆընտա պուլունան եհ-
տի ատատան ի՛պարէթ պիր քիւչիւք հիւքիւ-
մէթ տիր : Պու ատալարըն պաշը Գօրֆա ա-
տասը տըր . ճնլարըն էն պէօյիւյիւ Քեֆալճն-
եա՝ վէ էն կիւզէլի օանթա ատասը տըր :



Նվթրիալ :



Սվեչրալ :

14 • Սվեչրա՛ Նվթ տաղարընըն արասըն տա՛ տրր : Ների՛ հերնէ գատար տաղիսթան վէ եապանի խէ տէ՛ հհալսի փէք էյի ա տէմէր տիր : Օնլար սատէ տիլ՝ միւթեպեր՝ վէ սա՛ատէթլ՛ տրրլար : Սվեչրա տաղարընըն արասընտա եօլճուլուգ էթմէսի՛ զէվզլ լ լ պիւ շէյ տիր : Պու տաղարըն թէփէլքրի տայիմա դա՛ր իլէ էօրթիլլէ տիր . տէրին վատիլքրի եէշիլ վէ կիւզէ՛լ տիր . վէ խալզը՛ միւրիւվէթլու վէ միւսաֆիր սէվիճի տիր :



Փրուսիայը :



Գերմանիայը :

15 . Ալամանլըլար՝ եախօտ Գերմանիալըլար՝
 Ավսթրիալըլար՝ վէ Փրուսիալըլար՝ մէշըհպօտէ
 վէ ա՛տէթլերտէ պիրի պիրինէ պէնկզերլեր :
 Գերմանիատա՛ Վիրթէնպերկ՝ Սագսօնիա՛ Պա-



Տանիմարգալը



Ը.վէթիլ :

վիերա՛ վէ Անօվերա փատիշահլըզլարնտան մա՛-
 տա , պիր գաչ քէնտի պաշընա հէօքիւմէթ սա-
 հիպի՛ մէմալի.քլեր վար :

16. Տանիմարգա վէ Շվեթ Լվրօիանըն պա՛ղը ախեր մահալէրի դատար կիւղէլ տէ յի՛լ տիր . վէ օ դատար մահաուլտա՛ր տախի տէ յի՛լ տիր : Լաքին հհալիւլէրի՛ էքսերի մա՛լ լիւմաթ սահիպլէրի վէ սա՛տէթլու ստէմլէր տիր :



Նորպերկիալը :



Փօլօնիալը :

17. Նորպերկիա դայէթ սօուգ վէ տաղըս թան պիր մահալ տըր . հհալիսի էքսերի ալ վէ պալըգ իլէ կէչնիրլէր : Նորպերկտէ փէք չօգ այրլա՛ր պուլուճուր . վէ եօգարտաքի թաս վիրտէ պիր Նորպերկլինին այր էօլտիւրտիւ յիւնիւ կէօրիւրսիւն :

18 . Բուսիա ղայեթ կենիշ պիր մեմլէ.քէթ իսէ տէ , օ գատար կիւզէլ վէ մահսուլտար պիր մեմլէ.քէթ տէյիւ տիր : Բուսիանըն էհալսի էքսէրի մա'լիւմաթարգ' վէ ծնլարըն չօղու Փու. գարա վէ սէֆի'լ տիր : Պայաղը խալգտան չօղու' սաթուն ալընմըշ եհսիրլէրտէն էյի հալ տէ տէյիւ տիրլէր : Պիր զէման .քինտի պաշը. նա պիր փատիշահըգ օլան \ էհիսթան' եախօտ փօլծնիա շիմտի Բուսիա տէվլէթի հիւքմիւ ալ թընտա տըր :



Լաիօնեալը պիր Թարանտ իէ :

19 . Լաիօնիա մեմլէ.քէթի Լվրօիանըն պիր եապանի մահալի օլուպ' էհալսի տէրիլէր իլէ կէյինմիշ' եհրտէն եհրէ կէօչէն պիր խալգ տըր : Պուրատա' պիր Լաիօնիալունուն թասվերինի' կէօրիւրսիւն , քի գարըն իւզէրինտէ .քէյիք նէվլ'նտէն Թարանտ տէնիլէն պիր հայվանը գըզաղընա գօշուպ' կիտէյօր :



Իսլանտիալը :

20 . Իսլանտիա եանար տաղլարը՝ վէ գայնար սուլ փունկարլարը իչին մէջնուր տուր : Պու փունկարլարըն էն պէօյիլիլ եիւզ՝ վէ պա՛ղը տէֆա՛ իբի եիւզ այագ եիւքսէքլիլինտէ՛ գայնար սո՛ւ Ֆըշգըրտըր : Օրանըն սաքինլերի չօք քերրէ պու փունկարլարտա եեմէ քլերինի փիշերերլեր : Տէնիր քի՛ Իսլանտլուլար էյերչի Ֆուգարա իսէլեր տէ՛ լաքին մա՛ լիւմաթ վէ Փաղելլեթ սա՛հլի ատէմլեր տիր :

21 . Իվրօիատա՛ օլան մեմլէքէթլերին էն պէօյիլիլ Բուսիա տըր . Թիճարէթէ պագիլեր տէն զիյատէ տիգգաթ հտէն վէ էն զէնկին վէ էն գուվլէթլի միլլեթ Ինկիլիզլեր տիր . վէ էն չլէպի միլլեթ Ֆրանսըզլա՛ր տըր . էն սուուգ մեմլէքէթ Լափօնիա տըր . էն կիւզէլ իգլիմի օլան Իթալիա տըր . էն տաղիսթան մա՛հալ Ավիչերա տըր . էն տիւզ Ֆիլէմէնք տիր . էսքի Թեվարիստէ էն մէջնուր Կունանիսթա՛ն տըր :

1. Լչվրօփանըն ուզունլուղու նէ՞ գատար տըր :
Պաճ էհալիսի վար :
2. Պէօյիւք Պրիթանիա հաճնկը մահալէրէ թագ-
սիմ օլունուր : Ինկիլթ էրայը թա՛րիֆ էյէ :
3. Սգօթիա հագգընտա նէ՞ տէյէ պիլիրսին : Պա-
յտղը խալգ՝ Ինկիլթէրատա մը եօգսա Սգօթիատա
մը տահա զիյատէ ըըզլանմըչ պուլունուր :
4. Իրլանտիանըն հագգընտա՞նէ՞ տէյէճէյին վար :
5. Ֆրանսանըն հագգընտա :
6. Ֆիլէմէնքի՞ն հագգընտա :
7. Պէլչիգանըն հագգընտա :
8. Փօրթօգալ մէմլէք էթինի թա՛րիֆ էյէ :
9. Սիանիանըն հագգընտա նէ՞ տէյէճէյին վար :
10. Իթալիանըն հագգընտա :
11. Օսմանլըլարը՞ն հագգընտա : Սէմալիքի Տէվ-
լէթի Օսմանիյէտէ եալընըր Սիւսլիմանլար մը սաքին
օլուր :
12. Եունանիսթան հագգընտա նէ՞ տէյէ պիլիրսին :
13. Եէտի ասալար հագգընտա :
14. Սվիչէրա հագգընտա :
15. Ելաման վէ Եվսթրիա վէ Փրուսիա հագգընտա :
16. Տանիմարգա վէ Եվէթ հագգընտա նէ՞ տէ-
յէճէյին վար :
17. Կօրպէրկիա հագգընտա :
18. Բուսիանըն հագգընտա : Լէհի՞ն հագգընտա :
19. Լաիօնիանըն հագգընտա :
20. Իսլանտիա նէսի՞ իչիւն մէշհուր տուր :
21. Լչվրօփանըն էն պէօյիւք մէմլէքէթի հաճնկըսը
տըր : Լչն թիճարէթէ տիգգաթ էտէն վէ էն զէնկին
միլլէթ հաճնկըսը տըր : Լչն չէլէպի միլլէթ՝ հաճնկըսը
տըր : Լչն սօուգ վէ Փագիր մէմլէքէթ հաճնկըսը
տըր : Հանկը մէմլէքէթին իզլիմի է՞ն էյիտիր : Հաճն-
կը մահալ էն տաղիսթան տըր : Լչն տիւզ հաճնկըսը
տըր : Լչքի թարիխտէ էն մէշհուրու հաճնկըսը տըր :

Ի վրոյսն ընկալելի :

1. Շէրքի պէջիւք գարանն իւչ Թագսի մնտէն՝ Ի վրոյս էն քիւչիւյիւ խէ տէ , չօգ սէպէպլէրտէն էօթիւրիւ՝ պագիլէրին էն միւլ Թէպէր վէ մէմտուհո՛ւ տուր :

2. Ի վրոյսալըլար՝ Ասիալը վէ Աֆրիգալըլարտան զիյատէ՛ Թէրպլիէլը վէ ըշըգլանմըշ տըրլար : Վէ պու տէմէք օլույօր քի ճնլար տահա ա՛լըմ՝ օլուպ՝ ինսանն խօշ է՛օմիւր սիւր մէսի պապընտա օլան Ֆիւնիւն ու սանաա՛թլարա տահա էյի աշնա տըրլար :

3. Ղաղրաֆիա Ի՛լմի (աշխարհագրութիւն) պիգէ մէմլէքէթլէրին պիւյիւնքի հալնի էօյրէտիւր . վէ ի՛լմի Թէվարիխտէն՝ օլ մէմլէքէթլէրտէ նէլէ՛ր վուգո՛ւ պուլտուղունու էօյրէնիւրիւ :



Մըրրտան Իունանիսթանա կէօէնլէր :

4. Եունանլարըն Թէվարիխի՛ պինլերճէ սէնէլէրտէն էվվէլ պաշար , վէ Ի վրոյսա միւլ լէթլէրինին հէփիսինտէն էսքի տիւր : Շ իմտի

3300 սէնէ՛ գատար օլույօր քի՛ Մըսըր դարաֆլարընտան պիր դագըմ՝ Փամիլեալար կէօջ է տիտ՝ Լուաննիսթանտա՛ սաքին օլտուլար : Պու միւսաֆիրլէր օրատա՛ փէք ճահիլ վէ գապա վէ խօրեաթ պիր խալզըն սաքին օլտուղունու պուլտուլար , քի ծնլարըն դասա՛մը օթլուգ վէ եապանի մէյվէլէր խտի . վէ իւսթիւ աջըգ եհրտէ վէ գայալարըն գօլուգլարընտա սաքին օլուրլար ըտը . վէ հէր պիր խոսոստա եապանի հայվանլար կիպի եաշարլար ըտը :



Նաքի ղէմանտէ Եթինա շէհրինին պիր սօգաղը :

5 . Նաքին պունլար՝ օլ կէլէն Մըսըրլըլարտան թա՛լիմ օլունմաղըլա , եավաշ եավաշ թերսլիյէ հօյրէնմէյէ պաշլատըլար , վէ հնճա՛մը պունլար հսքի ղէմանլարըն հն ա՛լիմ վէ հն թերսլիյէլն միլլէթի օլտուլար : Պունլար ա՛լէա վէ կիւղէլ շէհրլէր վէ քէնտի տինլէրինէ



Փուլթխանէ թասլերի :

տայիւր խրղմէթլերի իչին փուլթխանէլեր պինսա էյլէմիշլեր խտի . քի պունլար զայէթ կիւղէլ վէ մուսանս' խտիլեր : Պունլարըն պա'ղը է սերլերի թա պու կինէ դատար տուրուր . շէօյլէ քի' ծնլարը հեր կէօրէն պէյէնիւր վէ միւլթէխայի'ր օլուր :

6 . Եունանիսթանտէ չօգ պէօյիւք ատէմլեր տօղտու : Օնտա' շա'իրլեր' նօմոս մուճ'իտլերի' ճէնք էրպսպլերի' ի'լմի մանղըղ խօճալարը' մուէրրիխլեր վէ Ֆէյլլօսօֆլար տօղմուշ տուր : Շա'իրլերին պաշը' Հոմերոս օլտու . Եօմոս մուճ'իտլերինին մէշ'ուրլերի' Լիկուրգոս վէ Սոդոն խտի . շան ու նամ սահ'իպի էրպսպի ճէնք' պէօյիւք Խաքէնտէր' երիսօտ Աղէքսանդրոս խտի , ի'լմի մանղըղտէ մա'իւր Գեմոսթենէս խտի . մուէրրիխլերին մո'լթէպէրլերի' Հերոդոտոս վէ Թուկիդիտէս խտի . վէ Ֆէյլլօսօֆլարըն մէմտուհլերի' Սոկրատէս' Պլատոն վէ Արիստոտէլ խտի :

7 . Եունանլար չօգ էրքէք վէ տիշի ալլահլարա դափընըրլար ըտը . վէ իշպու' մասալլար-

տան ի'պարէթ օլան ալլահլարըն նազլիյէթին տէն պէյան օլունտուղունա' կէօրէ' ալլահլարըն ամէլլէրի քէօթիւ էր.քէ.քլէրին վէ գալըլարըն ամէլլէրինէ պէնկզէր : Պու սէպէպտէն Լու նանլարըն տինի' պազի պազըլ տինլէր միսիլլու' ինսանլարը էյի վէ Փազիլլէթու էյլլէմէյէ միւնասիպ տէյիլ խտի , իլլա պունուն ա'քս սի' եա'նի ծնլարը Փազիլլէթտէն պաի'տ էթմէյէ միւնասիպ խտի :

8 . Եունանլար' Լ.Ֆէնտիմիզ Թարիխինտէն 500 սէնէ միգտարի էվվէլ պաշայարագ' 200 սէնէ գատար շան ու շէօհրէթլէրինին մէր.քէզինտէ խտիլլէր : Լաքին էնճամը' պէյնլէրինտէ իթի-Փազլարը օլմատըղը սէպէպտէն' հէմ տէ ախլէագ ու մէշրէպլէրի պօզուլտուղունտան' զայի'Ֆլանտըլար , վէ Բօմալըլարըն հէօքմիւ ալլթընա տիւշտիլլէր : Օնտան պէրու 2000 սէնէ միգտարի օլույօր :

9 . Օնտան պէրու Եունանիսթան չօգ պէլլէր վէ միսիպէթլէր չէ.քտի : Լաքին 1453 Թարիխինտէ Տէվլէթի Լ.լի Օսման Ստանպօլու Փէթհէտիպ' պունտան օթուղ իքի սէնէ էվվէլլէ գատար Եունանիսթան ծնլարըն էլինտէ խտի :

10 . Պունտան 2600 սէնէ միգտարի էվվէլլէ Իթալիատա պէօյիլ.ք շէհիր Բօմա պինա օլունտու : Պիր գաչ էիւզ սէնէ մապէյնինտէ Բօմալըլար պիր պէօյիլ.ք միլլէթ օլտուլար . վէ ճէն.ք էրպապլարը հէմ ա'ս.քէրլէրի վասիգասը իլլ' հէման պիլթիւն Լ.վրօիայը' Լ.սիայը' վէ Լ.Ֆրիգայը եէնտիլլէր :



Բօմանըն թէմէլէսմէսի :

11 • Բօմանըն Իմիհէրաթօրլուղու ա՛ղիմ տա-
րաթ ու տէվլէթ իլէ հէօքիւմիթ սիւրտիւքտէն
սօնկրա՝ էնճամը Ֆէնալաշտը , վէ դուվլէթինի
հէմ շանընը զայպ էթտի : Քէնտինին կէնիշ
հէօքիւմէթի ալթընտա օլան զապը էթտի յի չօդ
միլլէթլըր օնտան այրըտըլար . վէ պունտան
1400 սէնէ միդտարի էվլէլ՝ Բօմա շէհրի Լ՛վրօփա-
նըն շէմալի դարաֆլարընտան կէլէն պա՛ղի եա-
պանի թայիֆէլըրինտէն զապը օլունտու , վէ հէ-



Բօմանըն տիւշմէսի :

ման հէլաք օլունտու : Պուրատա Բօմանըն Ֆէթհ
օլունմասընըն պիր թասվերինի կէօրիւրսին :

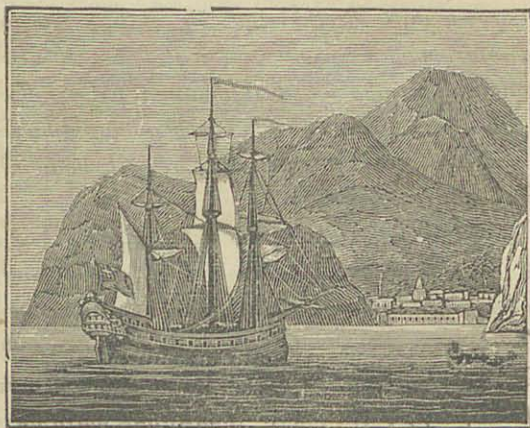
12 . Բօմանըն տիւշմէսինտէն սօնկրա՝ պիւթիւն տիւնեայր պիր դարանլըզ զէմանը գափլատը . վէ պիր չօգ եիւզ սէնէ՝ տէյիլ սալթ Լ:վրօփա՝ իլա պագի պիւթիւն տիւնեա պիր ճա՝հիլլէյէ՝ պագըլլըզա ինանմագ հալինէ՝ վէ եէ՝սիլլէյէ տալմըշ կէօրիւնիւրիւտիւ : Պունլար եաման վէ գօրգուլու սէնէլէր իտի . վէ պունլարըն թէվարիխինի օգումասը՝ օգույանըն գալլինէ աճը՝ վէրիւր :

13 . Շիմտի պէշ եիւզ սէնէ գատար օլույօր քի՝ Լ:վրօփանըն միլլէթլէրի օլ սէֆիլ հալտէն չըգմաղա՝ պաշլատըլար : () զէմանտէն պէրու տուրմայրպ տայիմա էյի օլմագտա իլէրլէմէտէ՝ տիրլէր . վէ կիւնտէն կիւնէ ի՛լմ արթմագտա օլուպ՝ եէրին իւզէրինտէ կիթտիքճէ սասա՝տէթ ու րահաթ չօղալըր :

14 . Պունտան պիր գաչ սէնէ էվվէլ Լ:վրօփատա Նափօլէօն Պօնափարթ նամ պիր ատէմ վարըտը : Պու քիմսէնին չօգ ա՛գլը՝ վէ տահա չօգ նամ ու շան սէվիճիլլիյի վար ըտը : Պու քիմսէ Ֆրանսանըն Իմփէրաթօրու օլմուշուտու . լաքին ճիւմլէ Լ:վրօփանըն իւզէրինէ սալգանաթ սիւրմէք արզուսունտա իտի : Պունուն իչիւն գուվվէթլի ա՛սքէրլէր դօփլայըպ՝ միլլէթլէրին իւզէրինէ հիւճի՛ւմ էյլէտի :

15 . Լ:վրօփանըն հէր պիր դարաֆընտա ճէն կին սէսի իշիտիլըր իտի : Հէր պիր եէրէ եալա վէ աթլը ա՛սքէրլէր եիւրիւրիւտիւ . վէ չօգ քէրրէ պու ա՛սքէրլէր պիրի պիրինէ չաթըըպ չօգ գան տէօքիլլիւրիւտիւ :

16 . Պօնափարթըն պիր զէման իշի րասթ կիտիպ՝ Լվրօփանըն պիր չօգ գրամընը զապդ էթտիքտէ՛ն սօնկրա՝ պախթը տէյիշտի : Վաթերլուտէ օլան օլ գօրգուլու ճէնքտէ Պօնափարթ եէնիլտի , վէ թախթընտան գօլուլտու : Պիր Ինկիլիզ կէմիսի օնու Սանթ Հէլէնա (Սուրբ Հեղինէ) ատասընա սիւրկիւն կէօթիւրտիւ , վէ պունտան պիր դաչ սէնէտէն էվվէլ օրատա էօլտիւ :



Պօնափարթէյի Ս . Հէլէնայէ կէօթիւրէն կեմի :

Պուրատա՝ Պօնափարթը Սանթ Հէլէնա ատասընա կէօթիւրէն կէմինին թասվիլինի կէօրիւրսին : Պա՛գ , Սանթ Հէլէնա ատասընէ՛ գատար գայալըգ վէ չիրքին պիր մաՀա՛լ տըր : Իշպու եապանի եէրտէ Պօնափարթ կէօմիւլտիւ , վէ օնուն քէմի.քէրի 1840 սէնէսինէ

գատար օրատա գալտը • լաքին օ զէմանն օնլա-
րը Փարիզէ գալտըրտըլար :

1 • Շէրգի պէօյիւք գարաննն գրամլարընտան էն
քիւչիւյիւ հա՞նկըսը տըր : Լն մի՛ւթէպէրի պու տէ-
յի՛ւ մի :

2 • Լչփրօփանըն առամլարը՝ Լսիանըն վէ Լֆրիգա-
նընքիլէրինտէն տահա ըըգլանմըշ տըրլար տէտիյի-
միգտէն նէ՞ անկլաշըլըր :

3 • Իլմի Ղաղրաֆիա պիզէ նէ՞ էօյրէտիր : Թէվա-
րիխտէն նէ՞ էօյրէնիրիզ :

4 • Լչփրօփա միլէթէրինտէն հա՞նկըսընըն թէվա-
րիխի օպիրլէրտէն էսքի տիր : Սըսըրտան Եունանիս-
թանա պա՛ղը ֆամիլեալար կէլէլիտէն պերու գա՛ն սէ-
նէ օլույօր : Եունանիսթանըն էսքի էհալիսինին ախ-
լէագ ու մէշընպի նի՛ճէ իտի : Սա՛սըլ կէչինիրլէր իտի :

5 • Եավաշ եավաշ օնլարտա նէ՞ թէպտիլլէք վազի
օլտու : Լնճամը նէ՞ տերէճէյէ էրտիլէր : Փութխա-
նէլէրի իչիւն նէ՞ տէյէճէյին վար :

6 • Եունանիսթանտա պէօյիւք ափէմէր տօղտու
մու : Նա՛նկը պէօյիւք շայի՛ր օնտա տօղտու : Նա՛նկը
Սօմօս մուճիտլէրի : Նա՛նկը ճէնք էրպապը : Նա՛նկը
էհլի ի՛լմի մանղըգ : Նա՛նկը մուէրրիթլէր : Նա՛նկը
ֆէյլսօֆլար :

7 • Եունանիսթանըն պաշ շէհրլէրի հա՞նկըլարը
տըր : Պու շէհրլէր իթիֆագտէմի իտիլէր : Ղէնքլէր-
տէն նէ՞ հասիլ օլուրուտու :

8 • Եունանիլէր պի՛ր մի եօգսա չօգ ալահլարա մը
դափընըրլարտը : Եունանլարըն տինի ինսանլարը
ֆազիլէթ սահիպի էթմէյէ ույղը՛նմու իտի , տէ-
յի՛ւ մի իտի :

9 • Եունանլէր նամ ու շանլարընըն մէրքէզինտէ
նէ՞ զէման իտիլէր : Լնճամը օնլարը քիմլէր եէնտի

Րօմալըլար օնլարը եէնտիքտէն պէրու գաճ սէնէ օլտու :

10 . ()նտան պէրու Եուենանիսթան նէ՛ չէքտի :
()սմանլըլար Սթանպօլու նէ՛ զէման Ֆէթհ էթտիլէր :

11 . Րօմանըն պինա օլմասընտան պէրու գաճ սէնէ օլտու : Պիր գաչ եիւզ սէնէ իչինտէ Րօմա նէ՛ օլտու : Րօմա՛ էրպպպի ճէնքլէրի վէ ասքէրլէրի իլէ նէ՛ էլլէտի :

12 . Լյնճամը Րօմանըն Իմիէրաթօրլուղունա նէ՛ օլտու : Վէնտինին հէօքմիւնէ թապի՛ էթտիլի չօգ մէմլէքէթլէր վէ չօգ միլլէթլէր օնտան այրըլտըլա՛ր մը : Րօմանըն տիւշմէսինտէն վէ հէման հարապ օլմասընտան պէրու գաճ սէնէ օլտու : Րօմա՛ քիմլէրի՛ն էլի իլէ պէօլլէ տիւշտիլ :

13 . Րօմանըն տիւշմէսինտէն սօնկրա նէ՛ օլտու : Պարանլըգ զէմանլէրտէ տիւնեանըն հալի նէ՛ իտի :

14 . Լյլրօիա գարանլըգ օլտուղու հալինտէն չըգմաղա պաշլայալտա՛ն պէրու նէ՛ գատար զէման օլտու : ()նտան պէրու նէ՛ օլտու :

15 . Պօնափարթ հա՛նկը մէմլէքէթին Իմիէրաթօրու օլտու : Պու քիմսէ չօգ ա՛գըլլը վէ չօգ նամու շան սէվիճի գիմսէ՛մի իտի : Նէ՛ արլուլէր իտի : Նէ՛ էթտի :

16 . Պօնափարթըն վագթընտա Լյլրօիատա նէլէր վարըտը :

17 . Պօնափարթ նէ՛ օլտու , պիր զէման իշի րասթ կիթտիքտէն սօնկրա : Հա՛նկը ճէնքտէ եէնիլտի : ()նու նէ՛րէյէ կէօթիւրտիլլէր : Սանթ հէլլէնա ատաւը նէ՛րէտէ տիր : Պօնափարթ նէ՛ զէման էօլտիլ :

ԱՍԻԱ



ՏԷՐՍ 16

Ասիանն խորհուրդ

1 . Պուրատա Ասիանն խորհուրդն կէօրիւրսին : Ասիա պէօյիւք պիր եէր տիր , վէ ծնունն իչինտէ չօգ միւլէթլէր՝ վէ ղայէթ չօգ խալզ վար : Պունտա՝ ագտէմ՝ ճէ տէտիյիմիզ կիպի՝ տիւնեաննն օ պիր դարաֆլարնտա՝ ն ղիյատէ խալզ վար :

2 . Ասիանն պաշլըճա մահալլէրի՝ Օամանլը Տէվլէթինին վէ Բուսիանն Ասիատա օլան մէմալէքի՝ Արապիսթան՝ Աճէմիսթան՝ քէնտի պաշընա օլան Թաթարիսթան՝ կէնճ (Ղանգէս) ըրմաղընն պէրի դարաֆընտա օլան շինտիսթան՝ կէնճտէն էօթէ օլան շինտիսթան , քի ծնտա Պիրմա Իմիէրաթօրլուղու վէ Աիամ մէմալէքի օլուր , Չինի մաչին վէ Կափօն Իմիէրաթօրլուղու տուր : Հայաստան տախի Ասիատա օլուպ՝ պիր միգտարի Օամանլը Տէվլէթինին վէ պիր միգտարի Բուսիանն մէմալէքի իչինտէ տիր :

3 . Պաշլըճա տաղ սըրալարը՝ Ալգայ տաղլարը՝ Պէլուր տաղլարը՝ Չինի մաչին տաղլարը՝ վէ շինտիսթանտէ շիմալէյա տաղլարը տըր : Մէմալէքի Օամանլը Տէվլէթինտէ Քէչիշ տաղը վէ Հայաստանտա Արարատ տաղը :

4 . Պաշլըճա ըրմաղլարը՝ շինտ ըրմաղը՝ կէնճ ըրմաղը՝ Ֆէրաթ (Կիւրատ) ըրմաղը՝ Շատ (Տիգրիս) ըրմաղը՝ Օպեր ըրմաղը՝ Կէնիսէր ըր-

մաղը՝ Լենա ըրմաղը՝ Ամուր ըրմաղը՝ Հավանիք
Հօանկօ ըրմաղը՝ մէ Քիանիք ըրմաղլարը տըր :

5 . Պաշլըճա շէհրլէրի՝ Փէքին՝ Գանթօն՝
Կալկաթա՝ ԳուտտշէրիՓ՝ (Նըուսաղէմ) Իզմիր՝
Շամ՝ (Գամասկոս) Հալէպ՝ Իսփահան՝ մէ Մէ-
քէ շէհրլէրի տիր :

- 1 . Ասիանըն թա՛րիֆինի էյլէ :
- 2 . Ասիանըն պաշլըճա մահալլէրի հա՛նկըլար տըր :
- 3 . Պաշլըճա տաղ սըրալարը հա՛նկըլարը տըր :
- 4 . Պաշլըճա ըրմաղլարը հա՛նկըլարը տըր :
- 5 . Պաշլըճա շէհրլէրի հա՛նկըլարը տըր :

ՏԵՐՄ 17

Ասիանըն խարդատը իւղէրինէ սեւուլէր :

Ասիանըն հուտուտու նանըլ քէսիլմիշ տիր : (Սու-
մանըլ Տէվլէթինին Ասիա մէմալիքինին հուտուտու նէ-
րէտէ տիր : Բուսիանըն Ասիա մէմալիքինին հուտու-
տու : Ա՛րապիսթանը՛ն հուտուտու : Ա՛ճէմիսթանը՛ն
հուտուտու : Վէնտի պաշլընա յլան թաթարիսթանը՛ն
հուտուտու : Կէնճին պէրի դարաֆընտաքի Հինտիս-
թանը՛ն հուտուտու : Չինի մաչի՛նին հուտուտու :

Եսիօն ատալարը նէրէտէ տիր :

Կասպից տէնիզի նէրէտէ տիր : Գուլզում տէնիզի
նէրէտէ տիր : Եէշիլ տէնիզ նէրէտէ տիր : (Պօթ-
սիզ տէնիզի նէրէտէ տիր : Պէնկալ քէօրֆէզի նէրէ-
տէ տիր : Պապ էլմանտէլ պօղազը նէրէտէ տիր : Ա՛-
ճէմ քէօրֆէզի նէրէտէ տիր :

Հինա ըրմաղը նէրէյէ տէօքիւլիւր : Կէնճ ըրմաղը
նէրէյէ : Վեանիք ըրմաղը նէրէյէ : Եէնիսէի
ըրմաղը նէրէյէ : Հավանիք (Հօանկօ) ըրմաղը

նէրէյէ : Շաղ (Տիգրիս) ըրմաղը նէրէյէ : Ֆերաթ
(Եփրատ) ըրմաղը նէրէյէ :

Սուամթրա ատասը նէրէտէ տիր : Սէյլան ատա-
սը : Ֆիլիփի^ն (Փիլիպեան) ատալարը : Պօրնէօ ա-
տասը : Եանգա ատասը :

Եսիայը Եփրիգատան այլրան տէնիզ հանկըսը
տըր :

Փէքին շէհրի արզըն հանկը տէրէճէլէրինին մա-
պէյնինտէ տիր : Գուսա շէրիֆ (Երուսաղէմ) : Սէյ-
լան ատասը : Կալիանթա շէհրի : Թուօյօլսգա շէհրի :

Պիրմա Իմիէրաթօրլուղուն մէմալիքինին հանկը
դարաֆընա սողրու Եափօն ատալարը տուրուր :
Ֆօրմօզա՝ Ֆիլիփին (Փիլիպեան) ատալարընըն հանկը
եանընա տիւշէր : Պօրնէօ՝ Կասպից տէնիզինին հան-
կը դարաֆընա տիւշէր : Փէքին շէհրի Գուսաշէրի-
ֆին հանկը եանընա սողրու տիւշէր :

Գանթօն շէհրի դուլին հանկը տէրէճէլէրինին մա-
պէյնինտէ տիր : Սէյլան ատասը : Կասպից տէնիզի :
Կալիանթա շէհրի :

Շէմալ գուդպինէ տահա եագըն Սթանպօլմը
եօգսա Գուսաշէրիֆ մի : Փարիզ մի եօգսա Գան-
թօնմու : Լօնտրամը եօգսա Փէքին մի : Ալիէն-
նա մը եօգսա Սէյլան ատասը մը :

Փարմաղըն իլէ Չինի մաչինէ սողրու կէօսթէր :
Երապիսթանա : Գամշաթգայա : Եճէմիսթանա :
Հինտիսթանա : Սուամթրայա :

ՏԵՐՍ 18

Եսիայ եւ Փէքին

1. Եսիայ՝ եօգարըտա զեքը կթտի յիմիզէ կէօ-
րէ կէնիշ պիւ եէր տիր, վէ չօգ մահալլէրինտէ՝

չօղ խալգտան մէսքիւն տուր : Ուղունլուղու
7000 միլտէն զեյատէ՛ տիր . վէ ճնտա սաքին
օլան խալգըն սայըսը՝ պա՛ղըլարըն իթիգաթը-
նա կէօրէ՛ պէշեիւզ միլեօ՛ն գատար տըր :

2 . Օսմանլը Տէվլէթինին Ասիատա օլան մէ-
մալքի կիւզէլ պիր եհր տիր . լաքին եհրին
թիմարընա օգատար էյի կէօղէտիլմէյօր : Ա՛ղեղ
Քիթապլարտա զեքր օլունան Արարատ շէր-
մճն՝ վէ կարմեղոս տաղլարը օ՛րատա տըր . հէմ
տէ Ֆերատ (Նփրատ) վէ Յօրդանան ըրմագլարը
օրատա տըր , քի ճնլա՛ր տա Ա՛ղեղ Քիթապ-
լարտա զեքր օլունույօր : Պունուն էհալիսի՛ Օս-
մանլը Տէվլէթինին Ալլօսիա մէմալքիին է-
հալիսինէ՛ պէնկզէրլէր :

3 . Բուսիանըն Ասիատաքի մէմալքի՛ կերջի
տիւզ պիր եհր խէտէ՛ սօղուզ վէ եապանի՛
տիր : Սիպիր նամ մէմլէքէթ պունուն իջնտէ՛



Սիպիրտէ պուզ իւզերինտէ գըղաղ իւէ կիթմէք :

տիր , քի պու պէօյիւք՝ լաքին էհալիսի աղ պիր
մահալ տըր : Սիպիրլէլէր՝ տիւնեանըն ախէր

մահալէրինին սաքինլէրինին ըհաթ ու նիյ-
մէթլէրինտէն փէք ազընա մալք տիրլէր :



Սիպիւրլէր :



Արապլէր :

Բուսիա Իմիէրաթօրունուն ա'տէթի' տիր քի'
պէ յէնմէտիյի քիմնէլէրի Սիպիւրէ' սիւրսին : Վէ
պու մահալ ու տէրէճէ Ֆէնատըր քի' Սիպիւրէ
սիւրկինն օլմագ' Բուսիատա ազապ ու թէքտիր-
լէրինտէ էն շէտիտի' սայըլըր :

4. Ա'րապիստանըն պիր չօք մահալի գումնալ
մահսուլուզ պիր շէօլ տուր . լաքին պիր դաջ
մահալի' տախի մահսուլտա'ր տըր : Օրալարտա
հօլճուլուզ հտէնլէր' շէօլլէրի տէվէլէ'ր ինէ կէ-
ջըլէր : Ա'րապլար սերթ պիր խալզ տըր . վէ
չօք քէրրէ մէմլէ.քէթլէրինտէ կէզէն հօլճուլա-
րը սօյարլար : Փէք կիւզէլ աթլարը վար . վէ
օնլարը գուլլանմատա ա'զիմ' հիւնէրլէրի' վար :
Պունլար պիւթիւն է'օմիւրլէրինտէ հէրտէն եհ-
րէ կէօջմէտէ' տիրլէր . վէ հվլէրտէ տէյիլ' իւ
չա չատըրլարտա սաքինն օլուրլար :

5. Աճեմիսթանտա չօգ տաղլար վէ գոււմ սալ շօլէր վար : Ահալիսի էքսէրի ճահիլ վէ պէտտ մէշրէպ տիր : Աճեմիսթանտան ինճիլէր վէ էլմաս Թաշար չըգար . հէմ օրատան փէք կիւզէլ վէ աղըր պահալու շալար կէլըր :



Աճեմէր :

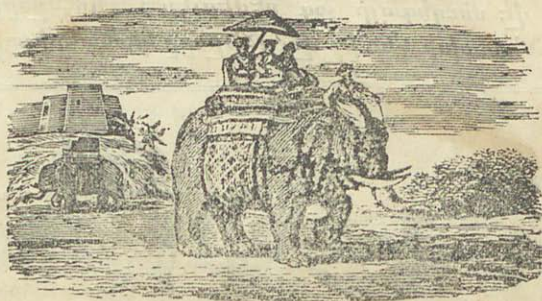


Թաթարլար :

6. Թաթարլարըն՝ պիզիմ կիպի գայիմ շէհրըլէրի վէ էվէրի եօգ տուր . իլլա սիւրիւլէրի իլէ պէյէնտիքլէրի կիպի եէրտէն եէրէ՛ կէօշրլէր : Թաթարիսթանըն իգլմի էյի վէ եէրի մահսուլտար տըր , լաքին եէր փէք Ֆէնս Թիմար օլունուր : Արքէքլէր՝ սէրթ վէ ճէնքճի տիր վէ հատտէն զեյատէ ալը՝ սէվէրլէր : Գարըլարը՝ կիւզէլլէքլէրի իչիւն մէշուր տուր : Վէ Թաթարլար ջատըրլարտա սաքին օլուպ՝ իգլթիզա էթտիյի՛ զէման ծնլարը եէրտէն եէրէ՛ կէօշրիւրլէր :

7. Կէնճ ըրմաղընըն պէրի դարաֆընտաքի շինտիսթան՝ կէնիշ պիր մէմլէքէթ տիր : Գոււ

նուն պիր չօգ մահալինի ինկիլթէրա Տէվլէթի
 զապդ էտիպ՝ հալա Օնուն հիւքիւմաթը ալթըն
 տա տըր : կալիաթա շէհրինտէ չօգ ինկիլդէր
 սաքին օլույօր . քէզալիք Պօմպոյտէ վէ ախէր
 ինկիլդ շէհրլէրինտէ տախի . լաքին խալզըն
 փէք չօղու եէրլի շինտլ՛ւ տիրլէր :



Շինտիթանտա ֆիլէ պինսիւ առէմլէր :

8 . Եէրլի շինտիլէր փէք ա՛ճայրպ խալզ
 տըր : Բէնքլէրի էամէր տիր : Պունլար մէշղուլ
 օլտուգլարը իշլէրէ կէօրէ՝ Փըրզալարա եա սը
 նըֆլարա Թագսիմ օլունուրլար . վէ պիր սը
 նըֆըն առէմլէրի օ պիր սընըֆընքիլէրի իլէ
 էքմէք եէյէմէղլէր : Փէք ճահիլ տիրլէր .
 վէ պա՛ղը տէֆա չօճուգլարընը ըրմագլարա ա
 թըպ՝ պունու Նլլահա մագպուլ պիր ա՛մէլ սա
 յարլար : ինկիլթէրատան վէ Նմէրիգատան
 շինտիթանա պ՛աղի էյլիքքեանի առէմլէր եօլ
 լանտը , վէ շինտիթանլըլարա Քրիսթիանլըղը
 էօյրէթմէյէ ճէհա էտէյօրլար :

9 . Կէնճ ըրմաղընըն էօթէ Թարաֆընտա օ

լան շինտխաթան գրդասընտա չօգ մէմլէ. քէթլէր վար . պունլարտան պա՛ղըսը՝ Պիրմա Իմիէրաթօրլուղու՝ Սիամ՝ վէ Մալագա տըր : Պերմա Իմիէրաթօրլուղու կէնիշ մէմլէ. քէթ տիր : Լհալի աչըգկէօղ՝ պա՛ղը մէրթէպէ պիլի սահիպի վէ խօշ ատէմլէր տիր : Տէնիը քի պունլար շի՛րի վէ մուղեգայը չօգ սէվէրլէր : Պունլարըն իչինէ տախի Ինճիլ վա՛ղճըլարը կէօնտերիլտի :



Մալագալըլար :



Չինիմաչինի :

10 . Սիամլըլար՝ Պիրմանլըլարտան զեյատէ ի՛րմ սահիպի տիրլէր : Լաքին Մալագա էհալի քէօթիւ՝ սէրթ վէ եապանի տիրլէր :

11 . Չինի մաչին խմբէրաթօրլուղու ղայթթ պէօյիւք վէ կէնիշ պիր մէմլէ. քէթ տիր , վէ օնուն էհալի չօգ շէյլէրտէ ա՛ճայրպ տըրլար : Չինի մաչինին շէհլըլէրինին վէ քէօյլէրինին էգրաֆը եիւքսէ.ք գալէ տիվարլարը ին շէվլըլմիշ տիրլէր . վէ իչլէրինէ կիրմէյէ Չինլուլէրտէ՛ն ղայրի քիմսէյէ դօմաղլար խտի : Չին

լուէրին տէրիսի սօլուգ սարը ընկկնտէ տիր • վէ պաշարընն սաջարընը թրաշ հտէրլէր իսէ տէ , հնքսէլէրինտէն աշաղա սարգըլմագ իչին սալթ պիրազ հօրիւլիւ սաջ պրաղըրլար : Գարըլարը՝ քիչիւք այագլարը օլմաղա փէք ի'թի պար հտէրլէր • պունուն իչին քիւչիւքիւքտէն այագլարընը փէք տար աղաճտան այագ դապլարը իլէ՝ հախօտ սըգը սարկըլար իլէ այագլարընը սըգըշտըրըպ պէօյլմէյէ գօյլէրմէզլէր • վէ այագլարը օ'գատար քիւչիւք օլուր քի , կիւ ճիւլէ հիւրիլյէ պիլըրլէր :

12 . Չինի մաջին տէվլէթի՝ նէֆսի Չինտէն մա'տա պազը ախէր մէմլէքէթլէրէ՝ տախի հէօքիւմէթ սիւրէր : Գօրեա՝ Չինի մաջին թաթարիսթանը՝ վէ Գիպէթ տախի Չինի մաջին հէօքիւմէթի ալթընտա տըր : Չինի մաջին թաթարիսթանը եիւքսէք վէ սօլուգ պիր մահալ տըր : Պիգէ պու մէմլէքէթին խալզը հագգընտա չօգ շէյ մա'լիւմ տէյի'լ տիր • լաքին քէնտի պաշընա օլան թաթարիսթանըն խալզընա՝ պէնկղէրլէր : Շ խմտի պու մէմլէքէթտէ պիր պէօյիւք թէպտիլլէք օլմագտա՝ տըր , վէ մէմիւլ օլունուր քի , շիմտէն սօնկրա օնուն հագգընտա չօգ շէյլէր հօյրէնիլըր :

13 . Գիպէթին խալզը ճահիլ վէ թէնպէլ՝ լաքին եամաշ վէ սաքին՝ վէ նիգա՝ սէվմէզ քիմնէլէր տիր :

14 . Թաթարիսթանըն կիւնտօղրուոլ դարաւրաֆընա՝ տօղրու օլան պիր դագըմ ատալարտա՝ սաքին օլան Նափօնլուլար՝ փէք ա՛ճայըպ պիր

խալզ տրը : Ապին տէնիր քի պունլար վա-
 Ֆիր մա'լիւմաթէ մալն'ք տիրլէր : Օնլարըն
 դօիրազընտա չօզ ալթուն վէ կիւմիշ վէ սայիր
 մա'տէնլէ'ր չըզար . վէ պունլար չօզ սանաա'թ-
 լարտա մահ'ր տիրլէր : Աշաղատա օլան թաս-
 վիբտէ' պիր Աափօնլու խաթունուն փէք կիւ-
 զէլ պիր ա'րապասը' ըհամ օլունմուշ տուր :



Աափօն արապասը :

1 . Ասիանըն պէօյիւքլիւյիւ հագգընտա նէ' տէյէ-
 ճէյին վար : Աւգունկուղու նէ' գատար տրը : Ա-
 հալիսի նէ' գատար տրը :

2 . Տէվլէթի Օսմանիյէնին Ասիատա մէմալիքի նէ'
 շէքիւ եեր տիր : Օնտա հանկը տաղլար վար : Հան-
 կը ըրմագլար : Հալզը հագգընտա նէ' տէյէճէյին
 վար :

3 . Րուսիանըն Ասիատաքի մէմալիքի հագգընտա
 նէ' տէյէճէյին վար : Սիպիրի թա'րիֆ էյէ :

4 . Արապիսթանըն չօզ մահալի հագգընտա նէ'
 տէնիր : Իգլիմի' նասըլ տրը : Օնուն չէօլէրինտէն
 նասըլ կէչիլիր : Ա'րապարըն մէշրէպի նասըլ տրը :

Աթլարը իչին նէ տէնիր : Ն՛իւմէ է՛օմըլէրինի պիր մահալտէ՞ մի կէչերիւլէր :

5 . Ա՛ճէմիսթան հագգընտա նէ՞ տէյէճէյին վար : Խալգընըն մէշըէպի նա՞սըլտըր : Ա՛ճէմտէն նէ՞ չը գար :

6 . Թաթարիսթանըն խալգը հագգընտա նէ՞ տէյէճէյին վար : Իգլիմի՞ հագգընտա : Լ՛ըքէքլէրի՞ հագգընտա : Գարըլարը՞ հագգընտա : Կէրէտէ սաքին օլուրլար :

7 . Կէնճ ըրմաղընըն պէրի դարաֆընտաքի մէմլէքէթին հագգընտա նէ՞ տէյէճէյին վար : Լ՛վրօփա միլլէթլէրինտէն հա՞նկըսը պու մէմլէքէթին պիր չօգ դարաֆընը եէնտի : Ինկիլիզէր հա՞նկը շէհրլէրտէ սաքին օլուրլար :

8 . Հինտիլէր նէ՞ շէքիլ խալգ տըրլար : Իէնքլէրի նէ՞ տիր : Կա՞սըլ թագսիմ օլուրլար : Պիր ֆըրգանըն եա սընըֆըն ատէմլէրի պիր պաշգա սընըֆըն ատամլարը իլէ նէ՞ էտէմէզէր : Հինտիլէրին մէշըէպլէրի նէ՞ շէքիլ տիր : Պա՞ղը տէֆա՛ չօճուգլարընա նէ՞ էտէրլէր : Չօճուգլարընը պա՞ղը քէրրէ ըրմագլարտա նի՞չիւն պօղարլար : Հինտիսթանա Ինճիլ վաղճըլարը հա՞նկը մէմլէքէթլէրտէն կէօնտէրիլտի :

9 . Կէնճ ըրմաղընըն էօթէ դարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթլէր վար : Պիրմայ Իմիէրաթօրլուղու հագգընտա նէ՞ տէնիր : Պու մէմլէքէթին ատէմլէրի նէտէ՞ մահիր տիրլէր : Պիրմայ մէմլէքէթինէ Ինճիլ վա՞ղճըլարը կէօնտէրիլտի՞ մի :

10 . Միամըլար իչիւն նէ՞ տէնիր : Մալագալըլար իչիւն նէ՞ տէնիր :

11 . Չինի մաչին Իմիէրաթօրլուղու իչիւն նէ՞ տէնիր : Չինի մաչինին քէօյլէրի վէ շէհրլէրի իչիւն նէ՞ տէնիր : Չինի մաչինիլէրին տէրիսի նէ՞ բէնք-

տէ տիր : Պաշարընը նանըլ դրաշ էտերէր : Վա-
րըլարըն այագլարը հագգընտա նէ՞ զեւիւմէրի վար :

12 . Չինի մաչին Իմիէրաթօրլուղունուն հէօքմիւ-
ալթընտա հանկը միմէքէթլէր թապի՝ տիր : Չինի
մաչին թաթարիսթանը հագգընտա նէ՞ տէյէճէյին
վար :

13 . Թիպէթ էհալիսինին հագգընտա նէ՞ տէյէ-
ճէյին վար :

14 . Ղափօնըլարըն հագգընտա նէ՞ տէյէճէյին
վար :

Տ Է Ր Ս 19

Ասիանըն ապալարը եւէրինէ :

1 . Կէնճ՝ ըրմաղընըն պէրի դարաֆընտա օ-
լան շինտիսթանըն նօտոս ուճոնտա պիր պէօ-
յիւք ատա վար , քի ծնուն ատը Սէյլան տըր ,
վէ պու ատա Ինկիլիզ տէվլէթինին հէօքմիւ-
ալթընտա տըր : Թարչին պո՛ւ ատատա օլուր :
Պուրատա Ինճիլ վա՛ղճըլարը եէրլէլէրէ Քրիս-
թիանըղը թա՛լիմ էտէյօրլար , վէ Ինճիլ է-
լէրի կիտէյօր :

2 . Պահրի մուա՛թտէլ տէ՛ (Խաղաղական Ով-
կիանոստա) Ամերիգա էլէ Ասիանըն մապէյնինտէ
պիր չօգ ատալար վար . վէ պունլարըն պա՛ղը-
սը փէք պէօյիւք՝ վէ փէք չօգ խալգտան մէս-
քիւն տիւր :

3 . Պու ատալարըն պաշլըճալարը պունլար
տըր . Սուլմաթրա՛ Եալա՛ Պօրնէօ՛ ստալարը՛ վէ
օլ քիւմէ քի՛ծնլարա Ֆիլիփին (Փիլիպեան) ատա-

լարը տէնիր : Պունլար ճէտիտ Ֆիլէմէք իլէ
Լսիանըն մապէյնինտէ՛ տիր :

4 . Պունլարտան մա՛տա սայիր ատա՛ քիւմէլէ-
րի տախի վար , քի ծնլար Պահրի մուաթտէլտէ
տաղըլմըշ պուլունուրլար . պունլարտան պա՛զը-
լարը՝ Մօլուգա ատալարը՝ Տութ ատալարը՝
Շիրքէթ ատալարը՝ Սանտվիչ ատալարը՝ վէ
տահա սայիր չօգ ատալար տըր : Պու ատալա-
րըն ճիւմլէսինէ պիրտէն պա՛զը տէֆա ֆօլինէ-
սիա տէնիր , քի չօգ ատալար տէմէք տիր :



Շիրքէթ ատալարը :

Սանտվիչ ատալարը :

5 . Սոււնաթրատա պիպէր օլուր . Նավատա
գահվէ օլուր . Պօրնէօտան էլմաս թաշլար կէ-
լեր . վէ Մօլուգա ատալարընտան թիւրիլ պա-
հարլար չըգար :

6 . Սանտվիչ ատալարընա պունտան ագտէմ
Լմէրիգատան ինճիլ վա՛զճըլարը եօլանտը-
լար , քի օրանըն փուլթիերէսթ օլան էհալխինէ
Քրիսթիանլըղը լթա՛լիմ հտէրլեր : Վէ շիմտի

պուլ ատալարտա Քրիսթիանըդ ա'լէսէվի դաւ
պուլ օլունմուշ օլուպ' 1853 սէնէսինտէ պու
ատալարըն էհալիսի Քրիսթիան միլէթէրի
սըրասընտա սայըլմաղա պաշլանտը :

1 . Սէյլան ատասը նէրէտէ տիր : Քիմէրի'ն
հէօքիւմէթի ալթընտա տըր : Օնտա նէ' չըգար :

3 . Ասիա ատալարընըն պաշլըճալարը հանկըլարը
տըր : Եավա ատասը նէրէտէ տիր : Սուամ'թրա
ատասը : Պօրնէօ ատասը : Ֆիլիպի'ն ատալարը :

4 . Մ'օլընգա ատալարը : Տօթ ատալարը : Շիր-
քէթ ատալարը : Սանտիլիէ ատալարը : Պունլա-
րըն ճիւմէսինէ պա'ղէն նէ' տէնիր :

5 . Սուամ'թրատա նէ' հասիլ օլուր : Եամվա-
տան : Պօրնէօտան նէ' կէլիր : Մ'օլընգա ատալա-
րընտան :

6 . Սանտիլիէ' ատալարը նէ' խուսուստան տիգդա-
թէ շայէսթէ տիր : Շիմաի օնլարըն էհալիսի Քր-
իսթիան միլէթիմի :

Տ Է Ր Ս 20

Ատանըն Բեւարիէի :

1 . Ատանըն թէվարիիսի ա'ղիմ տիգդաթէ
շայէսթէ տիր : Լսքի Ա'հտըն իչինտէ թէվա-
րիիսէ տայիր զեքր օլան շէյլերին է'ն չօղու պու-
րատա վուգու' պուլտուլար : Ազամ փէտէրի-
միզ իլէ Եւայ վալիտէմիզին օլ իչինէ գօնտուգ-
լարը Եգեմ ճէննէթի օրատա խտի : Նոյուն
կէմիսինին օլ իւզերինտէ տուրտուղու Արարատ
տաղլարը օրատա տըր :

2 . Իսրահէլիւիքին գըրգ երլ օլ իջնտէ կէզտիքլէրի չէօլ՝ Ալլահն օլ իւթինտէ Մովսէսէ կէօրինտիլիւ Սինա տաղը՝ Կֆէնտիմիզ Քրիստոսուն օլ իջնտէ էն մէջնուր մի՛ւճիզաթլարընը իշէտիլի Երուսաղէմ շէհրի՝ ճիւմլէսի Ասիատա տըր :

3 . Իշպուլ քիւչիւք քիթապտա Ասիանըն պիւթիւն թէվարիխինի պէյան էթմէսի միւմքիւնսիւզ օլուպ՝ հէման պիրազ շէյ սէօյլէնէ պիլիք : Պու սէպէպտէն՝ պու պապտէ Ասիանըն մախսուսէն օլան թէվարիխինի օգուսալը , քի փէք խօշ վէ Փայտալը պիր տէ՛րս տիր :

4 . Ալլահ պիր էրքէք վէ պիր գարը եաւրաթտը , քի՛ ծնլարըն ատլարը՝ Ադամ իլէ Եւայ իտի , վէ ծնլարը պիր կիւզէլ Ղէննէթ եախօտ պաղճէ իջնէ գօտու , քի պու պաղճէ Ասիատա իտի : Օնլարա տէտի՛ քի , էյէր ծնա ի՛ պատէթ էթմէյէ վէ միւթի՛ օլմաղա իսթէրլէրսէ իտի , օրատա սաս՛տէթ վէ սէլամէթ իլէ էօ՛միւր կէչիքէճէքլէր իտի : Լաքին էյվահ՛ ծնլար ծնա իթաա՛թսըզլըզ էթմէյէ իսթէտիլէր , վէ պու սէպէպտէն օլ կիւզէլ Ղէննէթտէն գօվուլտուլար , վէ ալընլարընըն թէրի իլէ նա Փազալարընը էլէ կէթիլմէյէ միճպո՛ւր օլտուլար :

5 . Ադամըն էվլատլարը վէ ծնլարտան տօղանլար , էէրին չօզ մահալլէրինէ՛ եայրլտըլար : Օնտան սօնկրա փէք եարամա՛զ օլտուլար . վէ Ալլահ պիր գօրգօլուլ դուֆան կէծնտէրիպ՝ ծնլարըն ճիւմլէսիինի էէրին իւզէրինտէն՝ դուֆա-

Նրն սուլարընտա պօղմաղըլա՝ հէլաք էյլէտի . վէ սալթ Նոյ իլէ ծնուն Փամիլեասընը հսիրկէտի . քի ծնլար պիր պէօյիւք կէմիտէ գուրթուլ տուլար :

6 . Նոյուն էվլատլարընտան էինէ ինսան ճինսի չողալոր . վէ եէրին իւղէրինտօ ինսանլար էինէ չօգ օլտուլար : Պունլարըն պա՛ղըսը Մսիանըն պա՛ղը սէմթլէրինէ՝ տաղըլտըլար , ախէրլէրի տէ Վլրօփատա՝ վէ պաշգալարը Աֆրիգատա սաքին օլտուլար : Վէ կէօրիւնիւր քի՛ ատէմլէր Ամէրիգայա տախի Մսիատան կէչտիլէր :



Սու թուֆանը :

1 . Իսքի Ա՛հտտէ եանի Ա՛հտի Ա՛թըգտէ պիզէ նազլ օլունան պաշըճա վուգուաթլար նէրէտէ վա՛գի օլտուլար : Եգէմ ճէննէթի նէրէտէ իտի : Արարատ տաղլարը նէրէտէ տիր :

2 . Խարանլիլէրին կէզտիքլէրի չէօլ նէրէտէ իտի : Սինա տաղը նէրէտէ տիր : Երուսաղէմ :

3 . Ասիանըն թէվարիսի տիգգաթէ շայէսթէմիտիր :

4. Այլահայր Եղիշ Եւայր ներէյէ գօտու :
5. Եհրին իւզերինտէ քիմէր սաքին օլտուլար :
6. Գուֆանտան սօնկրա Ասիատա վէ Լփրօփատա
վէ Աֆրիգատա քիմէր սաքին օլտու :

Տ Է Ր Ս 21

Ենէ Ասիանն Բեւարիիինսէն :

1. Գուֆան՝ տիւնեանըն եարատըմարնտան սօնկրա 1650 սէնէ կէչտի յինտէ օլտու . վէ ճնտան պերու շիմտիէտէկին 4000 սէնէտէնղեյատէ վաղըթ կէչտի : Լսքի Աճտտա եաղըլմըջ օլան Ահհուտի միլէթինին թէվարիիս Նոյտան պաշայրպ՝ գուրթարըճը Լփէնտիմիզին տօղմաւ սընա՝ գատար կէլըր , քի ճնտան պերու 1854 սէնէ օլտու :

2. Գու թէվարիս հեր հալտէ տիզգաթէ շայէթէ՛ տիր . վէ հեր խուսուստա կերէ՛ք տիր : Հեփ միլէթէրին հսքի թէվարիսլէրինտէ զայէթ չօգ եալանլար պուլուրուզ . լագին Ա՛ղիզ Քիթապտա՝ հեր հալտէ կերէ՛ք վէ սահիհ օլան շէյտէն զայրի պիր շէյ պուլունմազ :

3. Յովսէփին վէ ճնուն գարընտաշարընըն նագլիյէթի՝ Գօղիաթը հօլտիւրէն Գալիթին հիքեայէթի՝ վէ Լսքի Աճտտա պուլունան սալիր չօգ նագլիյէթէր ա՛ղիմ տիզգաթէ շայան շէյլէ՛ր տիր : Վէ պունուն պէօյլէ օլմասը՝ թահրիր օլունան շէյլէրին ա՛ճայրպ օլմասը՝ հեմ տէ պունլարը թահրիր հտէն Այլահայրան իլհամ

օլունմուշ մուսանիֆլերին գուլանտըզարը կիւզէլ սատէլիքտէն նէշադ հտէր :

4 . Ա՛հտի Ա՛թիգտէն եա՛նի Լաքի Ա՛հտտէն պիր ումումի պէօյիւք տէրս էօյրէնիրիզ . վէ պուօ՛լ տուր քի , պո՛ւ տինեատա Ալլահա իղաա՛թ հտէնլէր սաա՛տէթէ՛ հրէրլէր , վէ իղաա՛թ էթմէյէնլէր պիչարէ օլուրլար :

5 . Լա՛յեր Լաքի Ա՛հտը տիղգաթ իլէ օգուրսան , պուլաճագարն քի՛ պիր ստէմ՛ եա խալգ՛ եա միլլէթ՛ Ալլահա իղաա՛թ հտիպ ծնա ի՛պատէթ էթտիքճէ՛ սաա՛տէթտէ՛ խտի : Ամնս Ալլահն նօմսլարընտան թէճաւուզ էթտիքլէրի՛ անտէ՛ տէրա՛գապ միւսիպէթէ վէ պիչարէլիյէ տիւշէր խտի :

6 . Պու քէյֆիյէթ՛ շիմտի տախի հէման էօյլէ՛ տիր : Քէօթիւ խալզլար վէ եարամազ միւլլէթլէր միւսիպէթէ տիւշմէյէ կէճիքմէզլէր . էյիլէր վէ Փազիլէթ սահ՛իպլէրի խտ սուլճ ու սէլամէթտէ՛ եաշարլար : Ա՛ղիզ Քիթապըն պիղէ էօյրէթտիյի՛ կիպի՛ տինեանըն էաքի՛ զէմանլէրինտէ պէօյլէ՛ օլտու . վէ պո՛ւ կիւն տախի պէօյլէ՛ օլույօր . վէ շիւպհէսիզ՛ տայիմս պէօյլէ՛ օլմագտա օլաճագ տըր :

7 . Հի՛ջ ունութմայալըմ՛ քի , իշպու պէօյիւք տինեայը եարատան՛ վէ ծնու քէնտի գուվվէթի իլէ սագլայան՛ պիղն՛ տախի եարատան վէ հըֆզ հտէն Ալլահ ա՛ղիմուշշան՛ եարամազլըգտան իքրա՛հ հտէր , Փազիլէթի սէվէր , սէրթ էիւրէքլիլիյի՛ նահագլըզը՛ վէ եալանը ա՛ղապ հտէր , վէ կէրէյի սէվէնլէրին՛

միւրրիւ վիճակներն վե հալմիւրնն հեմ էյ-
լիքքեանիւրնն ի՛վազ ու էճրինի վերիւր :

1 • Տիւնեանն եարատրմասընտան գուճանա՛ գա-
տար՝ նէ՛ գատար զէման միգտարի կէչտի : Պուճան-
տան շիմտիյէ գատար նէ՛ գատար զէման միգտարի
օլտու :

2 • Լյսքի Լ՛հտտէ տէրճ օլունան թէվարիխտէ
ասլա եալան վարձ մը :

3 • Լյսքի Լ՛հտտէն հանկը նագլիյէթլերի կէօս-
թէրէ պիլիբսին , քի օնլարը իլհամի իլահիյէ իլէ
թահրիբ էտէն մուսանիֆլեր սատէլիք իլէ եազմալարը
իլէ փէք կիւզէլ տիրլէր :

4 • Լյսքի Լ՛հտտան նէ՛ ա՛լէստէվի տէրս էօյրէ-
նիրիզ :

5 • Լյսքի Լ՛հտը տիգգաթ իլէ թէֆթիշ էթտի-
յինտէ նէ՛ պուլաճագսըն :

6 • Պու շէյ՛ պո՛ւ կիւն տախի հէման էօյլէ՛ մի
տիր :

7 • Տայիմա խադրըմըզա նէ՛ կէթիրմէլէյիզ :

Տ Է Ր Ս 22

Ենէ Լ. Ի. անն Ը. Է. Լ. Է. Է. Է. :

1 • Լսիատա վուզու՛ պուլան վուզու՛աթլէ-
րին էն ա՛ղիմ ու ճէլիլի Յիսուս Քրիստոս Լյ-
ֆէնտիմիզին զուհուրո՛ւ տուր : Պունտան 1854
սէնէ՛ էվվէլ Քրիստոս Լյֆէնտիմիզ տիւնեայէ՛
կէլտի • վէ Պաղէստինտէ տօղտու , քի պու-
մէմլէքէթի խարգատա կէօրէ պիլիբսին :

2 • Յիսուս Քրիստոս Լյֆէնտիմիզին հի.ք.

եայեթինի սանա թափսիլէն նազլ էթմէյէ հա-
 ճէթ եօ՛գ տուր . տէյէ պիլըրիմ քի՛ ճնու Եհ-
 նի Լ՛հտտա օգուսուլսուսն տուր : Լ՛ֆէհտի-
 միզ տիւնեայէ կէ՛լմէզտէն՝ տիւնեա Լ՛լլահըն
 իրատէթի շէրիֆինի հէման քիւլլիւյէն պիլ-
 մէզ օլմուլսուսու : Ինսան գըսըմը պո՛ւ տէ-
 րէճէ ճէհալէթ ու գարանլըղա՛ էրմիշիտի
 քի՛ մաղրուրլուգ՝ ինթիգամ՝ գուլմ՝ վէ տա-
 հա չօգ քէօթիւ ախլեագլար հազգ վէ տօղ-
 րո՛ւ սայրլըրլար ըտը : Լ՛լչազ կէօնիւլլիւյիւ՝
 միւրիւվէթքեանիլլի՛ հալիմլիլի՛ նահագլըղը
 ա՛վֆ էթմէյի՛ նէ՛ իճրա էտէն նէ տէ անկլա-
 յան վար ըտը :

3 . Լտէմլէրին ըուհլարընը գապլայան պու
 գաթը գարանլըղը գալորմագ իջին՝ Յիսուս
 Քրիստոս Լ՛ֆէհտիմիզ տիւնեայէ՛ կէլտի : Լ՛-
 ֆէհտիմիզ ատէմլէրէ պաղըլըզլարընը կէօս-
 թէրտի , թա՛լիմլէրինին ֆէհալըղընը յնլարա
 անկլաթտը , վէ յնլարըն էօնիւնէ կէրչէքլիլի
 վէ տինի հէփ կիւգէլլիքլէրի իլէ գօտու : Օն-
 լարա Լ՛լլահըն իրատէթի շէրիֆինի աշիքեա՛ր
 էյլէտի . ճնուն գավի վէ միւտէմ օլան կիւ-
 նահա՛ իքրահլիլէթինի՛ վէ կէրչէքլիլիէ հէմ
 ա՛ղիզլիլիէ օլան գըմըլտանմագ վէ տաիմմու-
 հապպէթինի պիլտիրտի : Օնլարա կիւնահըն
 արտընճա կէլէն ա՛ղապլարը՛ վէ Փաղիլէթէ
 արգատաշ օլան սաա՛տէթի իսապէ՛ր վէրտի :
 Վէ էնճամը յնլար պու էօ՛միւրտէն սօնկրա
 պիր պաշգա է՛օմիւր՝ պիր էպէտի՛ է՛օմիւր վա՛ր
 օլտուղընուն սահիհլիլիլիլի ի՛լան էյլէտի :

4. Քրիստոս Լ.Փէնտիմիզ Եհնուտիւնէրէ տի-
նին վէ Փազիւնէթին եօլլարընը տէյիլ սալթ
սէօզ իլէ՝ ի՛լան էյլէտի , իլլա ա՛մէլ ու հա-
րաքէթլէրի իլէ տահա՛ աշիքեար պէյան էթ-
տի : Օնուն եաշատըղը է՛օմրի՛լ կիպի տիւն-
եատա լէ.քէսիզ վէ փաք է՛օմիւր ասլա կէօ-
րիւնմէտի : Հէր նէ՛ գատար տիգգաթ իլէ թէֆ-
թիշ օլունո՛ւրսա , օնտա պիր գուսուր եա
թագսիրաթ պուլունա՛մազ : Օ՛ Փազիւրլէրին
տօսթո՛ւ իտի , խասթալարը սաղալտըր ըտը .
ջօճուզլարը՛ պիլէ թահգիր էթմէյիպ օնլարը
միւպարէ.քլէտի : Խիւլասէի .քէլամ՝ պիւթին
է՛օմրիւնիւ էյլէ.ք էթմէ.քտէ՛ սարֆ էյլէտի :

5. Լաքին՝ էյվահ՝ գօվալանտը , վէ զալի-
մանէ էօլտիւրիւլտիւ : Լ.օլտիւ , քի ինսանլա-
րըն կիւնահլարը իչիւն .քէֆարէթ էյլէսին :
Ղիւմլէնին խէլասը՛ իչիւն էօլտիւ , վէ գանը
իլէ պիզի կիւնահտէն փաքլէր : Սատըգ՝ նա-
հագլար՛ իչիւն էօլտիւ : Խաչտա էն աճը էօ-
լիւմիւն սըզլէթլէրինտէ իքէն , քէնտի տիւշ-
մանլարընը ա՛ֆվ էյլէտի : Կէօյէ՛ չըգտը ,
վէ թա՛լիմաթ ու նասիհաթլարընը ինսանլարս
պրապտը . վէ օնլար տիւնեանըն պիր չօգ
դարաֆլարընա եայըլտըլար . վէ հէր վար-
տըզլարը մահալտէ ըշըգ վէ նուր եայտըլար :
Ինճիլ՛ չօգտան պէրու գարանլըգտա՛ գալմըշ
տիւնեանըն իւզէրինէ տօղան կիւնէշէ՛ թէշ-
պիհ օլա պիլեր : Տօ՛ղտուղու կիպի՛ կէճէ գա-
չար , Փիտանլար պիլթէր , չիչէ.քլէր աջըլըր ,
վէ չէօլիւն եիւզիւ կիւզէլ վէ շերին օլուր :

6. Հիջ՝ ասլա հիչ ունո՛ւթմնայալում քի պիզիմ տիւնեայէ պու տէրէճէ էյլիք քեանիլիք կէօսւթէրէն՝ օլաթի շէրիֆինին իսմինի միւմքիւնի տէրէճէ ըաղպէթ իլէ տայիմա զիքը հտէլիմ : Օնտան օլան ըշըգ օ՛լմասայրտը , պիզ տահա պու տիւնեառա պօրճլարումըզըն՝ վէ օպիր տիւնեատէքի հալիմիզին պիր գարանըգ պիլիխիզլիք չէօլիւնտէ պուլուննաճաղըտըգ : Վէ օնուն տէյիլ սալթ իսմի շէրիֆինի ըաղպէթ իլէ զիքը հտէլիմ , իլա ծնուն թա՛լիմաթլարընը գալպէրիմիզտէ հըֆզ հտէլիմ , վէ էլիմիզտէն կէլտիյի՛ գատար ծնուն եաշատըղը է՛օմրիւնին ի՛պրէթինէ՛ ույալում , վէ ծնուն էթտիյի կիպի պի՛զ տէ էթմէյէ ճէհտ ուղայրէթ հտէլիմ :

1. Լ՛սիատա վուգու՛ պուլան՝ վուգուա՛թլարըն էն տիգգաթէ շայէսթէսի հա՛նկըսը տըր : Վրիստոսուն տօղմասընտան պէրու նէ՞ գատար զէման կէչտի : Վրիստոս նէրէտէ տօղտու :

2. Վրիստոսուն տիւնեայէ կէլտիյի զէմանտէ տիւնեա նէ՞ հալէ վասիլ օլմուշ ուտու :

3. Վրիստոս նէ՞ աշիքեար էյլէտի :

4. Վրիստոս Լ՛ֆէնտիմիզ քէնտի տինինի սէօզլէրինտէն մա՛տա նէ՞ իլէ աշիքեար էյլէտի : Լ՛օմրիւնիւ պու տիւնեատէ նասըլ սարֆ էյլէտի :

5. Նէ՞ չէքտի :

6. ()նուն իսմի շէրիֆի հագգընտա նէ՞ պօրճումուզ վար : ()նուն իսմի շէրիֆի հագգընտա նէ՞ պօրճումուզ վար : ()նուն ի՛պրէթի հագգընտա նէ՞ պօրճումուզ վար :

ՏԷՐՍ 23

ԵՆԷ ԱՆՆԱՆ ԲԷԼՈՒԷԻ :

1 . Քրիստոսուն ըհսուլլէրի (Առաքեալլար) ծնուն տինինին թա՛լիմաթլարընը Ասիանըն վէ Աֆրիգանըն վէ Իվրովանըն պիր չօզ մահալլէրինէ եայտըլար : Իպթիտա եհնի կէօրիւնէն Քրիսթիան տինինէ չօզլարը տիւշման օլտու , վէ չօզ Քրիսթիանլար գօվալայըլ չէքտիլէր . վէ ըհսուլլէրտէն պա՛ղըլարը՝ հէմ ծնլարըն թա՛լիմաթընը գապուլ կտէնլէրտէն նէչէ նէչէ պին քիմնէլէր էօլտիւրիւլտիւլէր :



2 . Ինճամը Գօնսթանթինօս տէնիլէն Բօմա Իմիէրաթօրլարընըն պիրի Քրիսթիանլըղը գապուլ էթտի , վէ օ զէմանտէն սօնկրա Քրիսթիանլըղըն եայըլմասը թէզ իճրա օլունտու . վէ Քրիսթիան տինի պու վէճճ իլէ սապիթ վէ գայիմ օլուպ՝ պիրաղտան սօնկրա՝ Իվրովատա՝ վէ Ասիանըն հէմ Աֆրիգանըն չօզ մահալլէրինտէ հէօքիւմէթ սիւրէն տին օլտու :

3. Քրիստոստան 600 սէնէ միգտարի սօնկրա՛ Մուհամմէտ զուհր էթտի : Գըզըլ տէնիզտէն փէք ուզագ տէյիլ՝ Մէքքէ խամնտէ պիր շէհրտէ տօղտու :

4. Պիր քիթապ եազտը , քի Օնուն ատրնա Գուրան տէնտի , պու քիթապ՝ Միւսլիմանլարըն Լզիզ քիթապը տըր . վէ պիզիմ՝ Լստուաճաշունչա ինանտըղըմըզ կիպի Օնա ինանըրլար :

5. Մուհամմէտին իպթիտա փէք ազ տինկէյէնլէրի վար ըտը , վէ տիւշմանլարընըն էլինտէն Մէտինէ շէհրինէ գաջմաղա մէճպուր օլտու . լաքին շայիրտլէրի եավաշ եավաշ ջօղալմաղըլա , էնճամը Լսիանըն խալքլարընտան ջօղու Օնա Թապի՛ օլտուլար :

6. Մուհամմէտ ալթմըշ պիր եաշընտա իքէն էօլտիւ , վէ Օնուն խալէֆէլէրի Օնուն Թա՛լիմաթընը Լսիանըն վէ Լճիրիգանըն պիր ջօգ էէրլէրինէ եայըպ Միւսլիմանըղըզ գայիմ էթ-



տիլէր : Տիւնեատա պու կին պուլունան Միւսլիմանլարըն սայըսը փէք ջօգ տուր :

7. Աճէմիսթան⁷ պիր զէման փէք զէնկին վէ զայեթ գուվէթը պիր փատիշահը Ետի : Քսէրքսէս իսմինտէ օնուն պիր փատիշահը՝ պիր զէման Եունանիսթանըն իւզէրինէ հիսապսըզ ա՛սքէր իլէ կէլտի , քի օլ մէմլէքէթի ալթ էտէ : Ֆիլ վազի՝ Եունանլար փէք ազ իտիլէր . լաքին պո՛ւ տէրէճէ գահրիմանլըզ կէօսթէրտիլէր քի , պու փատիշահ՝ պու գատար իյիտ օլան պիր միլլէթին էէնիլմէսի միւմքիւնսի՛ւզ տիւր տէյէրէք՝ իւմիտինի քէսիպ՝ կէրի քէնտի մէմլէքէթինէ՛ տէօնտիւ :

8. Լ՛Ֆէնտիմիզին թարիխինտէն չօզ էիւզ սէնէ էվվէլ թարիխի պաշլայան Չինի մաչին մէմլէքէթինին թէվարիխի տախի տիգգաթէ շայան տըր . լաքին օնա շիմտի տիգգաթ էթմէյէ վազթըմըզ էօզ տուր :

1. Վրիստոսուն ըէսուլլէրի նէ՞ էթտիլէր : Իպթիտա՝ Վրիսթիանլըզա տիւշմանլէր զուհր էթտի՞մի :

2. Լ՛նճամը հանըր Լ՛միէրաթօր Վրիսթիանօլտու :

3. Մ՛ուհամմէտ Վրիստոստան նէ՞ գատար զէման սօնկրա զուհր էթտի :

4. Մ՛ուհամմէտ նէ՞ եաղտը : Ղուրանա՝ պիզիմ Լ՛զիզ Վրիթապլարա ինանտըղըմըզ կիպի՝ քիմլէր ինանըր :

6. Մ՛ուհամմէտ էօլտիլիւ զէման՝ դա՛ն էաշընտա իտի : ()նուն խալէֆէլէրի նէ՞ էյլէտիլէր : Միւսլիմանլար շիմտի չօգմու տուրլար :

7. Ա՛ճէմ մէմլէքէթի պիր զէման նէ՞ իտի : Եունանիսթանըն իւզէրինէ Ա՛ճէմ փատիշահընըն հանկըսը հիսապսըզ ասքէր իլէ կէլտի : Քսէրքսէս իլէ օնուն ա՛սքէրլէրի նէ՞ էթտիլէր :

8 • Չինի մաչին փատիշաչըղընըն թարիխի նէ՞ զէ-
մանտէն պաշար :

Տ Է Ր Ս 24

Հայաստան՝ Եսիօր Լըմէնիստանըն Թեւարիկի :

1 • Լըմէնիկըր Ասիանըն էսքի էհալիկըրինտէն
օլուպ՝ ըրվայէթ օլունտողունա կէօրէ՝ Նոյուն
օղլու Յարէթին զիւրրիյէթինտէն տիրկըր :
Պունլար քէնտիկըրին իլք պապասը Հայկըն իս-
մի իլէ Հայ՝ վէ սաքին օլտուգըրի տիյարէ Հա-
յասթան եախօտ Լըմէնիսթան տէնիկըր • վէ
պունլարա Լըմէնի իսմի Հայկըն օղլու Արմե-
նակտան չաղըրըրշ տըր • պու քիմնէ մէրտ-
լիքտէ ղայէթ մէշուր վէ նամտար օլմաղ իլէ ,
ախէր միլլէթըր ծնուն իսմինտէն Հայլարա
Լըմէնի իսմինի վէրտիկըր : Հայասթան եախօտ
Լըմէնիսթանըն մէմալիքի պունլար տըր • Լը-
զերում , Գարս , Ախլիսա , Պայազիտ , Վան ,
Տիարպէքիր , Սիվաս , Գայսէրի , Նիկտէ , Մա-
լատիա , Շապին գարա հիսար , Երևան , Նախ-
ջևան , Թիֆլիզ եւ :

2 • Գուրթարըճը Յիսուս Քրիստոս Լիֆէն-
տիմիզ տինեայէ կէլմէզտէն էվվէլ Լըմէնի-
կըր սայիր դաիֆէկըր կիպի փուլթիքէսթ ի-
տիկըր , վէ չօգ եալան ալլահլարա իպատէթ
էտէրկըր իտի : Վէ ըրվայէթ օլունուր քի ,
Քրիստոսուն շայիրտըրինտէն սուրբ Թագէոս՝
կիտիպ Լըմէնիսթանտէ Քրիստոսու վազ էթ-
տի , վէ օլ վազթըն փատիշաչը Աբգար Քրիս-

տոսա ինանտը , վէ ծնա պագարագ չօգ խալգ
 ինանըպ վաֆթիզ օլտու : Աբգարըն վէֆա-
 թընտան սօնղրա միլէթին իչինտէ զուհը է-
 տէն գարգաշալըզլարտան՝ վէ Քրիսթիանլա-
 րա գարշը օլան գօվալայըշլարտան՝ Քրիսթի-
 անլըք պիւթիւն պիւթիւնէ մահվ օլմուշ կի-
 պի իքէն , 300 թարիխինտէ Սուրբ Ղրիգոր
 Լուսաւորիչ քէնտի վազը վէ տինտարլըզը ի-
 լէ Տրդատ փատիշահը վէ ծնուն ըիճալ ու
 քիպարլարընը Քրիստոսուն տինինէ չէվերիպ՝
 վաֆթիզ էթտի . վէ պէօյլէ պիւթիւն միւ-
 լէթ Քրիսթիան օլտու :

3 . Պա ը էհլի ճաղրաֆիանըն թահմինինճէ
 շիմտի ումումէն շայ եախօտ Լըրմէնի միլէթի՝
 3 միլեօն նուֆուս գատար հիսապ օլունուր .
 վէ Օսմանլը՝ Աճէմ՝ վէ Բուսիա տէվէթ-
 լէրի հէօքիւմէթի ալթընտա ըայա տըրլար :

1 . Լըրմէնիսթան եախօտ շայաստան արզըն հան-
 կը փայընտա տըր : շայլար Աոյուն հանկը էվ-
 լատընըն զիւրրիյէթինտէն տիր : Ա՛իլէթիմիզէ նի-
 չիւն շայ տէնիլիր : Լըրմէնի իսմի իլէ նիչիւն չաղ-
 ըրըրլար : շայաստան եա Լըրմէնիսթան մէմալիքի
 հանկըլարը տըր :

2 . Վուրթարըճըմըզ տիւնեայէ կէլմէզտէն շայ-
 լար նէյէ թափարլար իտի : Լիթիտա միլէթիմիզէ
 Քրիստոսու քիմ վազ էթտի : շանկը փատիշահ
 Քրիստոսա ինանըպ վաֆթիզ օլտու : Լուսաւորիչ
 հանկը թարիխտէ կէլտի :

3 . Շ իմտի գանջ միլեօն էրմէնի վար տըր տէյի
 գըյաս օլունուր : Պունլար հանկը տէվէթլէր
 հէօքիւմէթի ալթընտա պուլունուրլար :

ԱՖրիգաննի Խարտայ :

1. Աֆրիգա պիր պէօյիւք եէր տիր : Պազը տէֆա՛ ծնա պէօյիւք գարա տէնիր . լաքին ասըլ պիր պէօյիւք նիմճճեզերէ՛ տիր . չին պէօյիւք գարայէ Սուէզ տարը իլէ պիթիշեր : Պունուն պիր չոգ մահալի տահա մա՛լիւմ տէ յիլ տիր . վէ ծնուն պիր չոգ մահալէրի ճահիլ վէ գուլվէթսիզ ատէմլերտէն սաքին օլունուր :

2. Աֆրիգաննի պաշլըճա մահալէրինին պա՛զըլարը Պէրպէրիա՛ Սըսըր էյալէթի՛ չապէ՛ կինէ եախօտ կուլինէա՛ օհնկիպար՛ չօթէնթօթ՛ վէ Ինկիլիզէրտէն մեսքին օլան Իւմիտ պուրնու տուր :

3. Պաշլըճա տաղ սըրալարը՛ Ազլաս տաղը վէ Դամէր տաղը տըր :

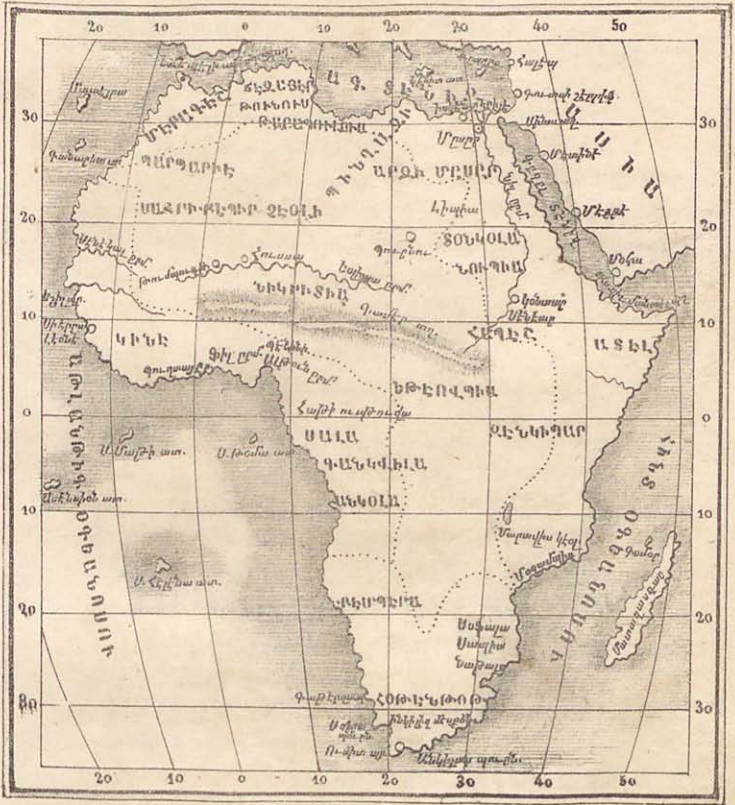
4. Պաշլըճա ըրմագլարը՛ Աօլիպա ըրմաղը՛ Նիլ՛ (Նեղոս) Սէնէկալ՛ վէ զայրիւերի տիր :

5. Պաշլըճա տէնիզէրի՛ Գըզըլ տէնիզ՛ վէ Ագ տէնիզ տիր :

6. Աֆրիգաննի պաղըր դարաֆրնտա պիր կէնիշ չօլ վար , վէ ծնա Սահրաի քէպիր տէնիր :

7. Պաշլըճա շէհրիւերի՛ Սըսըր էլ գահրա՛ Իսքէնտէրիէ՛ Ղէզաի՛ Սէրաքէ՛ Թունուզ՛ Դարապուլու՛ Թումպուզթու վէ սայրիւերի տիր :

Ա Ֆ Ր Ի Գ Ս



1. Արիւնքը թափելէ :
2. Արիւնքըն պաղը պաշտօնա մահալէրինի թափելէ :
3. Տաղարընն պաշտօն սըրալարը հանկըլարը տըր :
4. Պաշտօն ըրմագլարը հանկըլարը տըր :
5. Պաշտօն տէնիզէրի հանկըլարը տըր :
6. Արիւնքընն պաղը դարափընտա հանկըլէօլ վար :
7. Արիւնքընն պաշտօն շէհրէրի հանկըլարը տըր :

Տ Է Ր Ս 26

Խաղաղութիւնն եւ զէրինսն պաղը սիրտէր :

Արիւնքըն հոտոտալէրի նանըլ մահատուտ տուր :
 Պէրպէր Արիւնքըն հանկը դարափընտա տըր :
 Կինէ ետխօտ Կուինէն : Օքնկիպար : Հապէն :
 Սըրըր էյալէթի : Մէրաքէն : Պինդազի : Սօ-
 թէնթօթ : Թոննուղ : Տօնկօլանն : Ատէն : Սօ-
 վիզան : Վարապուլուս : Պէնկըլու : Սօֆան :
 Նիլ ըրմաղը նէրէյէ տէօքիլիլը : Սէնէկալ ըր-
 մաղը : Եօլիպա ըրմաղը :

Սէնէկալ ըրմաղը նէրէյէ տօղըու ագար : Նիլ ըրմաղը : Եօլիպա ըրմաղը :

Իւմիտ պուրնու Սըրըրն հանկը դարափընա տօղըու տիւշէր : Մէրաքէն Վամէր տաղընն : Թոննուղգթու Տօնկօլանն : Պինդազի Սօվիզա-
 սըն : Սըրըր Վարապուլուսն : Վըզըլ տէնիզ Սահրաի քէպիրի : Սատակասգար առասընտան Սէպթէ պօղաղը : Սըրըրտան Սանթ Հէլէնա ա-
 տասը : Վուտս շէրիֆտէն Սըրըր :

Ս ատէրա առասը նէրէյէ տիւր : Սան Թօմաս ա-

տասր : Գանձրեա ատալարը : Լսէնսիօն ատասր :
Սանթ Հէլէնա ատասր : Սատակասգար ատասր :
Կիրիտ ատասր :

Եւջիլ պուրուն նէրէտէ տիր : Սիէրրա Լէօնէ :
Լաղօվա քէօրֆէզի : Ֆօրմօլ պուրնու : Սէտրէ
քէօրֆէզի :

Մըսըր էլ գահրա արղըն հանկը տէրէճէլէրինին
մապէյնինտէ տիր : Թոննուղ : Իւմիտ պուրնու :
Սէրաքէշ : Սարավօ կէօլիւ : Եւտի ատալար :

Սան Հէլէնա ատասր դուլին հանկը տէրէճէլէ-
րի մապէյնինտէ տիր : Մըսըր : Գօնտար : Տար-
ֆոնր : Օէնկիպար ատասր : Սատակասգար :
Գարապուլոս : Պինդազի :

Փարմաղըն իլէ Լֆրիգայա սօղըու կէօսթէր :
Ըէմալէ տահա եագըն Սթանպօլ մու՝ եօգսա Մը-
սըր մը : Հայաստան մը եօգսա Սէմալիքի Ֆէս մի :

Կիւնսօղըուսունա սօղըու Ինկլիթէրա մը եօգսա
Մըսըր մը տիւշէր : Իթալիա մը եօգսա Սահրաի
քէպիր մի :

Տ Է Ր Ս 27

ԼՖրիգա Ի-դէրնէ :

1. ԼՖրիգանըն ուղընլուղու 5000 միգտա-
րի միւլ օլուպ՝ էն պէօյիւք կէնիշլէյի 4, 500
գատար մի՛լ տիր : ԼՖրիգանըն սաքինլէրի նէ
գատար նուֆուս օլուղընու պիլմէսի կի՛ւճ՝
տիւր : Պա՛ղը ա՛լիմ քիմէլէրին թահմինինէ
կէօրէ 35 միլէօն սաքինլէրի՛ վար . լաքին իհ-
թիմալ տըր քի՛ պունտան չօգ զիյատէ՛ օլուն :

2. ԼՖրիգանըն իչ դարաֆլարը հագզընտա

փէք ա՛գ պիւրիզ : Պա՛զը սէյեա՛լար (*)
 օլ մահալէրէ վարըպ թէֆթիշ էթմէք մե-
 րամընտա՛ օլտուլար . լաքին եա օրանըն սա-
 քինլէրինտէն հօլտիւրիւլտիւլէր , եա պաշգա
 պիր զուհրաթ եա խասթալըգ իլէ հօլտիւ-
 լէր :

3 . Աֆրիգանըն Շէմալի դարաֆը՝ քի օ-
 նա Պէրպէր տէնիլը՝ պա՛զը մահալէրէ շա-
 մի՛լ տիր . քի օնլարտան՝ Ֆէս Ղէզայիր՝ Թու-
 նուա՛ վէ Դարապուլուս տուր : Պու մէմլէքէթ-
 լէրին խալզլարը՝ պունտան ագտէմ էքսէրի
 գուրսանլարտան ա՛գ էյի խտիլէր : Չիւնքի
 կէմիլէր իլէ Ագ տէնիզէ չըզըպ՝ ախէր միւ-
 լէթլէրին կէմիլէրինի վուրուլար ըտը , վէ
 մալարընը ալըպ՝ ատէմլէրինի եէսիր կէօթիւ-
 րիւրլէր խտի : Աքին շիմտի պէօյլէ շէյլէր
 փէք նատիր վուգու՝ պուլուր :

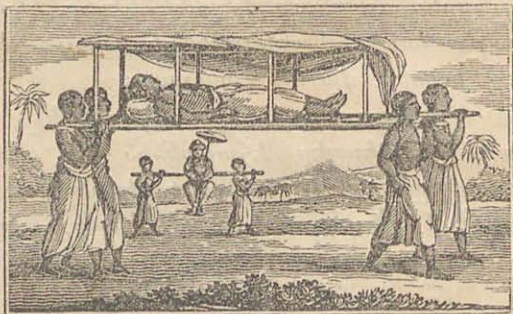
4 . Պու ատամլար սէրթ վէ գաթիլ տիր-
 լէր . վէ Պէրպէր էհալխինին էն պէթէրի
 Ղէզայիրլէր խտի : Աքին շիմտի պու մէմ-
 լէքէթ Ֆրանսըզլարըն էլինէ՛ կէջմիշ տիր :

(*) Սէյեահ պէյի՝ «էյր ու լամաշա իչէնի մէմլէ-
 ղէլլէր իչէլնի ապիմ պէնիլը :

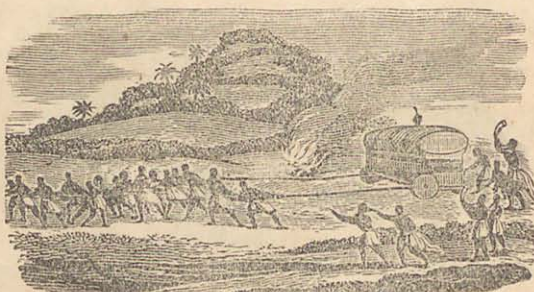
5. Մըսըը էյալէթինին էհալիսի տահա թէրպիյէլի օլուպ՝ մէմլէքէթլէրինին նիզամը Պէրպէրլէրինքինտէն տահա՛ էյի տիր : Պուն տան պիր գաչ սէնէ էվվէլ օրասընա հէօքիւ մէթ սիւրէն փաշա պու մէմալէքէ Վվրօփանըն չօգ սանաա՛թլարընտան պա՛ղըսընը իտ խալ էյլէտի :

6. Հապէշ պիր տաղիսթան մահալ՝ վէ էհալիսի մա՛լիւմաթսըզ վէ թէրպիյէսիզ տիր :

7. Կինէ՛ եախօտ Կուինէա մէմալէքի՛ ՎՖրիգանըն պազը գըլըսընտա պէջիւք պիր մահալ գափլար : Պու մահալտէն Փի՛լ տիշի չը գար, քի օնտան դարագլար վէ ախէր կիւզէլ շէյլէր եափըլըր : Պուրատա՛ Կինէտէ զէն



կին պիր քիմնէնին եօլճուլուզ էթմէսինին դար զընըն թասվիրինի կէօրիւրսիւն :



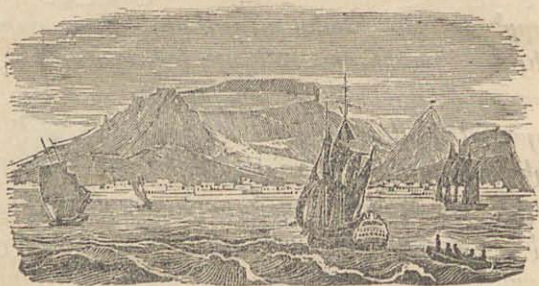
Կինէտէ ճ'հնազէ՛ աւայը :

8. Կինէտէն ալթուն չըգար : Պուրանըն վէ Լճըրիգատա սայիր պա՛ղը եհըրէրին էհալիսի պիրի պիրի իլէ ճէ՛նք հտհըրէր . վէ եհսիր դութտուզլարը քիմնէլէրի քէօլէ տէյիւ սաթարլար : Պունտան ագտեմ Լ՛վրօփատան վէ Լ՛մէրիգատան պուրայա փէք չօք կէմիլէր կէլըր իտի , վէ պու պիչարէ սիյահ քիմնէլէրի սաթուն ալըրլար ըտը . լաքին շիմտի՛ Լ՛վրօփանըն վէ Լ՛մէրիգանըն տէվլէթլէրինին չօղլարը՝ իշպու եհսիր ալըշվէրիշինի եասագ էթտիլէր . լաքին պու ճիւմլէ իլէ պա՛ղը եարամազ ատէմլէր հալա պուլունուր քի , Լճըրիգայա եհսիրլէր սաթուն ալմագ իջին կէմիլէր կէօնտէրիլլէր : Պու քէօլէլէր շինտղարպի տէնիլէն ատալարըն պա՛ղըսընտա վէ ճիւնիւպի Լ՛մէրիգատա՛ սաթըլըրլար : Լ՛քսէրի պունլարա չօգ աղըր վէ զօրլու իշ իշլէտիլլէր :



Հօթէնթօթլար :

9 . Հօթէնթօթլար մա'լիւմաթսըզ վէ խօր-
եաթ տըրլար : Օրանըն հավասը սըճագ տըր ,
վէ էհալսի ազ զահմէթ իլէ կէչնմէյէ լա-
զըմ' օլան շէյլերի էլէ' կէթիրէ պիլերլէր :
Պու սէպէպտէն գուվվէթսիզ վէ թէնպէլ օ-
լուրլար . լաքին կէօրիւնիւր_քի' օ դատար Քէ-
նա տէյիլլէր , նիճէ քի ծնլարըն հագզընտա
էքսէրի տէնիյօր : Պու քիմնէլէր զիյնէթ-
լերի հատտէն զիյատէ սէվերլէր :



10 Աֆրիզանըն էն ճիւնիւպի ուճոնտա ին-
կիլիզլէրտէն մէսքին օլմուշ իւմիտ պուրնու-
նուն էհալսի' կիւնտէն կիւնէ օլ մահալի է-

յի էթմէքտէ՛ տիրէր : Եօգարտա Իւմիտ
պուրնուճտա Ինկիլիզէրտէն մէսքինն օլմուշ մա-
հալնն պիր Թասվերինի կէօրիւրսինն :

11. Եֆրիգա իւզէրինէ սէօյլէնէ պիլինէն
շէյլէրտէն սանա հէման պիրազ շէյ սէօյլէ-
տիմ : Պու պիր պէօյիւք եէ՛ր օլուպ՝ չօգ միւլ-
լէթլէրտէն սաքինն օլունուր , լաքին պունլա-
րըն պա՛զըլարը սիմսիյահ՝ վէ պա՛զըլարը էս-



մէ՛ր տիր : Պէրպէրին՝ Սըսըրըն՝ վէ պա՛զը
սայիր մահալէրինն սաքինլէրի էսմէ՛ր տիր :
Լաքին զարպի սէվահիլի՛ էա՛նի տէնիզ գը-
յըսընըն՝ վէ իչ դարաֆընըն սաքինլէրի սի-
յահ տըրլար , քի պունլար էքսերի մէշրէպտէ
տահահ Թաթլը տըրլար : Հէր պիր մահալտէ
սիյահլար՝ զայէթ զեյատեսի իլէ խօրա Թէփ-
մէսինի սէվէրլէր : Այեհահըն պիրի տէմիշ
տիր քի , կիւնէշ պաղտըղը զէման՝ Եֆրիգա-
նըն պի՛լթիւնիւ խօրա Թէփմէտէ տիր :

1. Աֆրիգանըն ուզունյուզու նէ՞ գատար տըր :
 Լնի՞ : Լնալիսի նէ՞ գատար տըր տենիլ :
2. Աֆրիգանըն իչ դարաֆլարը հագգընտա նէ՞
 տէյէ պիլիրսին :
3. Պերպեր հանկը մեմալիքէ շամիլ տիր : Պեր-
 պեր մեմալիքիսին էհալիսի նէ՞ շէքիլ ատէմէր տիր :
 Պունտան ագտեմ նէ՞ էտերլէր իտի : Շիմտի տախի
 էվվէլքի կիպի կէմիլէրի սոյայօրլար մը :
4. Պունլարտան՝ հանկըլարը տահա պէթէր իտի :
 Ղեգայիր շիմտի քիմիլէրին հէօքմիւլ ալթընտա տըր :
5. Սըսըր մեմալիքի հագգընտա նէ՞ տէյէճէյին
 վար :
6. Հապէշ հագգընտա նէ՞ տէյէճէյին վար :
7. Կինէ եախօտ Կուինէա պէօյիւք պիր եէր մի
 տիր : ()նտան նէ՞ չըգար :
8. Վէօլէ ալըպ սաթմագ խուսուսունտա նէ՞ տէ-
 յէճէյին վար :
9. Հօթէնթօթլար նէ՞ շէքիլ ատէմէր տիր :
10. Իւմիտ պուրնու հագգընտա նէ՞ տէյէճէյին
 վար :
11. Աֆրիգանըն հէփ սաքինլէրի սիյան մը տըրլար :
 Հանկը թարաֆլարընքիլէրի սիյահ տըրլար :
 Հանկըլարընքի էամեր տիրլէր :

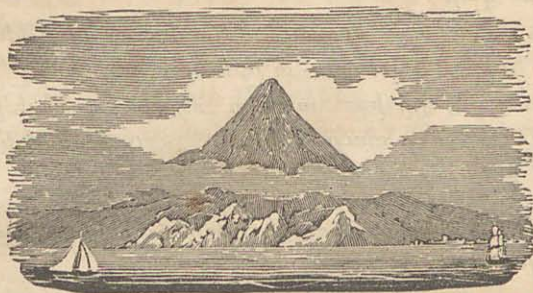
Տ Ե Ր Ս 28

Աֆրիգանըն ապալարը իւլէրինէ :

1. Աֆրիգանըն էզրաֆընտա պա՛ղը ատա-
 լար վար , քի օնլար Մատէրա ատասը՝ գա-
 նարեա ատալարը՝ Եէշիլ պուրնու ատալարը՝
 Սան Հէլլէնա ատասը՝ Մատակասգար՝ Մահի
 եախօտ Ղամէր ատալարը վէ սայրիլէր տիր :

2. Մատերա ատասը ֆորթէքէզ տէվէթինին հէօքիւմէթի ալթընտա տըր . վէ օնտան չըզըպ՝ տիւնեանըն հէր պիր դարաֆընա կէօն տէրիլէն շարապը իջին մէշհուր տուր :

3. Աէշիլ պուննու ատալարը օն տէօրթ ա տա տըր . վէ պունլար տախի ֆորթէքէզ տէվէթինին հէօքիւմէթի ալթընտա տըրլար :



Պու ատալարին հաւլարը զայէթ շերի՛ն տիր . վէ պունլարտա շարապ՝ շէքէր՝ վէ բուհլար հասիլ օլուր : Պու ատալարտան՝ թէնէրիֆա իսմինտէ օլան պիրինին փէք եիւքսէք պիր թէփէսի վար . վէ հնկինտէ՝ 120 միլ իսագ տան կէօրինիւր , նիճէ քի եօզարքի թաս վիրտէ կէօրիւրսին :

4. Սան Հէլէնա ատասը մէշհուր տուր . չինքի պունա Նաիոլէօն Պօնափարթէ սիւր կինն օլուպ՝ պունտան էվվէլ տէտի յիմիզ կի պի՝ օրատա հօլտիլ : Պու դայալըգ՝ վէ ու զազ Օզեանօսունն օրթասընտա եալընըզ վէ մահսուլուզ պիր ատա տըր :

5. Մատակասգար ատասը՝ պէօյիք Պրի-

Թանխատան պէօյիւք տիւր : Սաքինլէրի սիւ
յա՛հ տըր , վէ հալէրի եապանի ատէմլէրին
քինտէն չօգ էյի տէյիլ իտի . լաքին շիմտի
պունլարտա՛ չօգ Քրիսթիանլար վար . վէ Լ
զիզ Քրիթապլար տիլլէրինտէ Թէրճիւմէ օ
լունմուշ տուր : Օանն օլունուր քի պու ա
տատա իւչ եա տէօրթ միլեօն գատար նո՛ւ
Փուս վար :

6 . Պուրպօն ատասընըն հաւասը փէք կիւ
զէլ տիւր , վէ ծնտա ա՛լէա գահվէ հասիլ օ
լուր : Մօրիսիօս ատասը մէթին գալէլէ՛րի
իչիւն մէշհո՛ւր տուր . լաքին 1810 Թարիխին
տէ Ինկիլիզլէր ծնու Փէթհ էյլէտիլէր :

1 . Լճրիգանըն էդրաֆընտա հանկը ատալար
պուլունուր : Մատէրա նէրէտէ տիւր :

2 . Մատէրա ատասը հանկը տէվլէթին հէօքիւ
մէթի ալթընտա տըր : Նէսի՛ իչիւն մէշհուր տուր :

3 . Եէշիլ պուրուն ատալարը գահ տըր : Հան
կը տէվլէթէ Թապի՛ տիրլէր : Հասիլաթլարը նէ՛ տիւր :
Եէշիլ պուրուն ատալարընըն հանկըսընըն փէք
եիւքսէք Թէփէսի վար : Պու Թէփէ տէնիզտէն՝ նէ՛
գատար ուզագտան կէօրիւնիւր :

4 . Սան Հէլէնա ատասը նէրէտէ տիւր : Նէսի՛
իչիւն մէշհուր տուր : Նէ՛ շէքիլ ատա տըր :

5 . Մատահասգար նէրէտէ տիւր : Պէօյիւքիւյիւ
նէ՛ գատար տըր : Լճալիսինի Թա՛րիֆ էյլէ : ()ն
լարըն սայըսը նէ՛ գատար տըր :

6 . Պուրպօն ատասը նէրէտէ տիւր : ()նտա նէ՛
հասիլ օլուր : Մօրիսիօս ատասը նէրէտէ տիւր : Նէ
սի՛ իչիւն մէշհուր տուր : Ինկիլիզլէր ծնու նէ՛ գէ
ման զապդ էթտիլէր :

ՏԵՐՍ 29

ԱՖրիգանն Բեւրեհի :

1. Աֆրիգանն պէօյիք փայրնտա՝ տայիմա քիթապլարը վէ մա՛լիւմաթը օլմայան դապա վէ խօրեաթ ատէմլէր սաքին օլմատա օլտու , շէօյլէ քի պունլարըն թէվարիխի նամա՛լիւմ տիւր : Աֆրիգանն իւղէրինտէ թէվարիխի եազըլըպ հըֆղ օլունմուշ մահալլէր՝ եալընըզ տիյարի Մըսըր՝ վէ Ագ տէնիզ հէմ գըզըլ տէնիզին գըյըլարընտա օլան պա՛զը մէմալի՛ք տիր :

2. Լսքի զէմանտէ՝ Բօմալըլարըն վազթընտան եա՛նի 2,000 միգտարի սէնէտէն պէրու՝ ատէմլէրին Աֆրիգանն իչ դարաֆլարընա՝ տայիր ազ մա՛լիւմաթլարը վար ըտը : Լսքին պու մա՛լիւմաթ փէք ազ օլտուղունտան՝ Աֆրիգանն էսքի թէվարիխինի պիլմէքտէ պիզէ փէք ազ եարտըմ էտէր :

3. Տէօրթ եիւզ սէնէտէն էվվէլ՝ Աֆրիգանն հէման պիլթիւնիւ՝ Շէմալի վէ Շէմալ շէրգի դարաֆընտա՛ն մա՛տասը՝ պիզէ նամա՛լիւմ իտի : Փէք իհթիմա՛լ տըր քի՝ պու կէնիշ պէօյիք դարանն պէօյիք փայր՝ չօգ եիւզ սէնէլէրճէ հէման պու կիւնքի պուլուխտուղու հալտէ՝ գալմըշ տըր . պիր չօգ՝ մա՛լիւմաթ տէն պիխապէր վէ եապանի գապիլէլէրտէն սաքին օլունմուշ տուր :

4. Իշպու միլլէթլերին պէյնինտէ վազթտէն վազթէ վուգու՝ պուլմագտէ օլան թէպ-

տիւրութիւնը պէտք է շնորհակալութիւնով տեսնել : Ֆիւլ
վագի՝ պունկար ճէնքիւնը . վէ պա՛ղը
տէֆա՛ պիր պիւթիւն գապիւն հէլա՛ք օլու
նուր . եախօտ ախէր պիր մահալէ՛ գաջըրը
լըր : Պա՛ղը քէրրէ՛ տախի պ՛յնէրինէ պիր
մուհիւք խասթալը՛գ տիւշէր . վէ պիր պիւ
թիւն գապիւն թէլէֆ էտէր : Վաքին պու
միսիլու շէյլէրին պիր պէտքիւն թէսիւրի օ
լա՛մազ , վէ թէզ ունուտուլուրլար :

5 . Պէլտէի Մարըրն թէվարիխի տիգա
թէ շայա՛ն տըր : Իհթիմա՛լ տըր քի Յովսէ
փին հագգընտա օգու.ուշսուն . խազըրնոա՛
սըր քի արզի Մըսըրտա սաքին օլուր ուտու ,
քի պունտան 3560 սէնէ միգտարի էվվէ՛լ օլ
տու . վէ օլ զէման պէլտէի Մըսըրտա սա
քին օլան պէտքիւն տէվլէթ վէ գուվլէթի միւ
լէթ իտի : Պու վէճճ իլէ կէօրիւյթսուն քի ,
Մըսըրն թէվարիխի՛ Վլրօփանընքինտէ՛ն էս
քի զէմանտէն պաշար :

6 . Խազըրնտա՛ տըր քի Փարաւօն Մըսըրն
փատիշահը իտի , վէ Իսրայէլ միլլէթինէ
զը՛ւլմ իլէ հարսքէթ էթտի : Վաքին շիտտէթ
իլէ թէքտիր օլունտու , վէ ա՛սքէրլէրի իլէ Վը
զըլ տէնիզտէ զարգ օլունտու :

7 . Տիւնեանըն պագի դարաֆլարը ի՛լմ ու
Ֆունունտէ վէ թէրպիյտէ պիր պ՛յիւք ի
լէրիլէք էթմէյէ գատիր օ՛լմազտան , արզի Մը
սըրտա չօգ ա՛լիմ քիսէլէր պուլունուրուտու :
Օնլարըն մա՛լիմաթը շէյլէ՛ իտի քի՛ օլ էս
քի զէմանլէրտէ՛ պունտան իքի պին սէնէ էվ

վէլ ի՛լմ ու մա՛րիֆէթ թահսիւ էթմէյէ հէփ իսթէյէնէր՝ Լուճանիսթանտան՝ վէ Լ. վրօփա իլէ Լսիանըն ախէր դարաֆլարընտան Մըսըրա՛ վարըրլար ըտը , քի Մըսըրլը խօճալարտան տէրս ալընլար :

8 . Պու թէպտիլլէք նէ՛ գատար ա՛ճայըպ տըր : Շիմտի Մըսըրլըլար Փագիր՝ մա՛լիւ մաթսըզ՝ վէ հտնա հալտէ՛ տիրլէր . վէ՛ տիւնեանըն ախէր մահալլէրինտէ ի՛լմ ու սաա՛տէթ վա՛ր տըր :

9 . Լ.յէր արզի Մըսըրա՛ կիտէրսէն , օնուն էսքի ա՛ղամէթինին չօգ էսէր ու նիշանլարընը՝ կէօրէճէյիտին : Օրատա պս՛ղը փէք պէօյիւք էսքի էսիրլէր վար , քի իհթիմալ տըր քի՛ պունտան իւչ պին սէնէ՛ էվվէլ պինա օլունտուլար : Պունլարա շիմտի՛ փարաւօն տաղէրի տէնիր . վէ պունլար փէք պէօյիւք վէ եիւքսէք դաշ երղընլարը տըր :

10 . Լ.րզի Մըսըրտա՛ պս՛ղը եէր ալթընտա էօլիլլէրի կէօմտիւքլէրի մաղարալա՛ր տախի պուլունուր . պունլար տէրին վէ տօլաշըգլը ինլէ՛ր տիր , քի գայատա՛ օյուլմուշլար , քի օրատա՛ պունտան իքի պին եա իւչ պին սէնէտէն էվվէլ էօլմիւշ ատէմլէրին վիւճիւտլէրի պուլունուր : Պու վիւճիւտլէր՝ պսխարլար իլէ թէրպիյէ օլունմաղըլա , չիւրիւմէքտէն հըֆզ օլունտուլար . վէ պունլարա՛ մումեա՛ թա՛պիր էտէրլէր : Պու վէճհ իլէ վիւճիւտէ թէրպիյէ էթմէնին սանա՛աթը՛ էսքի Մըսըրլըլարա մա՛լիւմ օլան պս՛ղը ախէր սա

նա՛աթլարը իլէ չօգտան պէրու զայս օլմուշ տուր :

11 . Արզն Մըսըրտա՛ պա՛զը տիգգաթէ շա-
յան ախէր շէյէր պուլունուր : Օրատա՛ պա՛-
զը հսքի պինալար հսերլէրի վար , քի ծնլար՝
ծնուն հսքի փատիշահլարընըն գուվվէթինի վէ
զէնկինլիյինի՛ կէօսթէրի :

12 . Արզն Մըսըր մէմլէքէթի տիւմ տիւզ
պիր եհր տիր . վէ հէր սէնէ ծնու Նիլ ըր-
մազը պասար , վէ պու՛ օլ արազելյի փէք
մահսուլտար հտէր : Խալզը փէք սէֆիլ իսէ
տէ՛ օլ տիյարըն պա՛զը մահալ տահա փէք
կիւզէլ տիր :

13 . Շիմտի Պէրպէ՛ր տէնիլէն մէմալիքտէ՛
պունտան իքի պին սէնէ հվվէլ կարկեզոն իս-
մինտէ պիր շէհր վար ըտը : Պու փէք գուվ-
վէթլ իտի . վէ չօ՛գ զէման մէրտանէ՛ թօմա
գուվվէթինէ գարջը՛ տուրտու :

14 . Պու շէհրին Աննիբազ իսմինտէ մէշուր
պիր սերա՛սքէրի՛ վար ըտը , քի պու կարկե-
զոն ա՛սքէրլէրի իլէ՛ թօմա ա՛սքէրլէրինին իւ-
զէրինէ՛ վարտը : Հագիգաթ պու՛ չօգ քեր-
րէ եհնտի . լաքին հնճամը եհնիլտի , վէ կար-
կեզոն շէհրի իսարասպ օլունտու :

15 . կարկեզոն՛ շիմտիքի թունուզ շէհրինին
եանընտա՛ իտի . վէ օլտուզու եհրտէ՛ պու կիւ-
նէ՛ գատար՝ ծնուն պա՛զը հսերլէրի՛ պուլունուր :

1 . Աֆրիգանըն պէօյիւք փայը՛ տայիմա քիմէր-
տէ՛ն սաքին օլունուր ուտու : Աֆրիգանըն սալթ

հանկը դարափընըն թէվարիսի հըֆղ օլունտու :

2 . Լսքի զէմանէրտէ Լփրիգանըն իչ դարափլարը մալիւմիւ իտի :

3 . Սըըր մէմալիքինտէն՝ վէ Լգ տէնիզ իլէ Վըղըլ տէնիզ գըլըլարընտա օլան մէմալիքտէն մա'տա՝ Լփրիգա հագգընտա չօգ պիր շէյ պիլինմէյէն զէմանտէն պերու նէ գատար օլտու :

4 . () րատա սաքին օլան գապիլէլէրէ նէ օլուր :

5 . Սըըր մէմալիքինին թէվարիսի տիգգաթէ շալան մը : Յովսէփին հիքեայէթինի օգուտուն մու : Յովսէփ նէրէտէ սաքին օլուր ուտու : Յովսէփ Սըըրտա պունտան նէ գատար զէման էվվէլ սաքին օլտու : Սըըր օ զէման նէ շէքիլ մէվէքէթ իտի :

6 . Իսրայէլ օղուլարընա սերթ հարաքէթ իլէ մուա'մէլէ էտէն իատիշահ քիմ իտի : Փարաւօնա ա'սքերի իլէ նէ օլտու :

7 . Պունտան իչ պին սէնէ էվվէլ արզի Սըըրտա չօգ ա'լիմ ատէմլէր վար մը իտի : Լսքի զէմանտէ Եունանիսթանտան՝ վէ Լգրօփանըն հէմ Լսիանըն ախեր մահալէրինտէն Սըըրա նէ իչիւն կիտէրլէր իտի :

8 . Սըըրտա նէ թէպտիլլիք վագի՝ օլտու :

9 . Լսքի Սըըր մէմալիքինէ վարսան , օրատա նէ կէօրէճէյիտին : Փարաւօն տաղլարը տէտիքլէրի շէյլէր նէ տիր : Սէ գատար եիւքսէք տիրլէր : () նլար պինա օլալտան պերու նէ գատար զէման օլտու :

10 . Սըըր մէմալիքինտէ նէ տիւրլիւ էսքի մէղարլար պուլունուր :

11 . Սըըր տիյարընտա պուլունան պագը էսքի էսերլէր նէ կէօսթերիլլէր :

12 . Սըըր մէմալիքի նէ շէքիլ եէր տիր : () նու

հէր սէնէ հանկը ըրմագ պասար : Պու սուտան պասըմասընըն նէթիճէսի նէ^օ տիր :

13 . Հիմտի Պէրպեր տէնիլէն մէմալիքտէ էպի զէմանտէ հանկը մէշհուր շէհիր վար ըտը :

14 . Կարկեղոն շէհրինին հանկը մէշհուր սէրասքերի վար ըտը : Աննիբաղ նէ^օ էթտի : Կարկեղոնա նէ^օ օլտու :

15 . Կարկեղոն շէհրի նէրէտէ տուրուր ուտու :

ՏԼՐՍ 30

Ֆիլէմէնի ճէտիտ՝ Եսիտ Մալեբուլու Իւլերինէ :

1 . Ֆիլէմէնքի ճէտիտի՝ կիւնտողուտու նըսֆը քիւրրսէսի իւզէրինտէ պուլա պիլիբսին . 16 սահիֆէյէ պագ : Ֆիլէմէնքի ճէտիտ՝ ա՛լէս սէվիյէ պիր ատա՛ սայըլըր . լաքին հէման Լիվրօիա գատար պէօյիւք օլտուղունտան , պիր պէօյիւք գարա սայըլա պիլըր :

2 . Պու պէօյիւք գարանըն պէօյիւք փայընտա՛ օրանըն եէրլիլէրի՛ սաքին օլուրլար : Պունլար փէք էսմէր վէ գըսա պօյուլատէմլէ՛ր տիր : Մա՛լիւմաթսըզլըզլարը փէք պէօյիւք՝ վէ շէհրէլէրի խօշ տէյի՛լ տիր :

3 . Լիլի եա ալթմըշ սէնէտէն պէրու Ինկիլիզէր Նէպաթ քէօրֆէզը հավալիսինէ սաքին օլմաղա՛ պաշլատըլար : Պունտան ագտէմ պու մահալէ Ինկիլիզ տէվլէթի խըրսըզլարը վէ ախէր միւճրիւմլէրի սիւրէր իտի : Լաքին շիմտի պու մէմլէքէթտէ պէօյիւք թէպտիլլէք օլտու . չիւնքի օրայա պիր դագըմ՝ միւ-

Թէպէր Ֆամիլեալար սաքինն օլտու . վէ մուէխէրէնն օրատա զանի ալթուն մա'տէնլէրի պուլունմաղըլա . ջօգ Ինկիլիզլէր օրայա վարըլար :

4 . Ֆիլէմէնքի ճէտիտտէ պէօյիւք ըրմաղլար պուլունմաղլար : Օնուն էն պէօյիլիւ չօգզպէ'րի նամ ըրմաղ տըր , քի Կազսօն լիմանընըն եանընտա տէնիզէ' տէօքիւլիւր :

5 . Իշպու ատատա պիր սըրա տաղլա' տախի պուլունուր . լաքինն պու ատանըն իչ դարաֆլարըն տահա էյիճէ մա'լիւմ տէյիլ տիր :

6 . Ֆիլէմէնքի ճէտիտ ատասընըն գըպլէ դարաֆընտա Լըզի վանտիյէմէն նամ պիր ատա վար քի օրատա' տախի պա'զը Ինկիլիզլէր սաքինն օլուրլար : Օրալարըն սաքինլէրի էքմէք աղաճը տէնիլէն պիր աղաճըն մէյվէսինի եէրլէր , վէ տէրլէր քի' պունուն լէզզէթի' էյի պուղտայ էքմէյի լէզզէթինէ պէնկզէր :

1 . Ֆիլէմէնքի ճէտիտ նէրէտէ տիր : Օնա պաշգա նէ տէնիր : Ֆիլէմէնքի ճէտիտ նէ սայըլըր : Միւնասիպինէ պագընճա' նէ սայըլա պիլիր :

2 . Ֆիլէմէնքի ճէտիտէ էքսէր սաքինլէրի քիմլէր տիր : Օրանըն եէրլուլէրինի թա'րիֆ էյլէ :

3 . Ինկիլիզլէր Ֆիլէմէնքի ճէտիտտէ սաքինն օլմաղա պաշլայալտան պէրու գանչ սէնէ օլտու : Մէպաթ քէօրֆէզինինն եանընտա քիմլէր սաքինն օլույօր : Ինկիլիզ տէվլէթի օրայա քիմլէրի' եօլար ըտը : Շիմտի օրասը նասըլ տըր : Օրատա նէ պուլունտու :

4 . Ֆիլէմէնքի ճէտիտին պէօյիւք ըրմաղը ճա' նկըսը տըր : Չօգզպէրի ըրմաղը նէրէյէ պօշանըր :

5 • Ֆիլէմէնքի ճէտիտոէ տաղար վարձ մը : Իջ դարաֆլարը էյիճէ մա՛լիւմ միւ տիւր :

6 • Ըրզի Ա անտիյէմէն ատասընտա քիմէր սաքին օլուր : Ըրզի Ա անտիյէմէն ատասը նէրէտէ տիր

Տ Է Ր Ս 31

Ըհերիգաի Շ Հիմալննն խարդասար :

1 • Ըմէրիգա՛ եօգարըտա տէտի յիմիզ կիպի՛ Շ Հիմալի վէ ճիւնիւպի՛ եա՛նի փօրեաս վէ լօտօս Ըմէրիգասընա թագսիմ օլունուր : Պուրատա՛ Շ Հիմալի Ըմէրիգանըն խարդասընը կէօրիւրսիւն :

2 • Շ Հիմալի Ըմէրիգանըն պաշլըճա մահալէրի՛ կրինլանտիա՛ Ինկլիթէրայա թապի՛ Ըմէրիգա գըղասը՛ Մէմալէքի միւճթէմա՛ (Միացեալ նահանգք) Մէքսիգօ՛ վէ կուսթիմալատըր :

3 • Պաշլըճա ատալարը՛ Եէնի Ֆունտլանտ՛ Գուպա՛ Սան Տօմէնիգօ՛ վէ Եամայիգա տըր : Գուպա՛ Սան Տօմէնիգօ՛ վէ Եամայիգա՛ վէ պունլարա եագըն օլան պա՛զը սայիր ատալարըն ճիւմլէսինէ պէրապէր շինտի դարպի՛ եանի պազը՛ շինտիսթան տէրլէր . վէ պուատալար Շ Հիմալի իլէ ճիւնիւպի Ըմէրիգանըն մապէյնինտէ՛ տիրլէր :

4 • Շ Հիմալի Ըմէրիգանըն էն պէօյիւք ըրմագլարը՛ Միասուրի՛ Միասիսիփի՛ վէ Սան Լօրէնս (Սուրբ Լաւրէնտիոս) օլուպ՛ պունլարտա՛ն մա՛տա տահա չօգ վէ պէօյիւք ըրմագլարը վար :

ՀԻՄԱԼԻ ԱՄԷՐԻԳԱ



5. Պաշլըճա կէօլէրի՝ Սլէյվ՝ Վինիքէ՝ Սուփէրիօր՝ Սիշիկան՝ շուածն՝ Լըրիէ՝ Օնթարիօ՝ վէ սայլի կէօլէր տիր :

6. Պաշլըճա տաղ սըրալարը՝ Ալէզանեան Գայալըգ տաղարը՝ վէ Գօրտիւեան տաղարը տըր :

7. Պաշլըճա շէհրլէրի՝ Պօսթօն՝ Նիու Եօրք՝ Ֆիլատէլֆիա՝ Վօշինկլթօն՝ Պալթիմօր՝ Չարլսթօն՝ Նէվօրլէանս՝ Սան Լուիս՝ Սինսիփնաթի՝ վէ սայլիլէրի՝ քի պունլար Մէմալիքի մուճթէմա՝ տա տըրլար : Պունլարտան մա՝ տա Գանատատա Մօնթրէալ վէ Գուիպէք՝ մէմալիքի Մէքսիգօտա Մէքսիգօ շէհրի՝ Գուպա ատասընտա Հավաննա շէհրի՝ վէ Էյալէթի Կուաթիմալատա՝ Կուաթիմալա շէհրլէրի վար :

8. Պաշլըճա քէօրֆէզլէրի՝ Մէքսիգօ քէօրֆէզի՝ Գալիֆօրնիա քէօրֆէզի՝ Պաֆֆին քէօրգի՝ վէ շուտսօն քէօրֆէզլէրի տիր :

2. Շէմալի Լմերիգանըն պաշլըճա մահալէրի հանկըլարը տըր :

3. Պաշլըճա ատալարը՝ խարդա մուճէպինճէ հանկըլարը տըր : Պու ատալարտան հանկըլարը շինտի ղարպիսէ տիւշէր :

4. Շէմալի Լմերիգանըն էն պէօյիւք ըրմագլարը հանկըլարը տըր :

5. Շէմալի Լմերիգատա պաշլըճա կէօլէր հանկըլարը տըր :

6. Շէմալի Լմերիգատա պաշլըճա տաղ սըրալարը հանկըլարը տըր :

7. Մէմալիքի միւճթէմա՝ նըն պաշլըճա շէհրլէրի

Հանկրլարը տըր : Գանատատա պաշլըճա շէհիր-
 ւէր հանկրլարը տըր : Մէքսիգոտա : Գոնպա ա-
 տասընտա : Կուաթիմաճատա :

8 • Պաշլըճա քէօրֆէզլէրի հանկրլարը տըր :

Տ Է Ր Ս 32

Խարսանն ի-դէրնէ սի-աւէր :

Կրինլանտիա՝ եէնի Ինկլիթէրանըն հանկը դարա-
 ֆընա տիւշէր :

Մէքսիգօ՝ եէնի Ինկլիթէրանըն հանկը դարաֆընա
 տիւշէր : Եէնի՝ Ֆրոնտլանտ : Գոնպա ատասը :
 Հոնտսօն քէօրֆէզլի : Սուսիէրիօր կէօլիւ : Սանվա-
 նա : Նէվօրլէանս : Կուաթիմաճա : Գալիֆօր-
 նիա : Միսսիսիբի ըրմաղը հանկը քէօրֆէզլէ տէօ-
 քիւլիւր : Միսսուրի ըրմաղը՝ հանկը ըրմաղա պօ-
 շանըր : Սան Լօրէնս ըրմաղը հանկը քէօրֆէզլէ
 ագար :

Սլէյվ կէօլիւ՝ Օնթարիօ կէօլիւնիւն հանկը դա-
 րաֆընա տօղրու տուր : Միշիկան կէօլիւ Մէքսի-
 գօնուն հանկը եանընա տօղրու տիւշէր : Պերմու-
 տա ատասը Չարլսթօնուն : Վօշինկթօն Պօնթօ-
 նուն : Իսլանտա ատասը Պօնթօնուն :

Ֆիլատէլֆիա շէհրի արզըն հանկը տէրէճէսինտէ
 տիր : Պօնթօն շէհրի : Չարլսթօն : Մէքսիգօ՝
 Գոնպա ատասը : Սան Տօմէնիգօ ատասը : Եէնի
 Ֆրոնտլանտ : Նիու Եօրգ շէհրի :

Ֆիլատէլֆիա՝ դուլին հանկը տէրէճէլէրի պէյ-
 նինտէ տիր : Նիու Եօրգ շէհրի : Սանվանա : Եա-
 մաիգա : Մէքսիգօ՝ Սլէյվ կէօլիւ :

Մէմալիքի մուճթէմանըն խուտուտունու թա՛րիֆ
 էյլէ : Մէքսիգօնուն : Կուաթիմալանըն : Ինկլի-
 թէրայա թապի՝ օլան գըդա՛նըն :

Մղանդեան () գեանսու նէրէտէ տիր : Ս՝ ուա՛տ
տէ՛ն () գեանսու : Կարիպպի՞ տէնիզի : Կօլու՛մ
պիա ըրմաղը :

ՏԷՐ Ս 33

Շէմալի Ամերիգոսի սերունդի :

1. Շէմալի սանա Շէմալի Ամերիգանըն
խուսուսունտա պիրազ շէյ սէօյէյէճէյիմ :
Կրինլանտ՝ զայէթ սօուգ պի՛ր մահա՛լ տիր :
Օնուն տաղարընըն վէ թէփէլէրինին պա՛-
ղըսը՝ տայիմա գա՛ր գափլար ծնուն դօփրաղը



Շէմալի Ամերիգանըն սերունդի :

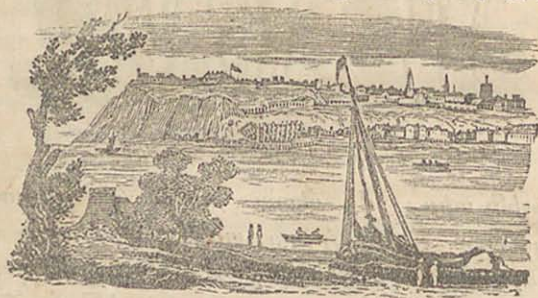
զայիֆ տիր , վէ ծնտա հէման պա՛ղը էտնա
աղաճլար վէ չալլար պիթէր : Օնուն սա-
քինլէրի՛ վիւճ իւտիւ քիւչիւք՝ թէնպէլ՛ վէ գուվ-
վէթսիզ ատէմլէր տիր . վէ ըիվայէթ օլունո՛ւր
քի՛ թէմիզլէյի չօգ սէվմէզլէր : Աքսէրի նա-
ֆագալարը պէկիր պալըղը էթի օլուպ՝ ծնա-
րըն տէրիսինտէն հավապլար վէ գայըզլարընը

Եափարլար . վէ ճնլարըն սինիրլէրինտէն իփ-
լէք վէ իփլէ՛ր եափարլար :



Արինլանտուլէր :

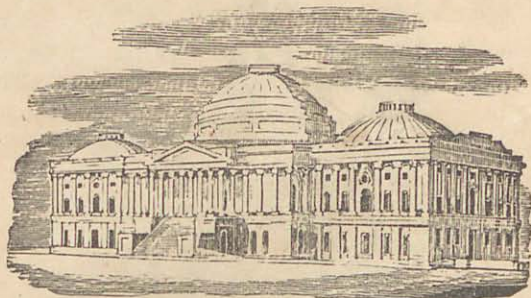
2 . Ինկլիթերայա թապլի՛ օլան Ամերիգա գը-
ղա՛սը պէօյիւք պիր մէօլէքէթ տիր , քի պու-
նուն իչինտէ եօգարըքի վէ աշաղաքի Գանա-
տա՛ Նիւ Ֆունտլանտ ատասը՛ Նէնի Սկովտիա



Ինկլիթերա Ամերիգասընըն էն պէօյիւք շէհրի օլան Գուիպէրին
նաղարէթի :

Նիւ Պրունսուիկ մէմուլէքի վար : Իշ պու մա-
հալին սաքինլէրի Ինկլիլգ՛ Ագօթ՛ վէ Ֆրան-

սրբաւոր՝ վէ ծնւարտան տօղանլա՛ր տըր : Պու
զըդանըն իջնտէ չօդ եհըլի Ըմէրիգալըլար
տախի վար : Հավասր՝ գըըն փէ՛ք սօուգ՝ վէ
եազըն փէ՛ք սըճագ տըր :



Վօշնքթօնտա օլան միլլէթ մէճլիսլէրինին սերայը Թասպիլի :

3 . Մէմալիքի մուճթէմա տէնիլէն՝ օթուզ
պիր մէմլէքէթ տիր , քի պունլար պիրլէշմիշ
օլուպ պի՛ր տէվլէթ սայըլըր իսէ տէ , հէր պի-
րի պաշգա պաշգա քէնտիսինի իտարէ՛ հտէր :
Պունլարտան կիւնտօղրուսու դարաֆընտա օ-
լան ալթըսը՝ Լէնի Ինկիլիթէրա Թէսմիյէ օլու-
նուր : Պունլարըն պա՛ղըսը փէ՛ք պէօյիւք տիր :
Պու մէմալիքին սաքինլէրի էքսէրիյէ Ինկիլիզ
էվլատլարընտան տըր : Պունլարըն տէվլէթ
իտարէսի ղայէթ էյի օլուպ՝ եհըլէրի տախի
փէք ա՛լէա վէ կիւզէլ աղաճլար վէ ղանի հա-
սիլաթլար հէմ լէզիզ մէյվէլէր հասիլ հտէր :
Պու սէպէպտէն պու խայդ ղայէթ սաատէթ-
լու պիր խայդ տըր : Պունուն՝ պու մէմլէ-
քէթլէրտէն մա՛տա ղայէթ չօդ արազիսի վար :

քի ճնլար շինտի մէսքինն տէյիլէր խէ տէ աւ
զար ազար մէսքինն օլարագ պու Մհմալիք արթ
մագտա՛ տըր :



Մէքսիգօլու պէյզատէ :

4 . Մէքսիգօ՛ ալթունն վէ կիւմիւշ մա՛տէն
լէրի իչինն մէշուր՝ կէնիշ պիր մէմլէքէթ տիր :
Կէօրտիւյիւմիւշ կիւմիւշ ագէնին չօղու՛ Մէք
սիգօ տաղլարընտանն օլանն մա՛տէնլէրտէն իւք
չըզան կիւմիւշտէն քէսիլտի :

5 . Կուսթիմալա՛ Շհմալի իլէ Ղէնուպի Ա
մէրիգայը պիրլէշտիրէնն տար տիլինն իւզերինն
տէ՛ ղայէթլէ տերէլ թէփէլ պիր եհ՛ր տիր :
Պուրատա փէք չօգ գէլգէլէլէ՛ր օլուր . շէյլէ
քի եհր պա՛ղը տէֆա՛ աջըլըր , վէ չօգ ա
տէմլէր վէ հվլէր եուտար :

6 . Հի՛նտի ղարպի տէնիլէն՝ Շհմալի իլէ
Ղէնուպի Ամէրիգանըն պէյնինտէ՛ Մէքսիգօ
քէօրֆէզինին եանընտա օլանն պիր ատալա՛ր
քիւմէսի տիր : Պու ատալարըն էն պէյիւյիւ

Գուպա՛ վէ Սան Տօմէնիգ տիր : Հինտի զարպ-
տէ՛ չօգ ԼՖրիգալը ա՛րապ քէօլէլէր վար , քի
հէման հէր պիր իշի ծնլա՛ր իշլէր : Լաքին
պունլար փէք շէ՛ն Դիրլէր , վէ կիւնտէլք
իշլէրի պիթտիյինտէ՛ խօրա թէփմէսինի սէ-
վէրլէր : Եազըն՛ պու ատալարտա փէք չօգ
սըճագ օլուր : Պունլարտա՛ շէքէր՛ ըում՛ վէ



Հօրա թէփէն Հինտի զարպի արապլարը :

պիր ճինս պա՛լ չըգար , քի պունլարըն ճի՛ւմ
լէսի շէքէր դամըշընտան օլուր :

1 . Կրինլանտիա սըճագ եօգսա սօրուգ եէր տիր :
Օնուն տաղլարը վէ թէփէլէրի հագգընտա նէ՞ տէ-
յէ պիլիրսին : Խօշ պիր մահալ մը , եօգսա տէ-
յիլ մի : Կրինլանտիատա նէ՞ տիւրլիւ աղաճլար
վէ չալլար պիթէր : Կրինլանտիատա նէ՞ շէքիլ ա-
տէմլէր սաքին օլուրլար :

2 . Ինկլիթէրայա թապի՛ օլան Լ՛մէրիգա գըրգա՛-
սը նանըլ եէր տիր : Օնտա հանկը եէրլէր վար :
Օնտա հանկը միլլէթլէրտէն ատէմլէր սաքին օլուր-
լար :

3 . Մէմալիքի միւճթէմա՛նըն մէմլէքէթլէրի գա՛չ
տըր : Մէմալիքի միւճթէմա՛նըն գա՛չ վէ հանկը

մէմլէքէթլէրինէ եհնի Ինկլիթէրա տէնիր : Պուսունն էհալիսի էքսէրի հանկը միլէթին էվատարը տըր : Պուսլար սաա'տէթլու մու տուրլար , եօգսա տէյիլ մի : Պու եիրին վէ մահսուլարընըն հագգընտա նէ տէյէճէյին վար : Պու մէմալիքին տահա եէրի վար մը : Պու արազիտէ նէ օլույօր :

4 . Մէքսիգօ հագգընտա նէ տէյէճէյին վար : 'Սէսի' իչիւն մէշհուր տուր : Աիւմիւշ ագչէնին օլ տուղու կիմիւշիւն չօղու նէրէտէն չըգար :

5 . Կուաթիմալանըն հագգընտա նէ տէյէճէյին վար :

6 . Հինտի զարպի նէ տիր : 'Սէրէտէ տիր : Պու ատալարըն էն պէյիւյիւ հանկըլար տըր : Հինտի զարպի ատալարընտա նէ օլուր :

Տ Է Ր Ս 34

Ղիւնիւպիւ Եւրիգանըն Խարտալ :

1 . Պուրատա Ղիւնիւնպիւ Եւրիգանըն Խարթասընը կէօրիւրսիւն : Ղիւնիւպիւ Եւրիգանըն պսշլըճա մահալէրի' Գօլումպիա' Կուայանա' Իէրու' Պօլիվիա' Պրազիլ' Պիլիէշմիշ էյալէթլէր' Գիլի' վէ Փաթակօնիա տըր :

2 . Ղիւնիւպիւ Եւրիգատա' տիւնեատա պուլունան էն պէյիւք ըրմագլա'ր վար : Եմագօն ըրմաղը' տիւնեատա օլան ըրմագլարըն էն պէյիւյիւ տիւր : Փլաթա վէ Օրինօգօ նամ ըրմագլա'ր տախի փէք պէյիւք տիրլէր :

3 . Ենտէս տաղարը փէք եիւքսէք պիր սըրա տաղ տըր , քի չօք թէփէլէրէ թագսիմ օլունուր : Են պէյիւք թէփէսի Չիմպօրաղօ

ՃԻՒՆԻՒԳԻ ԱՄԷՐԻԳԱ



տաղը տըր : Պու տաղարըն թեփէլէրի տա-
 յիմա դար իլէ էօրթիւլիւլ տիւր , վէ ծնլարըն
 էթէքլէրինտէ օլան վատիլէրտէ՝ աղաճլարըն
 իւզէրինտէ օլմուշ լիմծնլար վէ փօրթօգալլար՝
 վէ հեր մէվսիմին մէյվէլէրի վար :



Ամերիգանըն էն եիւքսէք տաղարը օլան Անտէս տաղարը :

4 . Պու տաղարտան պիր չօղու՝ եանար
 տաղար տըր , վէ աթէշ վէ տիւման վէ է-
 րիմիշ դաշլար փիւսքիւրիւրլէր . վէ փէք գուվ-
 վէթլի կիւրիւլթիւ սէսի չըգարըրլար , քի չօք
 միւ ուզագտան իշիտիլիւ :

5 . Պաշլըճա շէհրլէրի՝ Գուլթօ՝ փարա-
 մարիլօ՝ Վիմա՝ Փօթօսի՝ Բիօճանէիրօ՝ Պուէնօս
 Նիրէս՝ վէ Սանթիակօ տուր : Պու շէհրլէրին
 չօղունտա կիւզէլ քիլիսէլէր վար , քի ծնլար
 չօք կիւմիւշ վէ ալթուն իլէ տօնանմըշ տըրլար :

1 . Ճիւնիւպի Ամերիգանըն պաշլըճա եերլէրի
 հանկըլարը տըր :

2 . Տիւնետա՝ էն պէօյիք ըրմագլար նէրէտէ

պուլուճուկ : Եւրին իւզերինտէքի ըրմագլարըն էն պէօյիւյիւ հանկըսը տըր : Փլաթա վէ Օրինօգօ ըրմագլարը պէօյիւք միւ տիրէր :

3 • Անտէս տաղարը նէ տիր : Անտէս տաղարըն էն եիւքսէք թէփէսի հանկըսը տըր :

5 • Ղիւնիւպի Ամերիգատա պաշլըճա շէհըլէր հանկըլարը տըր :

Տ Է Ր Ս 35

Խարդանըն իւզերինէ «իւսլէր :

Ղօլումպիանըն սինօրու նամըլ տըր : Կուայանանըն : Պրազիլին : Փէրուճնոճն : Պօլիվիանըն : Գիլիննին : Պիրլէշմիշ էյալէթլէրին : Փաթակօնիանըն :

Գուիթօ շէհրի՝ Ղէնուպի Ամերիգանըն հանկըմահալինտէ տիր : Փարամարիւօ : Տիօճանէրօ : Պուէնօսայիրէս : Սանթիանկօ : Փօթօնի : Լիմա :

Ղիւնիւպի Ամերիգանըն զարպի եա՛նի պաղը գըյըլարընա հանկը Օգեանօս տայանըր : Շէրգի եանի կիւնտօղուսու գըյըսընա :

Աթէշ տիյարընը Փաթակօնիատան հանկը պօղաղայըրըր :

Վէլա պուրնու նէրէտէ տիր : Սան Րօգօ պուրնու : Պույնոճ պուրնու : Արգ պուրուն : Փանամա քէօրֆէզի :

Ամազօն ըրմաղընըն սուլարըրընէրէյէ տէօքիւլիւր : Փլաթա ըրմաղընըն : Ֆրանչիսք տէնիլէն ըրմաղըն : Օրինօգօ ըրմաղըն :

Չիլօի ատասը նէրէտէ տիր : Սան Ֆէրտինանտ ատասը : Կալափանկօ ատալարը : Ղօրճիա : Թրիւնիթատ : Ֆալգլանտ ատալարը :

Պօկօթա արզըն հանկը տէրէճէլէրի մապէյնինտէ

տիր : Գուրիթօ շէհրի : Պուէնօսայիրէս : Ռիօճանէիրօ : Փօթօսի : Լիմա :

Գուրիթօ դուլին ճանկը տերէճէլէրի մապէյնին տէ տիր : Փօթօսի : Լիմա : Պուէնօսայիրէս : Ֆէրտինանտօ ատասը : Ղէօրճիա : Ֆալգլանտ ատալարը :

Լիմա Ռիօճանէիրօնուն՝ ճանկը դարաֆրնա տիւշէր : Գուրիթօ Լիմանըն : Լիմա Ֆէրնանտօ ատասընըն : Սան Ռօգօ պուրնու մու՝ եօզսա Պօնթօն շէհրի մի կիւնտօղուսունա տօղրու տուր :

Պույնուզ պուրնու Կիու Եօրգուն ճանկը ճանիպինէ տօղրու տիւշէր :

Գօլումպիա իլէ Փէրունուն օլտուղու կիպի Եմալի Լմիրիգանըն ճանկը մաճալէրի դուլին ճէման օ տերէճէլէրի մապէյնինէ տիւշէր :

Կիւնտօղուսունա տօղրու Փօթօնա մը՝ եօզսա Սօշինկթօն մու տուր :

ՏԵՐՍ 36

Ղիւնիւպի Լմերիգա եւերինէ :

1. Ղիւնիւպի Լմերիգա ղայթթ կէնիշ պիր եէր տիր . ծնտա փէք ղէնկին ալթուն վէ կիւմիւշ մատէնլէրի վար , լաքին ծնլար պէօյիւք նիզամնըզլըգտա՝ պուլունուրլար : Պուրանըն էճալիսի չօգտան պերու ճէնքլէշմէտէ պուլունուրլար , վէ Ինկիլիզ Լմերիգանլարը կիպի սասա՝տէթ ու րաճաթտա տէյիլլէր :



Ղինիւպի Ամերիգա եերուէրի :

2 . Ղինիւպի Ամերիգատա՛ եերին թիմարնա փէք ազ պագըլը յօր . վէ պու՛ տէյիլ սալթ օրատա վազի՛ օլմագտա օլան տէվէթ թէպտիլաթլերին՝ վէ ճէնքլերին՝ իլլա օրանըն սաքինլերինին սայքի հէփիսինին տիզգաթը մա՛ տէնլերի իշլէթմէյէ սարֆ օլունտուղունտա՛ն տըր : Պունտա՛ն գաղը՛ն սղար՝ օրանըն խալզը իշի փէք սէվմէզլէր . վէ իշին սէվլմէտիյի եերտէ խալզ նէ զէնկին՝ նէ տէ րահաթլըզ սահիպի օլա պիլեր :

3 . Պուրալարըն սաքինլերի էքսերիյէ՛ Ափանէօլ՝ վէ ֆօրթուքէզ՝ վէ ֆօրթուքէզ իլէ Ափանէօլլարըն էվլատլարընտա՛ն տըր : Պունլար տարաթ ու սալգանաթը վէ կիւզէլ էսվապլարը հաթտէն զեյատէ՛ սէվերլէր : Վաքին օրալարտա Վվրօփանըն վէ Ամերիգանըն հէր դա-



Ղիւնիւպի Ամերիգա շէկպիւէրի վէ մասամաւարը :

րաֆընտան կէլմիշ փէք չօգ ախէր քիմսէլէ՛ր տէ պուլունուր . հէմ տէ չօգ ասըլ եհրլի Ամերիգալըլար վար , քի պունլարտան պա՛ղսը հէր նէ՛ գատար ետպանի՛ խէլէր տէ մէրտ՝ վէ միւսաֆիր սէվիճի տիրլէր :

4 . Ղիւնիւպի Ամերիգատա փէք չօգ կիւմիւշ վէ ալթուն չըգար , հէմ տէ էլմաս վէ ախէր գըլմէթլի դաշլա՛ր պուլունուր : Կիւմիւշ վէ ալթուն եհրտէ օլան մա՛տէնլէրտէն՝ չըգարըլըր , ետ գումուն իջինտէն դօփլանըլըր , քի օնուն իջինտէ փէք ուֆազ տանէլէր վար :

5 . Լլմասլար գումտա՛ պուլունուր , քի տաղլարտան էնէն ըրմագլարտան օլուր :

1 . Ղիւնիւպի Ամերիգա պէօյիւք միւ՛ եօգսա քիւլիւք եհր մի տիր : ()նուն հալի նէ՛ տիր : Պումէմալիքին էհալիսի՛ Ինկիլիզ Ամերիգալըլար գատար ստատէ՛թ սահիպի մի :

2 . ()նուն էհալիսի իշի սէվէրլէ՛ր մի : Իշի սէվմէյիւնճէ՛ պիր խալգ սաա՛տէթլու օլա պիլի՛ր մի :

3. Ղիւնիւպի Ամերիգանըն էքսերի էհալիսի նէ տիր : Պունտա չոգ ասըլ եերլի վար մը :

4. Ղիւնիւպի Ամերիգատա նէ չըգար : Կիւմիւշ վէ ալթուն նէրէտէն չըգար : Լյմասլար նէրէտէ պուլունուր :

Տ Ե Ր Ս 37

Ամերիգանն Բեւարիէի :

1. Ամերիգա՝ Թա 1492 Թարիխինտէ՝ եա՛նի պունտան իւչ եիւղ ալթմըշ սէնէ գատար էվ վէլ Քրիսթօֆօրու Գօլումպու նամ քիմնէտէն քէշֆ օլանա՝ գատար՝ եերտէն եերէ կէզէն պա՝ զը եերլի եապանի գապիլէլէրտէ՛ն մէսըին իտի : Օնուն քէշֆ օլունմասընտան էվ վէլ Լյվրօւիա վէ Ասիո վէ Աֆրիգանըն էհալիսի՝ պու պէօյիւք գարանըն քիւրրէյի զէմին իւղէրինտէ մէվճիւտ օլտուղունտան ասլա խապէրլէրի եօղ ուտու :

2. Գօլումպու՝ պիր գաչ քիւչիւք կէմիլէր իլէ վարըպ Ամերիգայը քէշֆ էյլէտի . վէ Լյվրօւիայա տէօնիւպ՝ քէշֆ էյլէտիյի եերլէրին նազլինի՛ էյլէտի : Օլ զէման պու քէշֆ օլան եէնի տիւնեայէ չոգ քիմնէլէր սէֆէ՛ր էթտիլէր , քի ճուկ կէօրսիւնլէր , վէ ալթուն հէմ կիւմիւշ գազանսընլար : Պու ատէմլէրին պաշլարընա կէլէն շէյլէրին չողու տիգաթէ շա՝ յա՛ն տըր . լաքին ճնլարը սանա շիմտի նազլ էթմէյէ վազըթ եօղ :

3. Ղիւնիւպի Ամերիգա իլէ Սէքսիգօ մէ-

մալիքի Սփանեատան վէ ֆորթօգալ մ,մալիքինտէն կէլէն ատէմլէրտէն մէսքիւն օլտու : Սփանեօլլար վէ ֆորթօքէզլէր՝ ասըլ եհըլի Ամէրիգալըլարը չօգ սէրթլիք իլէ գուլլանտըլար : Օնլարըն թարլալարընը ալտըլար , վէ օնլարը քէնտիլէրինէ գուլլար էթտիլէր : Վ.վ. րօփալըլար՝ Ղիւնիւսպի Ամէրիգանըն վէ Սէքսիգօնոն եհըլի էհալիսինէ պէօյլէք նահագլըգ իլէ մուա՛մէլէ էթտիլէր :



Գօլօմպօսուն Ամէրիգայը քէշֆ էթտիլի :

4 • Շէմալի Ամէրիգանըն Սէմալիքի միւճ թէմա՛ օլան մահալի՛ էքսէրիյէ ինկիլիզլէրտէն մէսքիւն օլունտու : Օրատա իլք մէսքիւն օլան մահալ՝ 1607 թարիխինտէ Վ իրճիւնիա նամ՝ մէմլէքէթտէ՛ օլտու : Վաքին եէնի ինկիլիթէրա՛ 1620 թարիխինտէ պա՛զը էհլի տին քիմսէլէրտէն մէսքիւն օլունտու :

5. Գանատա նամ մէմլէքէթ՝ վէ Ինկլիթէ ըսյա թապի՝ օլան Լմէրիգանըն սայքի պիւթիւնիւ՝ իւքին Ֆրանսըզլարտա՛ն մէսքիւն օլունտու :

6. Պու մէմլէքէթլէրին հէր պիրի՝ պիր չօզ զէման՝ ընլարըն մէսքիւն օլմասընա եարտըմ էտէն տէվլէթին հէօքմիւնիւն ալթընտա գալտը : Մէքսիգօ իլէ Ղիւնիւպի Լմէրիգա Սիանեա իլէ Փօրթուքէզ տէվլէթլէրինին հէօքմիւ ալթընտա՝ Ինկլիլիզլէրտէն մէսքիւն օլան մէմալիք Ինկլիթէրանըն հէօքմիւ ալթընտա՝ վէ Գանատա Ֆրանսըզլարըն հէօքմիւ ալթընտա պիր զէման գալտըլար :

7. Լաքին պիր զէմանտէն սօնկրա՝ Ինկլիլիզտէն մէսքիւն օլան հէրին էհալիսի Ինկլիլիզ տէվլէթի վէ փատիշահը դարաֆընտան զուլմ չէքտիքլէրինտէն , օլ տէվլէթին հէօքիւմէթի ալթընտան քէնտիլէրինի ողա՛տ թազրիր էտիպ՝ չօզ զէման սիւրմիւլլա պիր ճէնքտէն՝ վէ չօզ դան տէօքիւլտիւքտէն սօնկրա՝ ազատ պիր միլլէթ օլտուլար , վէ ընլարա Մէմալիքի միւճթէմո՝ (Միսպեալ Նահանգք) տէվլէթի տէնիր : Պու շէյ՝ պունտան սէքսէն սէնէ միգտարի էվլէլ վազի՝ օլտու . վէ պու միլլէթ ընտան պերու ա՛լէստէվլիէ ըահալթ ու սաա՛տէթտէ օլտու :

8. Տօզսան երլ միգտարը օլույօր քի՝ Գանատալըլար Ինկլիլիզլէրտէն հէնիլտիլէր , վէ ընտա՛ն պերու Ինկլիթէրա տէվլէթինին հէօքիւմէթի՝ ալթընտա տըրլար :

9. Պունտան պիր դաջ սէնէ էվվէլ ճիւնիւպի Ամերիգա իլէ Մէքսիգօ տախի Ափանէանըն հէօքմիւ ալթընտան չըգտըլար , վէ քէնտի պաշարընա տէվլէթլէր օլտուլար : Աաքին պու տէվլէթլէր տահա նիզամնըզըզտա պուլունմազըլա , էվվէլքինտէն էյի հալտէ պուլունմայօրլար : Մապէյնլէրինտէ չօգ տէՓա՛ զօրլու ճէնքլէրի վար . լաքին ումուլուրքի՛ պու ույղունսուզլուգլար չօգ սիւրմէյիպ թէգ տէՓ՛ օլաճագլար տըր :

10. Ճիւնիւպի Ամերիգանըն Պրագիլ տէնիլէն պիր դարաՓը՛ հալէա պիր Իմիէրաթօրլուգ օլուպ փօրթուքէգ փատիշահլարընըն սիլսիլէսինտէն օլան պիր Իմիէրաթօրուն հէօքմիւ ալթընտա տըր : փօրթուքէգ փատիշահընըն պիրի Պրագիլէ կէօչտիւ , վէ օրատա սիլսիլէսի տէվլէթ սիւրէյօր : Աշաղատաքի թասվիրտէ՛ Պրագիլլու ալճըրտըր կէօրիւրսիւն :



11. Կուխանա Լվրօիա տէվլէթլէրինտէն պիր դաջընըն հէօքմիւլ ալթընտա տըր : Փա-

Թակօնիանըն էհալիսի տայիմա՝ էքսերի եերլի
 Լմերիգալըլար տըր , վէ տենիր քի՝ փէք եա-
 պանի տիրլէր :

12 . Հինտի զարպի ատալարը՝ Սան Տօմէնի-
 գօ եախօտ Հաիթի նամ ատատան մա՛տա՝ քէշֆ
 օլունտուգլարը զէմանտէն պերու շիմտիյէ՝ գա-
 տար տայիմա Լվրօփա տէվլէթինին հէօքիւմէթի
 ալթընտա օլտուլար : Պունլարտան պա՛զըսը՝
 պիր տէվլէթին հէօքիւմիւնտէն օ պիր տէվլէթին
 հէօքիւմիւնէ կէչմէտէ՝ օլտուլար : Եերլի Լ-
 մերիգալըլար օնլարըն իւզէրինտէն մահվ օլ-
 տուլար : Պու ատալարտա զայէթ չօգ սիյահ
 քէօլէլէր վար , քի հէր պիր իշի՝ սայքի պուն-
 Լա՛ր իշլէրլէր :

13 . Պուպա ատասը՝ շիմտի Սփանեա տէվ-
 լէթինէ Թապի՝ տիր , Եամայիքա Ինկլիթերա
 հիւքմիւ ալթընտա տըր . վէ Սան Տօմէնիգօ՝
 եախօտ Հաիթի ատասը՝ պունտան պիր գաչ
 սէնէ էվվէլ քէնտի պաշընա օլտու , վէ շիմ-
 տի օրատա հիւքիւմէթ սիւրէնլէր սիյահԼա՛ր
 տըր :

1 . Լմերիգայր քիմ՝ քէշֆ էթտի : Հա՛նկը Թա-
 թիստէ քէշֆ օլունտու : Լմերիգատա՝ Վօլօմպօս-
 տան քէշֆ օլմաղտան քիմլէր՝ սաքին օլուրլար ըտը :
 Վէշֆ օլալտան պերու՝ նէ՞ գատար զէման օլմալը :
 2 . Վօլօմպօս Լմերիգայա նանսըլ կիթտի : Վօ-
 լօմպօսուն քէշֆինտէն սօնկրա նէ՞ վագի՝ օլտու :

3 . Ղիւնիւպի Լմերիգա իլէ Սէքսիգօ՝ հա՛նկը
 Լվրօփ պլարտան սաքին օլունտուլար : Սփանեօլ-
 ար իլէ Փօրթուքէզլիլէր՝ ասըլ եերլիւ Լմերիգալը-
 արա նէ՞ էթտիլէր :

4. Ինկիլիզէր Շէմալի Լճերի գանըն հանկը դարաֆընը իսքեան էթտիլէր : Ինկիլիզէր եվվէլա Շէմալի Լճերի գանըն հանկը դարաֆընը վէ նէ՞ զէման իսքեան էթտիլէր : Եէնի Ինկիլիթէրա նէ՞ զէման իսքեան օլունտու :

5. Գանատատա եվվէլա քիմլէր սաքին օլտուլար :

6. Պու մահալէր չօգ սէնէլէր նանըլ գալտըլար : Մէքսիգօ իլէ Ղիւնիւպի Լճերի գա պիր չօգ զէման քիմլէրին հէօքմիւ ալթընտա գալտը : Ինկիլիզտէն իսքեան օլունան Լճերի գա գըղա՛սը քիմլէրին հէօքմիւ ալթընտա իտի : Գանատալըլար քիմլէրին հէօքմիւ ալթընտա իտի :

7. Ինճամը Լճերի գատա սաքին օլան Ինկիլիզէր նէ՞ էթտիլէր : () շէտիտ ճէնքտէն սօնկրա նէ՞ օլտու : Պու ճէնք օլալտան պերու նէ՞ գատար զէման կէշտի : Պու եէր՝ օնտան պերու նէ՞ հալտէտիր :

8. Գանատալարտա նէ՞ վագի՛ օլտու : Ինկիլիզէր օնլարը զապղ էտէլտէն պերու նէ՞ գատար զէման օլտու : () զէմանտէն պերու քիմլէրին հէօքմիւ ալթընտա գալտըլար :

9. Ղիւնիւպի Լճերի գա իլէ Մէքսիգօտա պունտան պիր գաչ սէնէ եվվէլ նէ՞ վագի՛ օլտու : Տէվլէթճէ պու մէմլէքէթլէր շիմտի նէ՞ հալտէտիրլէր :

10. Պրազիլ հագգընտա նէ՞ տէյէճէյին վար :

11. Կուիանա քիմլէրի՛ն հէօքմիւ ալթընտա տըր : Փաթակոնիտա քիմլէր սաքին օլուրլար :

12. Հինտի զարպի ատալարը հագգընտա նէ՞ տէյէճէյին վար :

13. Կուպա ատասը քիմլէրին հէօքմիւ ալթընտա տըր : Եամաֆգա : Սան Տօմէնիգօ ատասընտա քիմլէր հէօքիւմէթ սիւրէր :

Տ Է Ր Ս 38

ԸՆԵՐԻՔԻ ԵՆԿԵՐԻՆԵ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԿԱՊԻՏԱԼԻ :

1. Հալէա Ըմերիգանըն պէջիւք դարասը իւղէրինէ սէջլէնմիշ տիր : Պու ջոզ կէնիշ պիր դարա տըր , վէ ծնոա պէջիւք տաղլար սըրալարը՝ վէ զայէթ կէնիշ կէօլէր՝ վէ տիւնեաւտէ պուլունան ըրմագլարըն էն պէջիւքլէրի՛ վար : Օնուն հէփ ուզունլուզու հէման 9000 միլ միգտարի օլուս՝ 60 միլեօն միգտարի նու Փուա էհալիսի վար :

2. Օնտա պիր դաչ միլլէթլէր սաքին օլուր . վէ ծնլարըն մէմլէքէթ հէօքիւմլէթի տէվլէթճէ պիրի պիրինտէն Փարզլը օլուս՝ ըահաթ ու սաւտէթտէ տախի պիրի պիրինտէն Փարզլը տէրէճէլէրտէ՛ պուլունուրլար :

3. Օնուն Շէմալի դարաֆլարընտա՛ կրինլանտիատաքի՛ կիպի՛ սուուգ փէք շէտիտ օլուս՝ եէրին մահսուլաթը ազ , վէ էհալիսինին իտարէսինէ սնճագ քէֆայէթ էտէրլէր : Օնուն տահա Ղիւնիւպի մահալլէրինտէ՛ Մէմալիքի միւճթէմա՛տէքի՛ կիպի՛ հավասը օլ դատար շէտիտ օլմայըս՝ եէրին մահսուլաթը տախի զանի՛ օլուր :

4. Խազը իւթիւվայէ (Հասարակած) եագըն օլան մահալլէրինտէ՛ Մէքսիգոտա վէ շինտի զարպի ատալարընտաքի՛ կիպի՛ գըշ տէտիքլէրի շէյ մա՛լլու՛ տէյի՛լ տիր . օրատա ազաճլար վէ Փիտանլարտա տայիմա եափրագ վէ ջիճէք վար , վէ հէր պիր մէվսիմտէ մէյվէ՛ պուլունուր :

5. Ամերիգանըն պաշգա պաշգա մահալէ-
րինին էվէրի՝ կէյիմէրի՝ դաա՛մլարը պլերի պլ-
րինտէն Փարգլը տըր . պա՛ղը եհրլէրտէ էվ-
լէրի փէ՛ք կիւզէլ՝ վէ ախէրլէրինտէ փէք
չերքին տիր . վէ դաա՛մլարը հէմ կէյիմէրի
տախի պունուն կիպի տիր : Լաքին պու սա-
հիհ տիր քի , Ամերիգանըն հի՛չ պլը ախէր մա-
հալինտէ խալըն կէչինմէսի վէ սայիր հէր պլը
խոսուստա ըասաթ ու սաա՛տէթի Մէմալիքի
մուճթէմա՛տէ օլտուղու գատար էյի տէյի՛լ
տիր :

1. Ամերիգանըն պէյիւք գարասընը թա՛րիֆ էյ-
լէ : Ուզունլուղու նէ՞ գատար տըր : Լչալիսի նէ՞
գատար :

2. Ամերիգա նիճէ՛ վէ քիմէրտէ՞ն սաքին օլու-
նույօր : Հէր պիր մահալինին սաքինլէրի հէման պլը
հալտէ մի տիրլէր :

3. Ամերիգանըն Շէմալի մահալէրինտէ սըճագ
մը եօգսա սօնուգ մու տուր : Արինլանտիանըն հա-
վասը նասըլ տըր : Մէմալիքի միւճթէմա՛տէ նասըլ
տըր :

4. Հանկը մահալէրտէ գըշ մա՛լիւմ տէյիլ տիր :
Պու մահալէրտէ աղաճլար վէ Փիտանլար տայիմա
նէ՞ հալտէ տիրլէր : Խաղը ուսթուլայէ (Հասարա-
կած) եագըն օլան եհրլէրտէ տայիմա նէ՞ կէօրիւ-
նիւր :

5. Ամերիգանըն պաշգա պաշգա մէմալիքինին էվ-
լէրի՝ կէյիմէրի վէ դաա՛մլարը հագգընտա նէ՞ տէ-
յէ պիլերսին : Տահա՛ ըասաթ վէ սաա՛տէթ իլէ՛ Ա-
մերիգատա հանկը խալը կէչինիր :

Եկրին Լագտիէրի Իղէրինէ :

1. Շիմտի եկրին գարասը վէ սուլարը նասըլ թագսիմ օլտուղունու էօյրէնտին , եա՛նի քի օնլար պէօյլէք գարալարա՛ ատալարա վէ տաղլարա՛ Օգեանօսլարա՛ տէնիղլէրէ՛ կէօլլէրէ վէ ըրմագլարա՛ թագսիմ օլունուր : Խաղըրն տա՛ սագլա քի՛ պունլարա եկրին դապիա՛թտէն օլմուշ թագսիմլէրի տէնիը , չինքի պունլարը Ելլա՛հ էյլէտի . վէ Ղաղրաֆիանըն (Աշխարհագրութիւն) պո՛ւ գըսմընէ՛ դապիա՛թի՛ Ղաղրաֆիա (Բնական աշխարհագրութիւն) տէնիը :

2. Պունտան մա՛տա՛ եկրին պաշգա պաշգա փատիշահլըգլարը՛ մէմլէքէթլէրի վէ Իմփերաթօրլուգլա՛րը հագգընտա պիրագ շէյ էօյրէնտին : Լէօյրէնտին քի՛ Լիլրօփա՛ Ֆրանսա՛ Ափանէա՛ ֆօրթուքէզ՛ վէ սայիր մէմլէքէթլէրէ թագսիմ օլունուր . վէ պու մէմլէքէթլէր պաշգա պաշգա միլլէթլէրտէն մէսքիւն տիւր , քի օնլարըն պաշգա պաշգա տիլլէրի՛ վէ տէվլէթճէ խտարէլէրի՛ վէ նօմօսլարը վէ ախեր շէյլէրի՛ վար : Հէմ տախի կէօրտիւն քի՛ Եսիանըն՛ Եֆրիգանըն վէ Եմէրիգանըն խալլարը տիւրլիւ տիւրլիւ միլլէթլէրէ թագսիմ օլունուրլար :

3. Պու թագսիմլէրէ՛ Մէմալիք (Քաղաքական) թագսիմլէրի տէնիը . չինքի օնլար ինսանլարտան օլմուշլար տըր : Ղաղրաֆիանըն պու գըսմընա՛ Մէմալիք Ղաղրաֆիասը (Քաղաքական աշխարհագրութիւն) տէնիը :

4. Ղաղրաֆիանըն պիր գըամը տահա՛ վար , քի պու պիզէ՛ հեր պիր միլ լէթին նէ տերէճէ պիլիճիճիք վէ թերպիյէտէ՛ վէ ի՛լմ ու ֆունուն , տէ վէ տէվ լէթի իտարէսի վէ տին խուսուսուն , տա մա՛ լիւմաթտէ պուլունտուգլարընը պէյան է , տէր : Ղաղրաֆիանըն պու գըամընէ էտէպ ու էրքեան Ղաղրաֆիասը (Բարոյական աշխարհագրութիւն) տէրլէր : Վէ իշ պու էտէպ ու էրքեան Ղաղրաֆիասը՝ ղայէթ ա՛լէա տըր . վէ շիմտի սանա պունո՛ւն իւզէրինէ սէօյլէյէճէյիմ :

1. Եերին դապիա՛թ թագսիմլէրի նէլէրէ՞ տէնիր : Վարանըն վէ սուլարըն թագսիմլէրինէ նի՞ չիւն դապիա՛թ թագսիմլէրի տէնիր : Վապիա՛թ Ղաղրաֆիասը պիզէ նէ՞ էօյրէտիր :

3. Սէմալիք թագսիմլէրի նէլէրէ՞ տէնիր : Սէմալիք Ղաղրաֆիասը նէյէ՞ տէրլէր :

4. Վապիա՛թ վէ Սէմալիք Ղաղրաֆիասընտան մա՛տա՛ տահա նէ՞ գըսըմ Ղաղրաֆիա վար : Լէտէպ ու էրքեան Ղաղրաֆիասը՝ նէ՞ հագգընտա սէօյլէր : Պու գըսըմ Ղաղրաֆիա տիգգաթէ շայան մը տըր :

ՏԷՐՍ 40

(Թերպիէ իւլէրինէ :

1. Աշաղատա պիր թասվիր կէօրիւրսիւն , քի սանա պա՛զը եապանի ատէմլէր կէօսթէրիր : Օնլար՝ պաշ լըճա գըրտա եապանի հայվանլար՝ վէ սուլարտա պալըգ ալը իլէ կէչինիւրլէր : Պունլարըն եապանի հայվանլար՝ մէսէլա այլլար՝ կէյիքլէր՝ եապանի մանտալար դավշանլար

վէ ախէր հայվանլար՝ վէ տիւրլիւ տիւրլիւ ճինս գուշլար դութմաղա տիւրլիւ տիւրլիւ թէր թիպլերի վար : Պալըղլարը՝ տախի դութմաղա տիւրլիւ տիւրլիւ եօլլարը վար :



2 . Պու ատամլար՝ եերի իշէտիքլերի փէք նատիր տիր . վէ օնու իշէտիքլերի՝ զէման տախի փէք քէօթիւ իշէրլեր : Սաքին օլտուգլարը՝ Ֆէնա չերկէլեր տիր , քի օնլարը քիւ չիւք աղաճ փարչալարընտան վէ չամուրտա՛ն եափարլար : Պա՛ղը տէֆա՛ օնլարը տահա ուզուն վէ դալըն աղաճլարտան եափարլար , քի օնլարը պիրի պիրի իւսթիւնէ՛ դօրլար : Օնլար էքսերի չըփլազ՝ եախօտ չըփչըփլազ կէ զերլեր . վէ էյի կիյիմլեր՝ բահաթլը էվլեր եափմանըն՝ վէ լեզիզ դաս՛մ փիշիրմէնին սանաս՛թլարընտան փէք ա՛ղ խապերլերի վար : Օնլարըն հիչ ասլա քիթապլարը եօ՛գ տուր . վէ էքսերիյէ պիւլիսիզ՝ ճահիլ՝ վէ պիչարէ տիրլեր . հեմ տէ չօզ փայը սերթ վէ քէօթիւ մէշրէպլի տիրլեր :

3 . Եերին պէօյիւք պիր դըամը՝ իշպու եապանի հալտէ պուլընանն ատէմլերտէ՛ն մէսքիւն տիր : Շէմալի Լ՛մերիգանըն պաղը դարաֆը՝ Ղիւնիւպի Լ՛մերիգանըն ճիւնիւպի դարաֆը՝

Ասիանըն վէ Աֆրիգանըն պիր չօգ ատալարը՝ Ֆիլէմէնքի ճէտիտ եախօտ Ավսթրալիա՝ մու- ա՛թտէլ Օգեանոսուն ատալարը՝ վէ Աֆրիգա- նըն իչ վէ պազը վէ ճիւնիւպի դարաֆլարը՝ հէփ պէօյլէ հալտէ օլան աստիւլէրտէն մէսքիւն տիր :

4 : Աշաղատաքի թաավիրտէ՝ հայվան պէսլէ- մէտէն կէչնէն եէրտէն եէրէ կէօչիւճիւ պա՛զը գապիլէլէրին չատըրլարընը՝ կէօրիւրսին , վէ պունլար խօրեաթ տէնիլէն հալտէ պուլունուր- լար : Պունլարըն՝ սիւրիւ սիւրիւ տավարլարը օլուպ՝ պաշլըճա օնլարըն սիւտիւնտէն վէ է- թինտէն կէչնիլըլէր :



5 . Պունլարըն սաքին օլտուգլարը մէսքեան- լէր՝ պիղնիքիլէր կիպի պէօյիւք վէ լասաթէ ույղուն տէյի՛լ տիրլէր . իլա հաֆիֆ չատըր- լար օլուպ՝ պէզտէն եա տէրիտէն եափըլըշ հօրթիւլէրի վար , վէ եէրտէն եէրէ դօլայ կէօթիւրիւլէ պիլըրլէր : Պունլար՝ պիրազ եէ- մէք փիշըրմէք սանաաթընը պիլըրլէր , վէ պա՛զը մէրթէպէ էյիճէ էավապլէր տէ եափա պիլըր- լէր . լաքին պիւթիւն հալլէրինէ պազընճա՝ օ դատար խօշ վէ էյի տէյի՛լ տիր :

6 . Պու հալտէ պուլունան՝ Ասիատա չօգ միւլ

լեթեր վար : Ա՛րապլար՝ Թաթարլար՝ Թիւ պեթլիլեր՝ վէ սայլրլերի պաշլըճա պո՛ւնճիւ լէյին կեչնիրլեր . վէ Աճեմլեր հեմ Աիպիրլերլատէն տախի պա՛զըլարը պու եօլտա կեչնիրլեր : Աճրիգատա՛ վէ ա՛լէլ խուսուս չեօլլերտէ՛ պա՛զը գապիլլեր պուլլունուր , քի Օնլար չատըրլարտա սաքին օլուպ՛ հայվանլարը իլէ եերտէն եերէ՛ կեօչերլեր : Պու խօրեաթ միլլեթլերին էքսերլոյէ՛ չօգ ինսան սեվիճիլլիլ օլմազ :

7 . Պուրատա՛ շէհրլերտէ սաքին օլան ատեմ



լեր Թասվիրինի կեօրիւրսին : Պունլարա թերպիլէ օլունմուշ՝ եախօտ թերպիլէլի տէնիր : Պինա՛ եափմանըն՝ էսվապ տիքմէնին՝ վէ եէմէք փիշերմէնին սանսաթլարընը էյի պիլէն միլլեթլերէ թերպիլէլի տէնիր : Պունլար էքսերլոյէ շէհրլերտէ սաքին օլուրլար , վէ Օնլարըն կեմիլերի՛ վար , քի Օնլար իլէ տիւնեանըն չօգ մահալլերինէ վարըրլար , քի քէնտի մէմլէքեթլերինին իչինտէ եափըլան շէյլերի վէ եերլերինին մահսուլաթլարընը՝ ախեր եերլերին եափտըղը շէյլեր վէ մահսուլաթլերի իլէ տէյիշտիրսինլեր : Պունլարըն պու ա՛մէլնէ

Թիճարէթ տէնիր : Թէրպիյէլն եհրլէր՝ օ պիր-
լէրտէն չօգ ըահաթ վէ սահա՛տէթլու տուրլար :

8 . Պիւթիւն Լվրօփա՛ Լմէրիգանըն չօգ
փայր՝ ԼՓրիգանըն Շէմալն դարաֆը՛ վէ Լ-
սիանըն պաղը կիւնտօղուսու տէնիզ գըյըլարը՛
Թէրպիյէ օլունմուշ մահալլէ՛ր տէնիլէ պիլըր :

9 . Լաքին Թէրպիյէնին տէրէճէլէրի պիրի
պիրինտէն չօգ Փարգլը՛ տըրլար : Պա՛ղը մա-
հալլէր տահա զեյատէ՛ վէ ախէրլէրի տահա՛
ազ Թէրպիյէլն տիրլէր : Չինի մաչինին վէ
Լափօն ատալարընըն էհալիսի Փիլ վազի պի-
նալէր եափմասընը պիլըրլէր՛ վէ պա՛ղը սանա-
ա՛թլէրտէ զայէթ մահիր իսէլէր տէ , հուզուր
ու ըահաթէ տայիր օլան սանաա՛թլարտա Լվ-
րօփալըլար վէ Լնկիլիզ Լմէրիգանլար գատար
հիչ պիր վէճհ իլէ մա՛լիւմաթլարը եօ՛գ տուր :

10 . Պունու տախի պիլմէլիսին քի՛ պա՛ղը միլ-
լէթլէ՛ր պուլունուր , մէսէլա շինտիսթանլըլէր
կիպի՛ քի Թէրպիյէլիլէք իլէ Թէրպիյէսիզ լէք
պէյնինտէ պիր հալտէ պուլունուրլար : Լինէ ա-
խէր միլլէթլէ՛ր տա պուլունուր քի՛ Թէրպիյէ-
սիզ լէք իլէ եապանիլիլին պէյնինտէ պիր հալ-
տէ պուլունուրլար :

11 . Լյէսսէվիյէ պու սահիհ տիր քի՛ միլ-
լէթլէր եապանի օլտուգլարը միգտարի՛ սերթ
վէ մէրհամէթսիզ տիրլէր . վէ Թէրպիյէլն վէ
ըջըզլանմըշ օլտուգլարը՛ տէրէճէտէ տախի
մէրհամէթլն վէ էյլէքքեհանի օլուրլար :

1. Եապանիլէր նաճըլ է'օմիւր կէչըրիւրէր :

2. Եապանիլէր եէրի իշէրլէր մի : Օնլարըն նէ՞ տիւրլիւ էվէրի վար : Նաճըլ կիլինիւրէր : Լշի էվէր պինա էթմէսինի պիլիւրէր մի : Լշի էսվապլար եափմասընը պիլիւրէր մի : Լթ վէ սէփղէվաթ փիշիրմէսինի պիլիւրէր մի , շէօյլէ քի էյի դաա'մլար եափսընլար : Վիթապլարը վաճը մը : Եապանիլէր պիլիսիղ վէ ճաշիլ մի տիւրէր : Օէնկի'ն մի տիւրէր : Բաշաթ մը տըրլէր :

3. Եէրին հաճըլը դարափլարը եապանիլէրտէն սաքին օլունուրլար :

4. Թէրպիլէսիղ եախօտ խօրեաթ տէնիլէն միլլէթլէր նաճըլ է'օմիւր կէչըրիւրէր :

5. Պու միլլէթլէր նէ՞ շէքիլ մէսքեանլէրտէ ասքին օլուրլար : Լշսվապ տիքմէք՝ վէ եէմէք փիշիրմէք սանաա'թլարընտան խապերլէրի վաճը մը :

6. Եէրին հաճըլը մաշալարը թէրպիլէսիղ միլլէթլէրտէն մէսքիւն տուրլար :

7. Հաճըլը ատամլարա թէրպիլէլի տէնիր : Թէրպիլէլի միլլէթլէր՝ հաճըլը սանաա'թլարը պիլիւրէր : Պունլար՝ ա'լէսսէվիլէ՝ նէրէտէ սաքին օլուրլար : Թէրպիլէլի միլլէթլէր նէ՞ իշէրլէր : Թէրպիլէլի միլլէթլէր կէմիլէր իլէ նէ՞ հտէրլէր : Թիճարէթ նէյէ՞ տէրլէր : Բաշաթ վէ սա'ատէթ սաշիպի հաճըլը միլլէթլէր տիւրլէր :

8. Եէրին հաճըլը մաշալլէրի թէրպիլէլի տիւրլէր :

9. Հէփ թէրպիլէլի միլլէթլէր՝ հէման պիլը տէրէճէտէ մի թէրպիլէլի տիւրլէր : Չինի մաչինլիլէր վէ Եափօն ատալարընըն սաքինլէրի Լշվըօփալըլար վէ Խնկիլիղ ամէրիգալըլարը՝ դատար մը թէրպիլէլի տիւրլէր :

10. Եապանի իլէ խօրեաթ վէ թէրպիլէսիղ մէշըէպ պէյնինտէ պա'ղը միլլէթլէր պուլունմաճը մը : Պու-

նա էօրնէք տէյիւ հանկը միլէթի կէօսթերէ պիւրսին :

11 . Միլէթէր եապանի օլտուգլարը տերէճէտէ սերթ տէ տէյիլէր մի : Թէրպիյէլն օլտուգլարը տերէճէտէ էյլիքքեանի վէ մէրհամէթլի տէյիլէր մի :

ՏԵՐՍ 41

Տէլլէլ «- հէօրթիւն խարէսի իւլէրինէ :

1 . Հէփ աստեմլէր՝ էրքէք օլտուն գարը օլտուն ջօճուգ օլտուն՝ կէրէք տիր քի պիր կէօնա հէօքիւմէթ ալթընտա օլտունլար : Չօճուգլարա՝ աթալար վէ խօճալար լազըմ տըր , քի ծնլարը քէօթիւ իշլէր իշլէմէքտէն վէ ախէր քիմսէլէրի ինճիթմէքտէն մէն՝ էթսինլէր , վէ քէնտիլէրինէ պօրճ օլան շէյլէրի իշլէմէյէ ծնլարը զայրէթլէնտիրսինլէր :

2 . Հէր պիր եերտէ իգթիզալը՝ սայըլտը քի , պիր կէօնա հէօքիւմէթ թերթիպ վէ թանզըմ էթսինլէր , քի պու հէօքիւմէթ հէր քէսի տօղրու օլան շէյի իշլէմէյէ մէճպօրլը էյլէսին : Եյէր հէօքիւմէթ օլմասայըտը , գուլվիլէթլիլէր գուլվիլէթսիզլէրէ բէնճիտէ հտիպ՝ ծնլարը ինճիթմէտէ օլաճագլար խտի , վէ քէօթիւ քիմսէլէր էյի օլանլարա գուլմ էտէճէքլէր խտի : Իմօթի աստեմլէր՝ եարամազլարը քէօթիւլիւք էթմէքտէն մէն՝ էթմէյէ՝ վէ խալգտան հէր քիմսէյի էմինէն վէ սէլիմէն հագընը վէ իմթիազաթլարընը զայ՝ էթմէյիպ՝ ալմազա գատիր էթմէք իշլէն տիրլիւ տիրլիւ թերթիպլէր թանզըմ էթտիլէր :

3. Հօքիւմէթլէր խմիէրաթօրլուգ հօքիւմէթի՝ (Միապետական կառավարութիւն) վէ սէրպէսիյէթ հօքիւմէթինէ (Նշատ կառավարութիւն) թագսիմ օլունա պիլիբլէր : Իմիէրաթօրլուգ հօքիւմէթի ծնա՝ տէնիլէ պիլիբլէր քի՝ պիլիթիւն գուվվէթ պի՛ր ատէմին էլինէ գօնմուշ տուր . վէ մէմլէքէթին գանունլարընը օ՛ ատէմ գօր , վէ խալզըն իւղէրինէ քէնտի խթէտիյի՛ կիպի հօքիւմէթ սիւրէր : Վէ սէրպէսիյէթ հօքիւմէթի օ՛լ տուր քի՛ գանունլարը խալզ թանզըմ՝ վէ թէրթիպ էտէր , վէ մանսուպ սա՛ հիպլէրի խալզտա՛ն սէջիլիբ :

4. Իմիէրաթօրուն հօքիւմէթ սիւրտիւյիւ էէրէ՝ Իմիէրաթօրլուգ (Միապետութիւն) տէնիլիբ : Վէ տիւննատէ պաշլըճա Իմիէրաթօրլուգլար՝ զայէթ պէօյիւք օլան Բուսիա Իմիէրաթօրլուգու՝ Չինի մաջին՝ քի փէք էսքի վէ խալզը փէք չօք տուր՝ Եամիօն՝ Պիրմա՝ Նվլթրիա՝ Ֆրանսա՝ Պրազիլ Իմիէրաթօրլուգլարը՝ վէ Նֆրիգատա Մէրաքէշ վէ Պուրնու Իմիէրաթօրլուգլարը տըր : Օսմանը Տէվլէթինին հօքիւմտարինէ Սուլզան տէրլէր :

5. Փատիշահ տէտիբլէրի հօքիւմտարլէր՝ պիլի էէրէ հօքիւմէթ սիւրէրլէր . լաքին ծնլար էքսէրիյէ փէք գուվվէթլի օլուրլար : Պա՛զը փատիշահլար վա՛ր քի , խթէտիբլէրի՛ կիպի հօքիւմէթ սիւրէրլէր . վէ ծնլարա փատիշահի մուղլագ տէնիլի . վէ ախէրլէրի՛ խալզըն թա՛յին վէ թախսիս էյլէտիյի գանունլար իւզըէ հօքիւմէթ սիւրէրլէր . վէ ծնլարա՛ մանզըմ

փատիշահար տէնիր : Փատիշահարն հեօքիւմէթի ալթընտա օլան եհրլէրէ՝ փատիշահար լըզլա՛ր տէնիր :

6 . Տիւնեատա պուլունան պաշլըճա փատիշահար Լվրօփատա տըր : Վէ ծնլար՝ Ինկլիթերա՛քի ծնուն փատիշահար Լ ծնտրատա օլթուրուր՝ Սփանիա՛ ֆօրթուկէզ՝ Ֆիլիպինք՝ Պէլճիզա՛ Տանիմարգա՛ ֆրուսիա՛ Շվէթ՝ Վիլթիմպերկ՝ Պավիերա՛ Սագսօնիա՛ Նափօլէ՛ վէ Եունանիսթան տըր : Պունլարըն ճիւմլէսի Լվրօփանըն իւզէրինտէ՛ տիր :

7 . Ըճէմիսթան՝ Սիամ՝ վէ Հապէ՛շ տախի հայլիճէ գուվլէթլու փատիշահար լըզլա՛ր տըր : Պունլարտան մա՛տա պա՛զը քիւչիւք փատիշահար լըզլա՛ր տախի վար . հէմ տէ պա՛զը մեմալիքլէ՛ր վար , քի ծնլարա հեօքիւմէթ սահիպի օլան հեօքիւմտարլար տա՛ մէմլէքէթին իւզէրինէ իմփերաթօր վէ փատիշահար գուվլէթի իլէ հեօքիւմէթ սիւրէր :

8 . Պա՛զը եհրլէր վար քի , ծնլարըն նէ՛ իմփերաթօրու նէ տէ փատիշահար՝ վար : Հեօքիւմէթ սիւրէճէք քիմսէյի՛ պիր եա տահա զիյա տէ սէնէ՛ հեօքիւմէթ սէչմէք իչին խալզ սէչէր . վէ ծնա րէյիս էլ ճիւմհիւր (Նախագահ) տերլէր : Լյէր օքիմսէ էյի վէ հագ ու ա՛տիլ օլուրսա , ծնու եի՛նէ սէչէրլէր . լաքին էյէր Ֆէնա՛ չըգարսա , ծնու չըգարըրլար վէ եհրլէնէ պիր պաշգասրնը՛ գօրլար : Պունտան մա՛տա մէմլէքէթ գանունլարընը գօմագ իչին մէճլիսլէր թա՛յին էտէրլէր . վէ րէյիս էլ ճիւմհիւր

օլան քիմնէ պու գանունլար մուճէպինճէ հէօքմ
էթմէլը : Պունճիլէյին հէօքիւմէթէ ճիւմհիւր
(Հասարակապետութիւն) տէրլէր :



9 . Ե իմտի տիւնեատէ պուլունանճիւմհիւր
լէրին էն մէհչուր վէ միւթէպէրի՝ Ամէրիգանըն
Մէմայլի միւճթէմա՝ ճիւմհիւրիւ տիւր : Եօ
գարրտաքի թասվիրտէ պու ճիւմհիւրիւն ման
սուպա ատէմ սէհմէքտէ գուրա վէրտիքլէրինի՝
կէօրիւրսիւն : Եվրօփատա ճիւմհիւր մագու
լէսինտէն օլան եալընըզ տէվլէթի Սվէչրա
տըր :

1 . Չօճուգլարըն իւզէրինէ հէօքիւմէթ լազըմ մը
տըր : Նիհիւն : Ատէմլէր իւզէրինտէ հէօքիւմէթ
լազըմ մը տըր :

2 . Հէփ միլէթլէր՝ իւզէրլէրինտէ պիր կէօնա հէօ
քիւմէթ տիքմէսինի լազըմլը պիր շէյ սայտըլար մը :
Եյէր հէօքիւմէթ օլմասայրտը նէօ օլուր ուտու :

3 . Հէօքիւմէթլէր նէյէ թագսիմ օլունա պիլիւ
լէր : Իմիէրաթօրլուգ նէյէ տէնիր : Սերպէսթ
նէյէ տէնիր :

4 . Իմիէրաթօրլուգ նէյէ տէնիր : Պաշըճա իմ
փէրաթօրլուգլար հանկըլարը տըր : Փէք պէօյիւք
իմիէրաթօրլուգ հանկըսը տըր : Են էսքի վէ ատէ

մի էն չօգ իմիէրաթօրլուգ հա՛նկըսը տըր : Օսման-
ԼԵ Տէվլէթինին հէօքիւմտարինէ նէ՞ տէնիր :

5 . Փատիշահ նէյէ՞ հէօքմ էտէր : Խսթէտիյի
կիպի հէօքիւմէթ սիւրէն փատիշահա նէ՞ տէնիր :
Խալքըն թա՛յին էյլէտիյի գանուկարա կէօրէ հէօ-
քիւմէթ սիւրէն փատիշահա նէ՞ տէնիր : Փատիշահ-
լըգ նէյէ՞ տէնիր :

6 . Տիւնեատա պաշլըճա փատիշահլըգլար նէրէտէ
տիր : Լ՛վրօփատա հա՛նկը փատիշահլըգլար վար :

7 . Հայլիճէ գուվլէթէ մալիք սայիր հա՛նկը փա-
տիշահլըգլար վար :

8 . Ղիւմհիւր տէյիւ հա՛նկը կէօնա հէօքիւմէ-
թէ տէնիր :

9 . Տիւնեատա շիմտի էն մէշուր վէ միւ՛թէպէր
ճիւմհիւր հա՛նկըսը տըր : Լ՛վրօփատա պու կիւն
ճիւմհիւր մագուլէսինտէն հա՛նկը հէօքիւմէթ վար :

ՏԵՐՍ 42

Ս՛եղէնոյ Է-ղէրինէ :

1 . Տիւնեատա պուլունան միլլէթլեր թեր-
պիյէտէ վէ հէօքիւմէթ թանզըմընտա պիրի
պիրինտէն Փարգը օլտուգլարը միսիլու տին
խուսուսունտա տախի Փարգը տըրլար :

2 . Պա՛ղը միլլէթլեր վար քի՛ չօգ ալլահլար
վար հիւլեա էտէրլեր . վէ յնլարը քէնտիլերի
կիպի էյիւ վէ քէօթիւ ախլեաղլարա մալիք զանն
էտէրլեր : Վէ ախէր միլլէթլեր վար քի՛ ճիւմ-
լէտէն Սիւթէա՛լ վէ քէպիր սա՛լթ պիր օլթ
վար ինանըրլար : Պիր քէպիր Ալլահ վար՝ քի
էյլէյի պինիհայէ վէ՞ ինսան սէվիճի օլուպ՝ յնու

սեւմէյէ հեմ՝ ընա հիւրմէթի ա՛ղիմ՝ վէ ի՛ պա-
տէթ հեթմէյէ լայրդ պիր օ՛ւթի ճեւը՛ւ տիր ի-
նանըրլար :

3 . Պա՛ղը ատէմէր տիզ չեօքիւպ կիւնէշէ՛
վէ սայրըլարը պիր եափմա սըղըր սուրէթինէ
ի՛ պատէթ հտէրլէր , քի ընա փո՛ւթ տէնիր :
Հազ Ալլահտան մա՛տա ինսան դըսմը հէր հա՛ն-
կը շէյէ ի՛ պատէթ հտէրսէ , ընա փու՛թ վէ ի՛-
պատէթ հտէնէ փու՛թփէրէսթ տէնիր : Փու՛թփէ-
րէսթլէր՝ ա՛թէշէ՛ տիրըլը տիրըլը հայվանըլ-
րա՛ պիր չօգ սուրէթլէրէ վէ փու՛թլարա ի՛ պա-
տէթ հտէրլէր : օ՛ իւի՛ւմ հտէրլէ՛ր քի , պա՛-
ղը ըրմագլարտա վէ աղաճլարտա քէրամէթ
վար , վէ ընլարա ի՛ պատէթ հտէրլէր :



Փու՛թփէրէսթլէրին տիրըլը տիրըլը շէյէրէ թապտըլարը :

4 . Հինտլէր փու՛թփէրէ՛սթ տիրլէր . քիւ-
չիւք չօճուղլարընը ըրմագլարտա պօղարլար .
չիւնքի դանն հտէրլէր քի ալլահլարը պու շէյ-
տէն հազզ հտէրլէր : Օնլար՝ տիրի տիրի եերէ
կեօմիւլիւրլէր . վէ պունտան պիր դաչ սէնէ հվ-
վէ՛ւ տուլ դաւրըլար աթէշտէ՛ եազըլըպ հօլտիւ-
րիւլիւրիւտիւ . չիւնքի պազըլ զիւիւ՛մլէրինճէ
ալլահլարը պունտան խօշանըր ըտը : Օնլար

հիշելինի չենկէլէր ինչ ետարւոյն՝ հաճեալ
լարձէ վիճիւտելինէ շտիտ աղըը վերիւր
դարգտա տուրուլար , վէ տահա չօզ սերթ վէ
աճը վերիւր շէյլէ՛ր ետարւոյն , քի ալլահլա-
րընըն լուգֆ ու քերէմինէ նայիլ օլտունլար :

5 . Ախիւր ետրելին փուլթիերեսթելի՛ տա-
խի պունլար կիպի՛ տին խուսուսունտա պաղըլ
զելի՛մտէ՛ տիրլէր : Շէմալի Ամերիգանըն ետր-
լիլիլի՛ Աֆրիգանըն իջ դարաֆլարընտա սաքին
օլանլար՝ հէմ տէ օնուն գըպլէ վէ պաղըր դա-
րաֆլարընտա պուլունանլար՝ Մատակասգար ա-
տասընըն էքսիւր էհալիսի՛ Ֆիլիմէնքի Ղէտիտ-
լիլիլի՛ վէ Ասիա ա՛տալարընտան պա՛ղըսընըն
էհալիսի՛ վէ Ասիանըն Շէմալի դարաֆլարըն-
տա սաքին օլան պա՛ղըր գապիլիլիլի՛ ճիւմլիսի
փուլթիերեսթ տիրլէր :

6 . Հիսապ օլունուր քի , ետրին իւզերինտէ
500 միլեօն միգտարի փուլթիերեսթելի պուլու-
նուր : Այլահ , եիւրէյէ նէ՛ գատար աճըր վէ
գասալէթ կէթիլիլիլի պիւր քէյֆիլիլիլի տիր քի՛
պու գատար փուլթիերեսթ պուլունուր , քի
հագ Ալլահը տահա պիլմէզլէր . վէ զէլալէթ
ու պիշարէլիք իջինտէ՛ տիրլէր :

7 . Ղիւմլէ Ավրօփա վէ Ասիանըն իւզերին-
տէ՛ ալթըր միլեօն միգտարի Նէհուտիլիլի տա-
ղընըրգ պուլունուր : Նէհուտիլիլի՛ էսքի իսրա-
յէլիլիլիլին էվատարըր աղըլար : Պունլար
Քրիստոս Աֆէնտիմիզի բէտա էտերլէր , վէ օ-
նու պիւր ալտատըճը իտի տէյիլ զելի՛ւմ է-
տերլէր :



Եփեսոսիւնքին ի պատէթի :

8. Միևալիման տէյիւ՝ Մուհամմէտին քիւթապը դուրանա ինանանլարա տէնիը : Օնլար պու քիթապը՝ պիզիւմ Ա՛զիզ Քիթապլարը գապուլ էթտիյիմիզ կիպի գապուլ էտէրլէր : Չօզլարըն ըէյինէ կէօրէ տիւնէատա պուլուհան ճիւմլէ միևալիմանըն սայըսը եիւզ ծն միլէօն տուր :

9. Ա՛րապլար՝ Օամանլըլար՝ Աճէմլէր վէթաթարլար՝ սայքի ճիւմլէսի միևալիման տիր . հէմ տախի Պէրպէր մէմալէքինտէ՝ Մըսըր էյալէթինտէ՝ վէ Աճրիզանըն սայիր մահալէրինտէ՝ վէ Ասիանըն չօզ եէրլէրինտէ վաֆիր միևալիման պուլուհուր :

10. Քրիստոս Լճէնտիմիզէ ինանանլարա Քրիսթիան տէնիլըր : Յիսուսուն տինի՝ եալընըզ սահիհ օլան տի՛ն տիր . վէ ծնու ճան ու տիլտէն սէվմէյէ՝ վէ ա՛զիւմ թէքրիւմ ու թա՛զիւմ էթմէյէ լայիզ պիր տին տիր : Ալլահանէ շէքիլ մագպուլ օլա պիլտիյիմիզ վէ ինսանլարա օլան Փարիզէի զիւմէթիմիզ պօրճլարըմըզը պիզէ էյրէտիր : Վէ ինսանլարա պիլմէք պուհտա՛ն իգթիզալը նէ՞ օլա պիլըր , իլլա քի կէօքլէրտէ օլան՝ էյլէյի պինիհայէ

Օթի ճեղինն օնլարտան նէ էթմէք մաղլուպ էթտիյինի պիլմէք : Պու մաղլուպաթլարը պիղէ Ն'զիզ Բիթապլարտա պէյան էյլէտի . վէ օրատան՝ ի'լմ' վէ էյլէքքեանիք տէրսլէրի էյրէնիլիզ :

11 . Օանն օլունուր քի՝ պիլթիւն տիւնեատէ իքի եիւզ միլեօն դատար նուֆուս Բրիսթիանլար պուլունուր : Պունլար Լ'վրօփատա վէ Ն'մէրիգատա՝ վէ Ն'սիանըն պազը դարաֆլարընտա հէմ Ն'ֆրիգանըն Շէմալն սեմթլէրինտէ պուլունուրլար :

12 . Բրիսթիանլար պիւր դաչ Ֆրրգայա՝ Թագսիմ օլունուպ՝ Շէրգի քիլսեսի՝ (Ն'րևեւեան եկեղեցի) Գաթօլիքլէր՝ Փրօթեսթանթլար՝ Հայոց քիլսեսի վէ սայիլլէ'ր տիւր :

13 . Շէրգի քիլսեսի մեզհէպի՝ Նունանիսթանտա վէ Բուսիատա հէօքիւմէթ սիւրէն մեզհէփ տիւր . վէ պու մեզհէպտէն Ն'վսթրիատա տախի չօգ քիմսէլէր պուլունուր :

14 . Գաթօլիք մեզհէպի՝ Ֆրանսատա՝ Իթալիա



տա՝ Վիանիատա՝ Փրթուքէզտէ՝ Իրլանտա տա՝ Մէքսիգօտա վէ Ղիւնիւպի Ն'մէրիգատա հէօքիւմէթ սիւրէն մեզհէպ տիւր : Լ'վրօփանըն

ախէր մահալէրինտէ՛ շինտի զարպ ատալա-
րընտա՛ վէ Գանատալարտա՛ տախի ա՛լէսսէվե
պիր մէզճէպ տիր :

15 • Փրօթէսթանթ մէզճէպինին ա՛լէսսէվեյե
պիր մէզճէպ օլտուղու եէրլէր՛ Ինկլեթէրա
Սգօթիա՛ Սվեչէրա՛ Ֆիլէմէնք՛ Մէմալեքի մուճ
թէմա՛ի Ըմէրիգա՛ Փրուսիա՛ վէ Լ՛վրօփանըն
ախէր եէրլէրի՛ տիր :

1 • Ալլահ ճագգընտա ճէփ միլէթլէրին զիւի՛ւմ
ու իթիգատարը պիր մի : Օնլար ճէման պիր դարզ
իւզըէ՞ մի ի՛պատէթ էտէրլէր :

2 • Պա՛ղը միլէթլէր չօգ ալլահար վար տէյու
ինանըրլար՛ մը : Ախէրլէրի նէ՞ ինանըրլար :

3 • Փութփէրէսթլէր քիմլէրէ՞ տէնիր : Օնլար նէ-
յէ՞ իպատէթ էտէրլէր :

4 • շինտուլէր նէ՞ տիր : շինտուլէր ալլահար
ընա մագպուլ օլմագ իչիւն նէ՞ էտէրլէր :

5 • շինտուլէրտէն մա՛տա ճա՛նկը միլէթլէր
փութփէրէսթ տիր :

6 • Տիւնեատա նէ՞ գատար փութփէրէսթ վար
տէյիւ թաճմին օլունուր :

7 • Ա՞է գատար Եէճուտի վար : Եէճուտէր քիմ
լէր տիր : Ե իմտի օնլար նէրէտէ սաքին օլուրլար :

8 • Միւսլիւման քիմլէրէ՞ տէնիր : Տիւնեատէ
պուլունան միւսլիւմանըն սայըսը նէ՞ գատար մահ-
սուպ օլունուր :

9 • Ճա՛նկը մէմլէքէթլէր էքսերիյէ միւսլիւման
տէն սաքին օլունուր :

10 • Քրիստոսա ինանանլարա նէ՞ տէնիր : Եալը-
նըզ կէրչէք օլան տին ճա՛նկըսը տըր : Ա՛ղեզ Քի-
թապլար պիզէ նէ՞ էյրէտիր :

11 . Պիւթիւն տիւնեանն իւզերինտէ նէ՞ գատար Վրիսթիանլար վար զանն օլունուր : Հանկը եերէրտէ պուլունուր Վրիսթիանլար :

12 . Վրիսթիանլար նէյէ թագսիմ օլունուրլար :

13 . Հերգի քիլիսէ մեզՏէպի հանկը մեմալիքէրտէ Տէօքիւմէթ սիւրէր :

14 . Վաթօլիք մեզՏէպի հանկը մեմալիքտէ Տէօմէթ սիւրէր :

15 . Վրօթէսթանթ մեզՏէպի հանկը մեմալիքտէ ալէսսէվիյէ տիր :

Ն Է Թ Ի Ճ Է Յ Ի Ք Է Լ Ը Մ

Սանա շիմտի՛ էյ էվլատրմ՛ ճաղրաֆիա ի՛լ մի (Լճխարհագրութիւն) հազգընտա պա՛զը շէյլէր սէօյլէտիմ . պուլ քիւչիւք քիթապտա սանա պունտան զիյատէ սէօյլէյէմէ՛մ . լաքին ումալըրմ՛ քի պու խօշ տերստէ տէվլամ էտէճէ քսին : Պունտան պէօյիւք ճաղրաֆիա քիթապլարընտա տահա չօգ շէյլէ՛ր էօյրէնէ պիլիւրսին :

Պունտան մա՛տա՛ տիւնեայը կէզէն սէյահլալըրն քիթապլարընտա՛ն տա պազըսընը օգունալըսըն : Պունլար սանա պաշգա մէմլէքէթլէրտէ վուգու՛ պուլան շէյլէրի խապեր վերէճէքլէր : Սանա ախեր մէմլէքէթլէրին ատէթլէրինի՛ ատէմլէրին մէշրէպինի թա՛րիֆ էտէճէքլէր . սանա պէօյիւք Օգեանօսլար՛ հիւքսէք տաղլար՛ կէնիշ կէօլլէր՛ ա՛զիմ ըրմագլար՛ կիւզէլ ատալար վէ գօրգուլու աթէշ փիւսքիւրէն եանար տաղլար հազգընտա սէօյլէյէճէքլէր , քի ծնլար պուլ քիւրրէյի զէմինին իւզերինտէ՛ պուլունուրլար :

Լաքին պիրազ շէյ՝ կիւնէշ վէ այ վէ երլ տրզլար՝ հազգընտա տախի հօյրէնմէլխին : Պունլար՝ Ալլահտան կէօքլէրտէ սարլմըլ պէօ յիւք տիւնեալար տըր . վէ փէք իհթիմա՛լ տըր քի՝ օրատա տախի՝ պիզիմ պու տիւնեատա սաքին օլտուղումուզ կիպլի՝ մախլուգաթլար՝ սաքին օլ սուն : Աիզ պէնիմ շայիրտլէրիմէ պիր կիւն կիւնէշին՝ այըն՝ վէ երլտըլլարըն հազգընտա տախի սէօյլէմէյէ նիյէթիմ վար :

Կիւնէշ՝ պու տիւնեատան չօգ պէօյի՛ւք տուր . վէ երլտըլլարտան պիր չօղու՝ պու պիզիմ տիւնեամըգտան պէօյի՛ւք տիւրլէր : Օնլարըն օ գատար քիւչիւք կէօրիւնմէսի՝ փէք ուզագ օլտուղլարընտան տըր . էյէր օնլայա եագըն վարա պիլէն իտի , օնլարտան պա՛զըլլարընտա պու եէրին իւզէրինտէքիլէր կիպլի՝ թէփէլէր տաղլար՝ տէրէլէր՝ ըրմագլար՝ վէ տէնիզլէ՛ր կէօրէճէյիտին :

Իշ պու կէօքտէքի ճէսիմ շէյլէրին մէշգինէ Իլմի Նուճում (Նստղաբաշխութիւն) տէնիր . վէ պիր ա՛ճայըպ իլիմ տիր : Ի՛լմի Նուճում տէրսինի ալտըղընտա , հօյրէնճէքսին քի , իշ պու իւզէրինտէ սաքին օլտուղումուզ եէր տուրմագ . լաքին հէր կիւն չէփ չէվրէ տէօնէր . հէմ տէ քի՝ երլտա պիր քէրրէ կիւնէշին հըրաֆընտա՛ տէօնէր :

Կէրչի պու շէյլէ՛ր փէք ա՛ճայըպ իսէ տէ՛ կէրչէք շէյլէ՛ր տիր . վէ հէր նէ՛ դատար չօգ հօյրէնիրսէն՝ է՛յ սէվկիլիւ շայիրտիմ՝ օ գատար զիյատէ Ալլահըն ա՛զիմ ա՛մէլլէրինէ թա՛ճ իւպ

էթմէքտէ օլաճագսըն : Ատէմլէր էվլէր պինա
 էտէրլէր , վէ կէմիլէ'ր եափարլար . լաքին Աւ
 լաս տիւնեալար եարատըր , վէ ընլարը կէօյէ'
 գօր . վէ օրատա ընլար ընուն էմրի միւճէպին .
 ճէ տէճնմէքտէ օլուրլար :

Պու շէր շէյէ գատիր Ալլաստան գօրգմատա'
 օլալըմ , էօյլէ' պիր Ալլաստա'ն քի , հէման սէօյ
 լէ'տիլի կիպի' կէրէք էէր վէ կէրէք երլտըզ
 լար վէ հէ'ր շէյ' ընա իգաա'թ էտէրլէր : Օ
 նու սէվէլիմ . զիրա հէր նէ' գատար պէօյիւք
 վէ ա'զիմ իսէ , օ' գատար տա էյի տիր : Քէօ
 թիւ օլան շէյի եափմագտան գօրգալըմ . զիրա
 Ալլաս պիգէ ա'զա'պ էտէճէք : Այի օլան շէ
 յի եափմասընը սէվէլիմ , զիրա Ալլաս պիգէ
 իւճրէթ ու ի'վազ վէրէճէք :

Թ. Լ. Մ. Ա. Մ.



1847

Received of the Treasurer of the
County of ... the sum of ...
for ...

1847

500

504.

U4 P



